

СЛУЖ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Материјален весник 38
Македоније

91001 Скопје
фах 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно хрватско-српски, словенечки, македонски, албански и унгарски јазик. — Огласи според тарифата — Жиро сметка кај Службата на општествено книговодство 60802-803-19644

Петок, 23 април 1982

БЕЛГРАД

БРОЈ 21

ГОД. XXXVIII

Цена на овој број е 48 динари. — Аконтацијата за 1982 година изнесува 1.000 динари. Рок за рекламации 15 дена. — Редакција: Улица Јована Ристика број 1. Пошт. фах 226. — Телефони: Централна 650-155; Уредништво 651-855; Служба за претплата 651-732; Телекс 11756

282.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ОПШТО-НАРОДНАТА ОДБРАНА

Се прогласува Законот за општонародната одбрана, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 13 април 1982 година.

П бр. 168
13 април 1982 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,

Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА

Глава I

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните права и должности на работните луѓе и граѓаните, на основните и другите организации на здружен труд, на месните заедници и на другите самоуправни организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации во одбраната на независноста, суверенитетот, територијалната целокупност и на општественото уредување утврдено со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и основните права и должности на општествено-политичките заедници во остварувањето на системот на општонародната одбрана, раководењето и командувањето со вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (во натамошниот текст: вооружените сили), основите на организирањето и подготвувањето на вооружените сили и другите основи значајни за единствениот организирање и остварување на системот на општонародната одбрана.

Со овој закон се уредуваат и основите на системот на општонародната одбрана во обезбедувањето на заштитата на општественото уредување утвр-

дено со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, со кои се обезбедува единството на одбранбено-самозащитниот систем.

Член 2

Општонародната одбрана и општествената самозаштита се изградуваат и остваруваат врз единствени општествено-политички основи и меѓусебно се поврзани во остварувањето на заедничката цел — одбрана на земјата и на општественото уредување утврдено со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Основните и другите организации на здружен труд, месните заедници и другите самоуправни организации и заедници (во натамошниот текст: самоуправните организации и заедници), општествено-политичките и другите општествени организации и општествено-политичките заедници обезбедуваат единство во подготвувањето и остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Член 3

Општонародната одбрана е единствен систем на организирање, подготвување и активно учество на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на општествено-политичките заедници во одвраќањето и спречувањето на агресија и други опасности за земјата, во вооружената борба и другите форми на општонароден отпор и во извршувањето на други задачи заради одбрана на независноста, суверенитетот, територијалната целокупност и општественото уредување утврдено со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија (во натамошниот текст: СФРЈ).

Член 4

Одбраната на земјата е право и должност на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на општествено-политичките заедници.

Остварувајќи го правото и должноста за одбрана на земјата, работните луѓе и граѓаните, организациите и заедниците од став 1 на овој член ги подготвуваат и организираат сите сили и средства за одбрана на земјата и за заштита на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ, учествуваат во вооружената борба и во другите форми на општонароден отпор против непријателот до конечното отстранување на опасност за земјата и извршуваат други задачи од интерес за одбраната на земјата и заштитата на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Член 5

Подготовките на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на општествено-политичките заедници во општонародната одбрана се

засноваат врз концепцијата на општонародната одбрана, а се организираат, планираат и спроведуваат во согласност со уставот, законот, статутот, основните на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и со основите на подготовките на стопанството и на општествените дејности за функционирање во војна.

Подготовките на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации во општонародната одбрана се организираат, планираат и спроведуваат и врз основа на одлуките на тие организации и заедници, а во согласност со плановите за одбрана и со одлуките на општествено-политичките заедници.

Член 6

Самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и општествено-политичките заедници, во рамките на својата редовна дејност во мир, ја организираат, подготвуваат и остваруваат општонародната одбрана и општествената самозаштита и преземаат мерки и други активности за работа во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други слични вонредни околности (во натамошниот текст: други вонредни околности).

Под други вонредни околности, во смисла на овој закон, се подразбира вооружена или друга активност од која е непосредно загрозувана независноста на земјата, нејзиниот суверенитет и територијална целокупност и општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Претседателството на СФРЈ, во согласност со Уставот на СФРЈ и со сојузен закон, го утврдува постоењето на непосредна воена опасност и на други вонредни околности и во врска со тоа наредува преземање на потребните мерки за приправност и на други соодветни мерки неопходни од гледиштето на одбраната на земјата и на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ односно заведување на вонредна состојба.

Член 7

Во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, сите граѓани на СФРЈ во земјата и во странство, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и општествено-политичките заедници и нивните органи, во рамките на своите права и должности, ги преземаат пропишаните мерки за приправност и посебните мерки што ќе ги нареди Претседателството на СФРЈ, а за време на воена состојба — мерките предвидени со посебни прописи, во согласност со плановите за одбрана. Определени мерки за приправност можат да се преземаат и во случај на загрозуеност на мирот во светот.

Со спроведувањето на мерките за приправност, организациите и заедниците од став 1 на овој член преминуваат во состојба на готовност за водење на вооружена борба и други форми на општонароден отпор и за извршување на други задачи и работи на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Член 8

Во случај на непосредна воена опасност и други вонредни околности или извршен напад врз земјата, се врши мобилизација на работните луѓе и граѓаните, на вооружените сили, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации, на општествено-политичките заедници и нивните органи и на материјалните средства за потребите на општонародната одбрана. Мобилизација може да се врши и во случај на загрозуеност на мирот во светот.

Со мобилизацијата вооружените сили, организациите, заедниците, државните и другите органи од став 1 на овој член преминуваат од мирновременска организација и состојба на воена организација и состојба на готовност за водење на општонародна одбранбена војна.

Мобилизацијата се спроведува според плановите донесени во согласност со единствениот систем на мобилизација, што го утврдува Претседателството на СФРЈ.

Мобилизацијата може да биде општа или делумна, а според начинот на извршување — јавна или тајна.

Право и должност на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на општествено-политичките заедници и нивните органи е да учествуваат во подготвувањето и извршувањето на мобилизацијата.

Заради проверување на мобилизациската готовност на одделни делови на вооружените сили, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации, на органите на општествено-политичките заедници и на другите сили и средства на општеството за потребите на општонародната одбрана, можат да се вршат мобилизациски вежби и пробна мобилизација.

Член 9

Во случај на напад врз земјата, сите граѓани на СФРЈ во земјата и во странство, командите, штабовите, единиците и установите на вооружените сили, органите на управувањето и другите органи на самоуправните организации и заедници, органите на општествено-политичките и другите општествени организации и органите на општествено-политичките заедници се должни веднаш по узнавањето и не чекајќи позив или наредба да ги извршуваат своите права и должности во поглед на одбраната на земјата и да постапуваат според планот за одбрана и својот воен распоред.

Член 10

Во општонародната одбрана вооружената борба претставува решавачка форма на противставување на агресијата.

Вооружената борба претставува единство со сите други форми на општонароден отпор.

Вооружените сили се единствена форма на организирање на работните луѓе и граѓаните и на народите и народностите на Југославија за вооружена борба.

Врховното раководење и командување со вооружените сили обезбедува единство на вооружените сили и на вооружената борба.

Член 11

Никој нема право да признае или да потпише капитулација, ниту да прифати или да признае окупација на СФРЈ или на одделен нејзин дел, ниту да ги спречи граѓаните на СФРЈ да се борат против непријателот што ја нападнал земјата.

Никој нема право да признае или да потпише капитулација или предавање на вооружените сили или на нивни дел.

Ако непријателот привремено запоседнал дел од територијата на СФРЈ (во натамошниот текст: привремено запоседната територија), работните луѓе и граѓаните, командите, штабовите, единиците и установите на вооружените сили, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и органите на општествено-политичките заедници, што се наоѓаат на таа територија, ја продолжуваат вооружената борба и другите форми на општонароден отпор про-

тив непријателот, постапуваат според прописите на СФРЈ и ги извршуваат одлуките и наредбите на органите што на тој дел од територијата раководаат со општонародниот отпор.

Член 12

Сојузот на комунистите на Југославија има со Уставот на СФРЈ утврдена одговорност за зачувување на придобивките на народноослободителната борба и социјалистичката револуција, за одбрана на СФРЈ како целина и на секој нејзин дел и за заштита на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, Сојузот на комунистите на Југославија се наоѓа на чело на борбата и на општонародниот отпор и како основна идејно-политичка сила ги насочува и ги координира сите фактори на општеството во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Ако надлежните државни и самоуправни органи не би биле во можност да ги извршуваат своите задачи и работи на општонародната одбрана и општествената самозаштита, работните луѓе и граѓаните ја продолжуваат борбата и отпорот против непријателот, а Сојузот на комунистите на Југославија, со непосредна активност на своите членови, организации и раководства, го организира општонародниот отпор и раководи со него и е носител на обновувањето и оспособувањето на државните и самоуправните органи за нивно успешно функционирање.

Глава II

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА РАБОТНИТЕ ЛУЃЕ И ГРАЃАНИТЕ

1. Заеднички одредби

Член 13

Работните луѓе и граѓаните имаат право и должност да се организираат и да учествуваат во организирањето, подготвувањето и остварувањето на општонародната одбрана; да се обучуваат за општонародна одбрана и за извршување на задачите во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности; да учествуваат во вооружената борба и во други форми на општонароден отпор, во заштитата и спасувањето на населението и на материјалните добра од воени разурнувања и други опасности и во извршувањето на други задачи од интерес за одбраната на земјата и заштитата на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Член 14

Во организирањето, подготвувањето и остварувањето на општонародната одбрана, работните луѓе и граѓаните имаат право и должност во самоуправните организации и заедници, во општествено-политичките и другите општествени организации и во општествено-политичките заедници да одлучуваат за прашањата од оваа област, да ги утврдуваат програмите на мерки и активности, да донесуваат соодветни самоуправни акти и да преземаат други потребни мерки и активности.

Член 15

Заради остварување на своите самоуправни права во општонародната одбрана, работните луѓе и граѓаните имаат право на редовно известување за организирањето и подготвувањето на општонародната одбрана, за состојбата во оваа област, за своите права и должности и за други прашања од оваа област.

Органите на управувањето на самоуправните организации и заедници и другите надлежни органи, во рамките на своите права и должности, се должни редовно, навремено и на пристапен начин да ги известуваат работните луѓе и граѓаните за прашањата од став 1 на овој член.

Член 16

Работните луѓе и граѓаните ги остваруваат своите права и ги извршуваат должностите за одбрана на земјата и на привремено запоседната територија.

Член 17

Работните луѓе и граѓаните во областа на општонародната одбрана ги имаат следните основни права и должности:

- 1) да ја извршуваат воената обврска;
- 2) да учествуваат во цивилната заштита;
- 3) да се обучуваат за општонародна одбрана;
- 4) да ја извршуваат работната обврска;
- 5) да ја извршуваат материјалната обврска.

Покрај правата и должностите од став 1 на овој член, работните луѓе и граѓаните во областа на општонародната одбрана имаат и други права и должности одредени со закон.

Работните луѓе и граѓаните што имаат распоред според едно од правата и должностите од ст. 1 и 2 на овој член, можат, по потреба, согласно со законот и со плановите за одбрана, да бидат распоредени да извршуваат и други права и должности предвидени со тие одредби.

Надлежните органи на општествено-политичките заедници и органите на самоуправните организации и заедници се должни да ги обезбедат условите потребни за извршување на правата и должностите од ст. 1 и 2 на овој член.

2. Воена обврска

Член 18

Воената обврска ја извршуваат граѓаните под условите и на начинот што се пропишани со сојузен закон.

3. Учество во цивилна заштита

Член 19

Правото и должноста за учество во цивилната заштита се состои од учество во единиците и органите на цивилната заштита и од учество во заштитата и спасувањето на населението и на материјалните добра од воени разурнувања, елементарни и други несреќи и од други опасности за населението и материјалните добра.

Обврска за учество во единиците и органите на цивилната заштита имаат сите граѓани од навршени 15 до навршени 60 години живот (мажи) односно до навршени 55 години живот (жени), а обврска за учество во заштитата и спасувањето — сите граѓани способни за тоа.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, Претседателството на СФРЈ може за одделни категории граѓани да го продолжи траењето на обврската за учество во единиците и органите на цивилната заштита и по истекот на годините пропишани со одредбата на ства 2 од овој член.

Член 20

Обврска за учество во единиците и органите на цивилната заштита немаат лицата на служба во вооружените сили, припадниците на милицијата и другите овластени службени лица на органите за внатрешни работи.

Обврска за учество во единиците и органите на цивилната заштита немаат бременити жени и мајките што имаат дете помладо од седум години, односно две или повеќе деца помлади од 10 години, лицата што се неспособни за учество во единиците и органите на цивилната заштита и другите лица предвидени со закон.

По исклучок од одредбата на став 2 од овој член, во единиците и органите на цивилната заштита, по потреба, во војна се распоредуваат и мајки-лекари, инженери, техничари и други неопходни стручњаци, што имаат деца над една година живот.

Член 21

Лицата на служба во вооружените сили, припадниците на милицијата и другите овластени службени лица на органите за внатрешни работи учествуваат во заштитата и спасувањето на населението и на материјалните добра од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности за населението и материјалните добра, во согласност со наредбите на надлежните воени, односно други надлежни органи.

4. Обучување за општонародна одбрана

Член 22

Право и должност за обучување за општонародна одбрана, под условите предвидени со закон, имаат сите граѓани што се способни да посетуваат обука.

5. Работна обврска

Член 23

Во војна и во случај на непосредна воена опасност, работна обврска имаат, под условите утврдени со закон, сите граѓани способни за работа што навршиле 15 години живот, а не се распоредени на служба во вооружените сили.

Работната обврска на граѓаните се состои во извршување на задачите и работите на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на органите на општествено-политичките заедници и во вршење на задачите и работите за потребите на вооружените сили или во повремено извршување на определени работи значајни за одбраната на земјата.

Претседателството на СФРЈ, по исклучок, може да одлучи, и за време на мир, во случај на други вонредни околности или во случај на загрозуеност на мирот во светот, додека траат тие опасности, да се заведе работна обврска во определени дејности, чијашто работа во тие ситуации е од посебно значење за спроведувањето на одбранбените подготовки и за извршувањето на други одбранбени задачи, односно за извршувањето на меѓународните обврски на СФРЈ во зачувувањето на мирот во светот.

Со одлука на Претседателството на СФРЈ од став 3 на овој член се определуваат задачите и работите за кои се заведува работна обврска и времето на нејзиното траење.

Член 24

Припадниците на милицијата и другите овластени службени лица на органите за внатрешни работи ја извршуваат работната обврска во органите за внатрешни работи.

Член 25

При прогласувањето за воена состојба, во случај на непосредна воена опасност или во случаите од член 23 став 3 на овој закон, обврзниците на работната обврска се должни да останат на задачи-

те и работите што ги вршат ако не се повикани на служба во вооружените сили или распоредени на други задачи и работи.

Обврзниците на работната обврска што се распоредени на други задачи и работи или во друг орган или организација, односно заедница во своето живеалиште или надвор од своето живеалиште, се должни да постапат според добиениот распоред.

Исклучително мајки што имаат едно или повеќе деца помлади од 10 години живот, односно други лица во други случаи предвидени со закон, можат да бидат распоредени на задачи и работи надвор од живеалиштето под условите предвидени со закон.

Член 26

Вршење на задачи и работи за потребите на вооружените сили и повремено извршување на работи значајни за одбраната на земјата, наредува надлежниот општински орган.

Во војна, ако тоа го бараат неопходните потреби за изведување на борбени дејства на вооружените сили, а надлежниот орган не е во можност да издаде наредба во смисла на став 1 од овој член, вршење на задачи и работи за потребите на вооружените сили може да нареди воениот старешина на положба командант на баталјон и на друга нејзе рамна или повисока командна положба, за што го известува својот претпоставен старешина и надлежниот орган од став 1 на овој член.

Член 27

За организирањето и извршувањето на работната обврска се грижат самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и надлежните органи на општествено-политичките заедници.

Сојузниот извршен совет донесува прописи за организирање и извршување на работната обврска во врска со вршењето на задачите и работите за потребите на вооружените сили.

6. Материјална обврска

Член 28

За потребите на вооружените сили, на единиците и органите на цивилната заштита и на службата за набљудување и известување во општествено-политичките заедници, граѓаните се должни да им ги даваат на овластените органи: сите видови моторни, превозни и специјални возила, сите видови средства и уреди за врски и електронски средства, пловни објекти од сите видови и намени, згради и земјиште, оружје, јавачки, запрежен и товарен добиток, како и други потребни материјални средства предвидени со член 53 од овој закон.

Во војна во случај на непосредна воена опасност и други вонредни околности, обврска за давање на средствата од став 1 на овој член постои и за потребите на функционирањето на органите на општествено-политичките заедници и на организациите на здружен труд од посебно значење за општонародната одбрана што ќе ги определи надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Во поглед на евиденцијата за средствата на граѓаните полишани за потребите на општонародната одбрана и начинот на земање на тие средства за потребите на вооружените сили, надомест за доставување и користење, како и постапката за утврдување на надоместот за оштетени, уништени или исчезнати средства земени за потребите на Југословенската народна армија во мир, се применуваат прописите што, врз основа на овластувањето од член 57 на овој закон, ги донесува Сојузниот извршен совет.

Член 29

Граѓаните што располагаат со материјални средства од член 53 став 1 на овој закон се должни на органот овластен за попис на средствата за потребите на вооружените сили или за други потреби на општонародната одбрана да му овозможат попис на тие средства и за таа цел да му ја стават на располагање потребната евиденција и податоците со кои располагаат.

Граѓаните чиишто материјални средства се попишани за потребите на вооружените сили или за други потреби на општонародната одбрана, на барање од надлежниот општински орган, се должни да ги достават на определено место попишаните материјални средства за потребите на вежби или воено пополнување, во исправна состојба што овозможува живна функционална употреба.

Органот од став 2 на овој член, на предлог од единиците и установите на Југословенската народна армија од рангот полк или повисок ранг и од штабовите на територијалната одбрана, може по исклучок да бара граѓаните да ги достават на определено место попишаните материјални средства и заради смотра и други прегледи.

Граѓаните што ќе останат без попишаните материјални средства, или ако тие средства станат технички неисправни или неупотребливи, или на нив настанат суштествени промени од техничка природа, се должни веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена, да го известат за тоа надлежниот општински орган.

Член 30

Материјална обврска имаат и странците што живеат постојано на територијата на СФРЈ, освен оние што се на служба во дипломатски, конзуларни и други претставништва на странски држави и на меѓународни организации.

Член 31

Ако борбената ситуација во војна оневозможува единица на вооружените сили на редовен начин да се снабди со неопходна храна, погонски материјал, огрев и со други средства од член 53 на овој закон, што непосредно служат за воени потреби, а се во сопственост на граѓани, надлежниот општински орган, на барање од воен старешина на положба командант на баталјон или старешина на единица на вооружените сили на неа рамна или на повисока положба, по исклучок може да определи граѓани односно нивни домаќинства за единицата на вооружените сили да ги даваат неопходните материјални средства.

Ако надлежниот општински орган поради воени дејства е оневозможен да ги врши своите функции, граѓаните односно домаќинствата што се должни да ги даваат неопходните материјални средства може да ги определи и воениот старешина од став 1 на овој член.

При определувањето на граѓаните односно домаќинствата што се должни да ги даваат неопходните материјални средства според одредбите на ст. 1 и 2 на овој член, мора да се води сметка за нивните материјални можности и за неопходните потреби за живот. За средствата што ќе ги предадат на единицата на вооружените сили, на граѓаните им припаѓа соодветен надомест.

Член 32

Начинот на обезбедување со неопходните материјални средства и на снабдување на единиците на вооружените сили според одредбите на член 31 од овој закон, начинот на утврдување на надомест за предадените материјални средства и начинот на исплатување на тој надомест ги пропишува Сојузниот извршен совет.

Глава III

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОСНОВНИТЕ И ДРУГИ ОРГАНИЗАЦИИ НА ЗДРУЖЕН ТРУД, НА САМОУПРАВНИТЕ ИНТЕРЕСНИ ЗАЕДНИЦИ И НА РАБОТНИТЕ ЗАЕДНИЦИ

1. Основни права и должности на основните и други организации на здружен труд

Член 33

Работниците во основните и во други организации на здружен труд имаат право и должност во рамките на својата редовна дејност да се организираат и подготвуваат за општонародна одбрана, за својата работа во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, да учествуваат во одбраната на земјата и да извршуваат други задачи и работи од интерес за општонародната одбрана во согласност со уставот, законот, основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата, основите на подготвителните стопанството и на општествените дејности за функционирање во војна, плановите за одбрана, плановите за други вонредни околности и одлуките на органите на општествено-политичките заедници.

Член 34

Работниците во основните и во другите организации на здружен труд со самоуправни општи акти ги уредуваат организацијата и спроведувањето на подготовките за општонародна одбрана и го утврдуваат начинот на остварување на своите права, должности и одговорности и делокругот и одговорноста на органите на управувањето и на другите органи во извршувањето на задачите на општонародната одбрана во мир, во војна, во случај на непосредна воена опасност и други вонредни околности.

Член 35

Работниците во основната организација на здружен труд со самоуправна спогодба за здружување во работна или сложена организација на здружен труд или во други форми на здружување на трудот и средствата го уредуваат вршењето на задачите и работите на општонародната одбрана што се од заеднички интерес за здружените организации.

Член 36

Работниците во основната и во друга организација на здружен труд ги усогласуваат подготовките за општонародна одбрана и за извршување на други задачи и работи на општонародната одбрана со подготовките и планот за одбрана и со другите соодветни планови на општествено-политичката заедница на чија територија основната или друга организација на здружен труд има свое седиште.

Работниците во основната и во друга организација на здружен труд што ја врши својата дејност и на територијата на друга општествено-политичка заедница ги усогласуваат подготовките за општонародна одбрана и за извршување на други задачи и работи на општонародната одбрана и со подготовките и планот за одбрана и со другите соодветни планови и на таа општествено-политичка заедница.

Член 37

Основните и другите организации на здружен труд се должни да ги организираат и спроведуваат подготовките за општонародна одбрана и да ги извршуваат другите задачи и работи од областа на општонародната одбрана, како и да обезбедуваат неопходни средства за тие потреби, сразмерно со своите капацитети и со човечките, материјалните и други можности.

Член 38

Подготовките за производство и вршење услуги во војна и за извршување на други задачи на општонационалната одбрана во основните и во други организации на здружен труд се засноваат и врз општествени договори и самоуправни спогодби.

Ако подготовките за производство во војна опфаќаат производство на предмети на вооружување и воена опрема, во општественото договарање и самоуправното спогодување во смисла на став 1 од овој член учествува и Сојузниот извршен совет, а Сојузниот секретаријат за народна одбрана обезбедува стручна помош и стручен надзор во спроведувањето на тие подготовки.

Во случај на несогласност помеѓу учесниците на општественото договарање односно на самоуправното спогодување или несклучување на општествени договори односно на самоуправни спогодби, задачите од став 1 на овој член на основните и другите организации на здружен труд ќе им се утврдат со одлуки и планови на општествено-политичките заедници.

При склучувањето на општествени договори и самоуправни спогодби односно при поставувањето задачи на основните и другите организации на здружен труд во смисла на став 3 од овој член, се поаѓа од капацитетите и од човечките, материјалните и другите можности на тие организации, а ако на тие организации им се поставуваат задачи што ги надминуваат рамките на нивните сопствени подготовки односно можности, општествено-политичката заедница чијшто орган поставува такви задачи е должна на основната и друга организација на здружен труд да ѝ обезбеди средства потребни за извршување на тие задачи во оној дел што ги надминува сопствените подготовки односно можности на таа организација.

Член 39

Основните и другите организации на здружен труд обезбедуваат потребни средства и други материјални услови и преземаат организациони и други мерки неопходни за продолжување на работата во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, а особено во поглед на обезбедувањето на производството и вршењето на услугите значајни за одбраната и безбедноста на земјата, за брзо и организирано вклучување во одбранбените напори, за извршување на задачите и работите на заштита и спасување на населението и на материјалните добра и други задачи и работи од интерес за општонационалната одбрана.

Со планот за одбрана на општествено-политичката заедница може по исклучок да се определи, во војна, основните и другите организации на здружен труд, чијашто дејност не е значајна за општонационалната одбрана, да се здружат со други организации на здружен труд, да ја променат дејноста или, делумно или во потполност, да престанат со работа.

1) Посебни должности на основните и другите организации на здружен труд во поглед на производството и вршењето услуги од посебно значење за општонационалната одбрана

Член 40

Основните и другите организации на здружен труд, на барање од надлежниот орган на општествено-политичката заедница, се должни првенствено да произведуваат предмети односно да вршат услуги од посебно значење за општонационалната одбрана.

Месусебните права и должности на основните и другите организации на здружен труд и на органот на чие барање се произведуваат предмети односно се вршат услуги од став 1 на овој член се уредуваат со договор.

Ако договорните страни од став 2 на овој член не постигнат спогодба, за спорното прашање решава посебна арбитража составена од три члена. По еден член на арбитражата определува секоја страна, а третиот член го именува надлежниот орган на општествено-политичката заедница. Ако барањето го поставил сојузен орган — третиот член на арбитражата го именува Сојузниот извршен совет. Одлуката на арбитражата е извршна.

Сојузниот извршен совет ги определува предметите односно услугите што се од посебно значење за општонационалната одбрана, како и сојузните органи што можат да поставуваат барање за приоритетно производство и вршење на услуги.

Член 41

Основните и другите организации на здружен труд што произведуваат предмети од посебно значење за општонационалната одбрана, или се оспособени за такво производство, не можат да ја менуваат намената на производствено-технолошките целини што служат за производство на тие предмети, без согласност на Сојузниот извршен совет или на сојузниот орган на управата што ќе го определи тој.

Промена на намената на производствено-технолошките целини што служат за производство на предмети на вооружување и воена опрема се врши под услови и на начин што се предвидени со сојузен закон.

Ако Сојузниот извршен совет односно определен сојузен орган на управата не даде согласност од став 1 на овој член, федерацијата е должна на основната и друга организација на здружен труд да ѝ ја надомести вистинската штета што таа ја претрпела поради тоа. Височината на таа штета ја утврдуваат спогодбено заинтересираната основна или друга организација на здружен труд и тој орган. Ако не се постигне спогодба, за височината на штетата одлучува надлежниот суд.

Основните и другите организации на здружен труд од става 1 на овој член ги определува Сојузниот извршен совет.

Член 42

Основните и другите организации на здружен труд во областа на друмскиот, железничкиот, воздушниот и поморскиот сообраќај, сообраќајот на внатрешните пловни патишта и поштенско-телеграфско-телефонскиот сообраќај и другите носители на системот на врски во војна и во случај на непосредна воена опасност, како и при мобилизација на вооружените сили, се должни првенствено да вршат превоз односно услуги за потребите на вооружените сили.

Во други вонредни околности и во случај на загрозување на мирот во светот, организациите од став 1 на овој член се должни првенствено да вршат превоз, односно услуги што ќе ги наредат надлежните органи.

За превозот односно за услугите од ст. 1. и 2 на овој член на основните и другите организации на здружен труд им припаѓа надомест во височина на вистинските трошоци.

Сојузниот извршен совет донесува прописи за превозот, односно услугите од ст. 1 и 2 на овој член и за начинот на плаќање надомест и начинот на утврдување на височината на вистинските трошоци за тој превоз односно услуги.

Член 43

Основните и другите организации на здружен труд што произведуваат предмети на вооружување

и воена опрема односно што се оспособени за такво производство и основните и другите организации на здружен труд што вршат промет на тие производи и опрема, планираат, произведуваат и вршат промет на предмети на вооружување и воена опрема во согласност со одредбите на сојузниот закон.

2) Права и должности во поглед на приспособувањето на инвестиционата изградба и на просторните и урбанистичките планови

Член 44

При проектирање, изградба и реконструкција на инвестициони објекти и при изработка на инвестициона техничка документација, основните и другите организации на здружен труд и другите инвеститори се должни да се придржуваат кон посебните услови за изградба утврдени за определени објекти или за определени подрачја и кон пропишаните мерки за заштита од воени разурнувања и кон други мерки од интерес за општонародната одбрана како и да ја усогласуваат изградбата на своите инвестициони објекти со планот за одбрана на општината односно на друга општествено-политичка заедница.

При проектирање и изградба на поголеми инвестициони објекти, како што се електроенергетски објекти, објекти на мелиорациони системи, железнички пруги, јавни патишта, метроа, аеродроми, луки, бродови и други пловни објекти, објекти и уреди на системот за врски и други објекти од посебно значење за општонародната одбрана, инвеститорите се должни да ги извршуваат барањата на Сојузниот секретаријат за народна одбрана и на воените старешини што ќе ги овласти за тоа сојузниот секретар за народна одбрана во поглед на локацијата и на потребните приспособувања што влијаат врз работата во војна и врз користењето на објектите за одбранбени цели.

При укинување на одделни пруги во железничкиот сообраќај или демонтирање и ставање надвор од редовна употреба на одделни други објекти и уреди од став 2 на овој член, носителите на правото на располагање, користење и управување со тие средства се должни да ги извршуваат барањата што од гледиштето на интересите на општонародната одбрана ќе ги постави Сојузниот извршен совет, на предлог од сојузниот секретар за народна одбрана.

Сојузниот извршен совет ги определува видовите на објектите или одделните објекти и уреди од ст. 2 и 3 на овој член, постапката на известување за проектирањето, изградбата и реконструкцијата, односно за укинувањето, демонтирањето и ставањето надвор од употреба на тие објекти и постапката за поставување барања.

Член 45

Основните и другите организации на здружен труд што ги подготвуваат и извршуваат просторните и урбанистичките планови и органите што ги подготвуваат и донесуваат тие планови, при изработката, донесувањето и извршувањето на тие планови се должни да постапуваат во согласност со пропишаните мерки и со барањата на надлежните органи на општествено-политичките заедници во поглед на потребите на општонародната одбрана и заштитата од воени разурнувања.

Постапката за поставување барање во смисла на став 1 од овој член и сојузните органи на управата што можат да ги поставуваат тие барања ги определува Сојузниот извршен совет.

Член 46

Изградба и реконструкција на воодостопански објекти и постројки, и на други објекти и постројки што можат да причинат промени во природниот или

вештачки воспоставениот режим на водите, можат да се изведуваат по претходно прибавена согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Одобрение за изградба на оперативни брегови, лукобрани и зимовници на морскиот брег или на море, односно на брегот или на водите на внатрешните пловни патишта, како и за користење на делови од брегот или од водите на друг начин издава надлежниот орган, со претходна согласност на Сојузниот секретаријат за народна одбрана или на воениот старешина кого ќе го овласти за тоа сојузниот секретар за народна одбрана.

Сојузниот извршен совет може да пропише посебни услови и начин за изградба на објекти и постројки од став 1 на овој член на подрачјата од посебно значење за одбраната на земјата.

Член 47

Складови, пумпни станици и други објекти за сместување на запаливи течности и гас и склади и објекти за сместување на експлозивни материји можат да се градат само на оддалеченост неопходна за, во случај на пожар или експлозија на сместените количества такви материји, да не се доведе во прашање наменската употреба на воените и други објекти, инсталации и уреди наменети за потребите на општонародната одбрана.

Органот надлежен за издавање одобрение за изградба на објектите од став 1 на овој член е должен претходно да прибави согласност од надлежниот воен орган, односно од друг надлежен орган.

3) Други права и должности

Член 48

Научноистражувачките организации, факултетите и другите високошколски установи и другите самоуправни организации и заедници и органи што се занимаваат со научноистражувачка и развојна работа и организациите, заедниците и органите што иницираат или финансираат истражувачки и развојни проекти се должни да обезбедат во програмите за истражување и развој да се вклучат и истражувања од значење за општонародната одбрана што одговараат на предметот на истражувањето.

Организациите, заедниците и органите што се занимаваат со научноистражувачка дејност се должни на Сојузниот секретаријат за народна одбрана и на другите органи одредени со закон да им доставуваат податоци од својата програма за научноистражувачка работа и развој и податоци за своите достигнувања и сознанија од областа на истражувањето, што се значајни за општонародната одбрана.

Организациите, заедниците и органите што се занимаваат со геодетска, геофизичка, геолошка, хидрометеоролошка и хидролошка дејност и со истражување и премеј на морето се должни на Сојузниот секретаријат за народна одбрана и на другите надлежни органи да им ги ставаат на увид и даваат на користење податоците со кои располагаат, а што се значајни за општонародната одбрана.

Податоците од ст. 2 и 3 на овој член Сојузниот секретаријат за народна одбрана и другите надлежни органи можат да ги користат исклучително за потребите на општонародната одбрана.

Член 49

Основните и другите организации на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници во областа на радиото, телевизијата и печатот и другите организации и заедници во областа на јавното информирање, во рамките на програмите за својата редовна дејност, ги информираат граѓаните за прашањата од општонародната одбрана, придонесуваат за нивното воспитување и обучување и остваруваат други задачи во областа на општонародната одбрана.

При подготвувањето на програмите за својата редовна дејност и при остварувањето на другите задачи од областа на општонародната одбрана, организациите и заедниците од став 1 на овој член соработуваат со надлежните органи на општествено-политичките заедници и со општествено-политичките и другите општествени организации.

Член 50

При изборот, изградбата и развојот на големи технички системи, како што се системите за врски, електроника, воздухошен и железнички сообраќај, електроенергетските системи и другите системи значајни за општонародната одбрана и безбедноста на земјата, како и при набавките на технички средства значајни за функционирањето на тие системи, основните и другите организации на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници и органите на општествено-политичките заедници се должни да обезбедат усогласеност на тие системи со потребите на општонародната одбрана, да ги запознаат со програмите што се однесуваат на изградбата и развојот на тие системи Сојузниот секретаријат за народна одбрана и другите органи одредени со закон.

Ако Сојузниот секретаријат за народна одбрана односно друг надлежен орган оцени дека не е обезбедена усогласеност на голем технички систем, односно на техничко средство значајно за неговото функционирање со потребите на општонародната одбрана, може да постави барања заради обезбедување на таа усогласеност. Организациите, заедниците и органите од став 1 на овој член се должни да постапат по тие барања.

Сојузниот извршен совет ги определува системите и техничките средства значајни за функционирањето на тие системи од став 1 на овој член и ја пропишува постапката на известување за изборот, изградбата и развојот на тие системи и за набавките на техничките средства, како и постапката на поставување барања од став 2 на овој член.

Член 51

При стандардизацијата и типизацијата на производи, објектите и уредите што се од посебно значење за општонародната одбрана, надлежниот орган за стандардизација и типизација е должен да ги приспособи кон потребите на одбраната на земјата и во врска со тоа да прибави согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Сојузниот извршен совет определува кои производи, односно објекти и уреди се од посебно значење за општонародната одбрана и го определува приоритетот на стандардизацијата и типизацијата на тие производи, објекти и уреди.

Производите, објектите и уредите од став 2 на овој член не можат да се увезуваат без одобрение на Сојузниот извршен совет.

Член 52

Основните и другите организации на здружен труд и органите што управуваат со шуми со посебна намена за воени потреби, при донесувањето на шумскостопанската основа се должни да ги исполнуваат барањата што ќе им ги постави Сојузниот секретаријат за народна одбрана или друг орган што ја користи таквата шума за воени потреби.

Шумите со посебна намена за воени потреби ги прогласува Сојузниот извршен совет, на предлог од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Со актот за прогласување на шумите за шуми со посебна намена за воени потреби се определуваат основните и другите организации на здружен труд, односно органите што ќе управуваат со тие шуми и мерките за остварување на таа посебна намена.

Се овластува сојузниот секретар за народна одбрана да определи кој воен орган ќе ги одобрува шумскостопанските основи за шумите со посебна намена за воени потреби и ќе врши надзор над работата на основните и другите организации на здружен труд и на органите што управуваат со тие шуми, како и да донесе прописи за вршењето надзор во врска со извршувањето на шумскостопанската основа на шумите со посебна намена за воени потреби.

Член 53

За потребите на вооружените сили, на единиците и органите на цивилната заштита и на службата за набљудување и известување, основните и другите организации на здружен труд се должни да им ги даваат на овластените органи: сите видови моторни, превозни и специјални возила, градежни и инженериски машини, средства и уреди за врски и електронски средства, бродови и други пловни објекти од сите видови и намени, луки, пристаништа, постројки и уреди наменети за пловидба, снабдување, одржување и ремонт на пловни објекти; воздухоплови од сите видови и аеродроми, пумпни станици и склади, згради и земјишта, јавачки, затржен и товарен добиток, како и други потребни материјални средства.

Должноста за давање материјални средства во мир постои само за потребите на воени вежби на вооружените сили, вежби на единиците и органите на цивилната заштита и вежби на службата за набљудување и известување во општествено-политичките заедници.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, основните и другите организации на здружен труд се должни да даваат за потребите на вооружените сили, на единиците и органите на цивилната заштита и на службата за набљудување и известување, покрај средствата од став 1 на овој член, и одделни средства на трудот, погонски материјал, храна (човечка и добиточна), огрев и други средства.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, обврска за давање на средства од ст. 1 и 3 на овој член постои и за потребите на функционирањето на органите на општествено-политичките заедници и на основните и другите организации на здружен труд од посебно значење за општонародната одбрана што ќе ги определи надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

Член 54

Основните и другите организации на здружен труд што располагаат со материјални средства од член 53 став 1 на овој закон се должни на надлежните органи да им овозможат попис на тие средства за потребите на општонародната одбрана утврдени со овој закон и зтаа цел да им ја стават на располагање потребната евиденција и податоците со кои располагаат.

Основните и другите организации на здружен труд што ќе останат без материјалните средства, попишани за потребите на општонародната одбрана, или ако тие средства станат технички неисправни или неупотребливи за тие потреби или на нив настанат суштествени промени од техничка природа, се должни веднаш, а најдоцна во рок од 15 дена, да го известат за тоа надлежниот општински орган.

Член 55

Основните и другите организации на здружен труд чишто материјални средства се попишани за потребите на вооружените сили и за други потреби на општонародната одбрана, на барање од надлежниот општински орган, се должни да ги достават на определено место попишаните материјални сред-

ства за потребите на вежби или на воено пополнување во исправна состојба која овозможува нивна функционална употреба.

Органот од став 1 на овој член може, на предлог од единици и установи на Југословенската народна армија од рангот на полк или повисок ранг и од штабови на територијалната одбрана, по исклучок да бара основните и другите организации на здружен труд да ги достават на определено место попишаните материјални средства и заради смотра и други прегледи.

Член 56

За материјалните средства земени заради користење за потребите на воени вежби на вооружените сили, вежби на единиците и органите на цивилната заштита и вежби на службата за набљудување и известување во општествено-политичките заедници, на основните и другите организации на здружен труд им припаѓа надомест.

Член 57

Се овластува Сојузниот извршен совет да ги определи материјалните средства од член 28 став 1 и член 53 став 1 на овој закон, да ја пропише задолжителната евиденција за средствата попишани за потребите на општонародната одбрана, начинот на земање на тие средства за потребите на вооружените сили и височината на надоместот за доставување и користење, како и постапката за утврдување на надоместот за оштетените, уништените или исчезнати средства земени за потребите на Југословенската народна армија во мир.

2. Основни права и должности на самоуправните интересни заедници

Член 58

Работните луѓе и граѓаните, основните и другите организации на здружен труд и другите самоуправни организации на заедници имаат право и должност во самоуправните интересни заедници, во рамките на своите права и должности и редовната дејност на тие заедници, заради задоволување на заедничките потреби и интереси и усогласување на подготвувањето и организирањето на општонародната одбрана, да ги утврдуваат плановите и програмите за развој и потребите за организирање и подготвување на општонародната одбрана, да обезбедуваат средства за тие потреби и да преземаат други мерки за спроведување на подготовките за општонародна одбрана и за работа во воени услови.

Во самоуправните интересни заедници се организира и поттикнува соработката на основните и другите организации на здружен труд и на другите самоуправни организации и заедници во областите за кои се основани, се дава иницијатива за самоуправно спогодување и општествено договарање, се врши усогласување на заедничките интереси и се развиваат други активности во остварувањето на општонародната одбрана.

Одредбите на чл. 34 и 35 и на чл. од 53 до 57 на овој закон се применуваат и врз самоуправните интересни заедници.

3. Основни права и должности на работните заедници

Член 59

Работните луѓе во работните заедници ги организираат и остваруваат подготовките за општонародна одбрана и за работа во воени услови, обезбедуваат средства за потребите на општонародната одбрана и извршуваат други задачи и работи на општона-

родната одбрана врз основа на плановите и програмите на организациите, заедниците и органите за кои вршат работи и на своите одлуки и планови, а во согласност со законот, со одлуките и плановите на општествено-политичките заедници, како и во согласност со природата на работите што ги вршат.

Одредбите на чл. 34 и 35 и на чл. од 53 до 57 на овој закон се применуваат и врз работните заедници.

4. Основни права и должности на граѓанските правни лица и на работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани

Член 60

Граѓанските правни лица и работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани остваруваат соодветни права и должности во областа на општонародната одбрана во согласност со законот, со одлуките и плановите на општествено-политичките заедници.

Одредбите на чл. од 53 до 57 на овој закон се применуваат и врз материјалните средства на граѓанските правни лица и на работните луѓе што самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани.

Глава IV

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА МЕСНИТЕ ЗАЕДНИЦИ

Член 61

Работните луѓе и граѓаните во месната заедница, во согласност со уставот, законот, статутот, одлуките и плановите за одбрана на општината, организираат и спроведуваат подготовки и други активности во областа на општонародната одбрана и општествената самозаштита, донесуваат план за одбрана и план за други вонредни околности, го планираат развојот на општонародната одбрана во рамките на плановите за мирновременски развој на месната заедница, ја организираат и подготвуваат територијалната одбрана и други сили на општонародниот отпор, ги организираат и спроведуваат подготовките за заштита и спасување на населението и на материјалните добра од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности, како и за обезбедување на комуналните, здравствените и другите непосредни потреби на граѓаните во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности; ги усогласуваат своите планови за одбрана со плановите за одбрана на основните и други организации на здружен труд и други самоуправни организации и заедници и на соседните месни заедници, соработуваат со нив и извршуваат други задачи и работи од интерес за организирањето, подготвувањето и остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

За време на војна работните луѓе и граѓаните во месната заедница, во согласност со плановите за одбрана и мерките на општината, организираат општонароден отпор, и раководат со него, организираат заштита на населението и на материјалните добра од воени разурнувања и други опасности, ги мобилизираат сите сили и средства за потребите на општонародната одбрана и извршуваат други задачи и работи од интерес за одбраната на земјата.

Член 62

Работните луѓе и граѓаните во месната заедница одлучуваат за прашањата на општонародната одбрана од рамките на своите права и должности

на собирањето и други форми на лично изјаснување и преку делегатите во органите на месната заедница.

Општествено-политичките и другите општествени организации, здруженијата на граѓани и другите самоуправни организации и заедници со своите активности во месната заедница го поттикнуваат непосредното и активно учество на работните луѓе и граѓаните во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита и придонесуваат за нивното организирање и подготвување врз најшироки самоуправни општествени основи.

Органите на месните заедници, општествено-политичките и другите општествени организации, здруженијата на граѓаните, основните и други организации на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници во месната заедница меѓусебно ги усогласуваат активностите во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Член 63

Со статутот и со други самоуправни општи акти, во согласност со уставот, законот, статутот и одлуките на општините, работните луѓе и граѓаните во месната заедница го уредуваат начинот на остварување на своите права и должности и правата и должностите на органите на месната заедница во општонародната одбрана и други прашања од интерес за општонародната одбрана.

Глава V

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ И ДРУГИТЕ ОПШТЕСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ И ЗДРУЖЕНИЈА НА ГРАЃАНИТЕ ВО ОСТВАРУВАЊЕТО НА ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА И ОПШТЕСТВЕНАТА САМОЗАШТИТА

Член 64

Работните луѓе и граѓаните во општествено-политичките и другите општествени организации и во здруженијата на граѓаните, во согласност со улогата и одговорностите на тие организации односно здруженија во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита ја организираат општествено-политичката активност и ја развиваат идејно-политичката свест и југословенскиот социјалистички патриотизам, го јакнат борбениот морал, ги негуваат и развиваат слободарските традиции, братството и единството и рамноправноста на народите и народностите на Југославија, заради заштитата и зачувување на придобивките од револуцијата и на основните вредности на југословенското социјалистичко самоуправно општество.

Општествено-политичките и другите општествени организации и здруженијата на граѓаните, во согласност со својата улога и задачи, ги развиваат и поттикнуваат разновидните активности во подготвувањето, организирањето, оспособувањето и учеството на своето членство и на другите работни луѓе и граѓани во општонародната одбрана и општествената самозаштита и во извршувањето на други задачи од значење за јакнењето на одбранбената и самозаштитната моќ на општествената заедница.

Член 65

Општествено-политичките и другите општествени организации и здруженијата на граѓаните во согласност со својата улога и задачи, спроведуваат подготовки за своите активности во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности и извршуваат други задачи во

областа на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Одредбите на чл. од 53 до 57 на овој закон сообразно се применуваат и врз материјалните средства на општествено-политичките и другите општествени организации.

Член 66

Сојузот на комунистите на Југославија, како водечка идејно-политичка и насочувачка сила на работничката класа и на сите работни луѓе и граѓани, е основен двигател и носител на политичката и друга активност на сите општествени фактори во развојот и во изградбата на општонародната одбрана и општествената самозаштита, во постојаното јакнење на способноста и готовноста на општеството успешно да и се противстави на агресијата, на агресивните притисоци и на други обиди на непријателот да ги загрози придобивките од ослободителната и револуционерната борба и натамошниот развој на СФРЈ врз основите на социјалистичката самоуправни демократија. Својата улога Сојузот на комунистите на Југославија ја остварува цврсто поврзан со широкиот фронт на социјалистичките и на патриотските сили организирани во Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија.

Член 67

Во Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија, како најширока политичка основа за организирање и остварување на општонародната одбрана и општествената самозаштита, Сојузот на комунистите на Југославија, Сојузот на социјалистичката младина на Југославија, Сојузот на синдикатите на Југославија, Сојузот на борците од народноослободителната војна, Конференцијата за прашања на општествената положба на жените на Југославија, другите општествени организации и здруженијата на граѓаните, остваруваат и развиваат политичко и акционо единство на сите социјалистички сили во јакнењето на одбранбената моќ на земјата и ги усогласуваат своите активности во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита. Тие организации и здруженија придонесуваат за подигање на свеста и готовноста на работните луѓе и граѓаните за одбрана на земјата и заштитата на општественото уредување утврдено со уставот на СФРЈ, за јакнење на нивното влијание и учество во одлучувањето за прашањата на општонародната одбрана и општествената самозаштита и за мобилизирање на сите сили на општеството врз задачите на општонародната одбрана и општествената самозаштита во мир, во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности.

Член 68

Сојузот на резервните воени старешини развива активности за општовоено и стручно усовршување и идејно-политичко оспособување на резервните воени старешини и за остварување на други задачи на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Организациите што дејствуваат во областа на техничката култура, физичката култура и спортот, Црвениот крст и другите општествени организации и здруженијата на граѓани создаваат услови и развиваат активности за сестрано ангажирање и стручно оспособување на своите членови и на другите работни луѓе и граѓаните, а особено на младината во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Глава VI

ОСНОВНИ ПРАВА И ДОЛЖНОСТИ НА ОПШТЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧКИТЕ ЗАЕДНИЦИ

Член 69

Општествено-политичките заедници, во согласност со основите на системот на општонародната одбрана, основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и основите на подготвките на стопанството и на општествените дејности за функционирање во војна, го насочуваат развојот и подготвките, преземаат организациони, материјални и други мерки за остварување на правата и должностите на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници и на органите на општествено-политичките заедници, за нивно учество во заштитата и одбраната на независноста, суверенитетот, територијалната целокупност и на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ, за работа во војна, за учество во вооружената борба и во други форми на општонароден отпор и за вршење на други задачи од интерес за општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Општествено-политичките заедници своите основни права и должности во остварувањето на системот на општонародната одбрана уредени со овој закон ги остваруваат во согласност со уставот и со законот.

Автономните покраини ги остваруваат своите основни права и должности уредени со овој закон и во согласност со член 4 од Уставот на СФРЈ.

Заради остварување и обезбедување на заедничките интереси и усогласување на определени задачи и работи во областа на општонародната одбрана, сојузните органи и органите на другите општествено-политички заедници можат да склучат договори.

Член 70

Во остварувањето на општонародната одбрана, во согласност со концепцијата и системот на општонародната одбрана и со своите уставни права и должности, општините, автономните покраини и републиките и другите општествено-политички заедници: ја уредуваат и организираат општонародната одбрана, обезбедуваат единствено, усогласено и ефикасно функционирање на општонародната одбрана и општествената самозаштита; ги утврдуваат и донесуваат плановите за одбрана и плановите за други вонредни околности; ги спроведуваат подготвките за одбрана во согласност со основите на плановите и подготвителните мерки за одбрана на земјата и со плановите за одбрана на општествено-политичките заедници; го обезбедуваат развојот и ги спроведуваат подготвките на територијалната одбрана, цивилната заштита, службата за набљудување и известување, за врски и криптозаштита, за потребите на раководењето, и раководот со нив; ги насочуваат и усогласуваат подготвките за одбрана на општествено-политичките заедници и на самоуправните организации и заедници во областа на стопанството и општествените дејности; организираат и извршуваат определени задачи и работи во врска со подготвките и извршувањето на мобилизацијата, воената обврска и другите обврски во областа на општонародната одбрана, и вршат други задачи и работи од значење за општонародната одбрана утврдени со закон.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, општините, автономните покраини и републиките и другите општествено-политички заедници ги спроведуваат мерките на приправност што ги утврдиле надлежните органи на федерацијата и самите преземаат

други потребни мерки заради одбрана на земјата и заштита на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

За време на војна, општините, автономните покраини и републиките и другите општествено-политички заедници го организираат општонародниот отпор на својата територија и раководат со него, во согласност со утврдената политика, со плановите и мерките и обезбедуваат постојана мобилизација на човечките и материјалните извори и сили за одбрана и заштита на земјата.

Член 71

Општествено-политичките заедници, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и нивните органи, во рамките на своите права и должности, во случај на напад врз земјата или во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, преземаат и спроведуваат мерки на приправност и вршат мобилизација на своите сили и средства спрема плановите за одбрана и плановите за други вонредни околности и се одговорни за исполнувањето и мобилизацијата на вооружените сили.

Заедниците, организациите и органите од став 1 на овој член со мобилизацијата преминуваат на воена организација и се доведуваат во состојба на приправност и готовност за работа во војна и во други вонредни околности.

Во случај на напад врз земјата, заедниците, организациите и органите од став 1 на овој член можат да вршат мобилизација и без посебна наредба.

За време на мир, заедниците, организациите и органите од став 1 на овој член можат да вршат мобилизационски вежби или пробна мобилизација заради проверување на својата подготвеност и готовност.

Сојузниот извршен совет донесува прописи за преземање и спроведување на мерки на приправност, за подготвување и вршење мобилизација на заедниците, организациите и органите од став 1 на овој член и за проверување на нивната подготвеност за работа и функционирање во војна и во други вонредни околности, кога тие мерки и постапки се од интерес за целата земја.

Мобилизација на заедниците, организациите и органите од став 1 на овој член во случај на елементарни и други несреќи се врши во согласност со законот.

Глава VII

КОМИТЕТИ ЗА ОПШТОНАРОДНА ОДБРАНА И ОПШТЕСТВЕНА САМОЗАШТИТА

Член 72

Самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и општествено-политичките заедници ги остваруваат своите права и должности во областа на општонародната одбрана и општествената самозаштита преку своите органи утврдени со устав, закон, статут и друг самоуправен општ акт. Тие органи ги извршуваат задачите и работите на општонародната одбрана и општествената самозаштита во рамките на своите овластувања и редовната дејност.

Општините, градските и регионалните заедници што се формираат како општествено-политички заедници, автономните покраини и републиките формираат комитети за општонародна одбрана и општествена самозаштита, како свои координациони и оперативно-политички тела заради: насочување, координирање на мерките и активностите во остварувањето на единствените цели и задачи на општонародната одбрана и општествената самозаштита; оперативно-политичко следење и процену-

вање на ситуацијата од значење за одбраната и безбедноста на земјата; поттикнување на активност на органите на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и другите општествени организации и на општествено-политичките заедници во остварувањето на општонародната одбрана и општествената самозаштита, навремено и ефикасно дејствување на единствениот одбранбено-самозащитен систем во подготовките и акциите и обезбедување на остварувањето на утврдената со устав улога и одговорност на Сојузот на комунистите за заштита на социјалистичката револуција и на социјалистичките самоуправни општествени односи.

Комитети за општонародна одбрана и општествена самозаштита, заради извршување на задачите од став 2 на овој член, формираат и самоуправните организации и заедници. Тие комитети ги вршат своите права и должности во согласност со законот и со плановите и одлуките на републиките, автономните покраини, општините и на другите општествено-политички заедници.

Ставовите, насоките и заклучоците на комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита, донесени во извршувањето на правата и должностите од став 2 на овој член и на другите права и должности предвидени со закон, ги остваруваат извршните органи на собранијата на општествено-политичките заедници и управните органи на тие заедници, како и работодавните, извршните и други органи на самоуправните организации и заедници. Во извршувањето на ставовите, насоките и заклучоците на комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита тие органи се самостојни во рамките на своите права, должности и одговорности, утврдени со устав, закон, статут и со друг самоуправен општ акт.

Член 73

Комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита ги формираат и нивните членови ги именуваат во општествено-политичките заедници — собранијата на тие заедници, а во самоуправните организации и заедници — органите на управувањето односно други соодветни органи на тие организации и заедници. Членовите на комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита се именуваат на предлог од Сојузот на комунистите.

Во составот на комитетот за општонародна одбрана и општествена самозаштита влегуваат претставници на Сојузот на комунистите и на одделни други општествено-политички организации и на органите на општествено-политичката заедница односно на самоуправната организација и заедница.

Член 74

Ако надлежните органи од член 72 став 1 на овој закон не се во можност да ги извршуваат своите задачи и работи, комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита, во согласност со политиката и ставовите на Сојузот на комунистите, преземаат активности и мерки тие органи да се оспособат и да продолжат со работа, а ако и покрај преземените мерки тие не бидат оспособени за тоа — ги активираат силите и средствата на општонародната одбрана и општествената самозаштита на своето подрачје и со нив раководат додека надлежните органи не ќе бидат во можност да ги извршуваат своите задачи и работи.

Ако надлежните органи и организации не се во можност да ги извршуваат задачите и работите во смисла на став 1 од овој член, одлуките на комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита, што ги донесуваат во согласност со законот и со одлуката на Претседателството на СФРЈ (член 109), се должни да ги извршуваат сите ра-

ботни луѓе и граѓани, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и другите општествени организации и органите на општествено-политичките заедници.

Член 75

Комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита се одговорни за својата работа пред органите што ги формираат.

Комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита се одговорни и пред Сојузот на комунистите за остварувањето на утврдената со устав улога и одговорност на Сојузот на комунистите како основен двигател и носител на политичката активност заради заштита и натамошен развој на социјалистичката револуција и на социјалистичките самоуправни општествени односи.

Глава VIII

НАДЛЕЖНОСТИ НА ОРГАНИТЕ НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

1. Заедничка одредба

Член 76

Собранието на СФРЈ и Претседателството на СФРЈ своите права и должности во областа на општонародната одбрана ги вршат врз основа и во рамките на Уставот на СФРЈ и на сојузните закони.

Правата и должностите на федерацијата во областа на општонародната одбрана, во рамките на правата и должностите утврдени со Уставот на СФРЈ и со сојузен закон, ги вршат Сојузниот извршен совет, сојузните органи на управата и сојузните организации и други сојузни органи и организации.

2. Сојузен извршен совет

Член 77

Сојузниот извршен совет во областа на општонародната одбрана:

1) се грижи за извршувањето на политиката на одбраната на земјата и за спроведувањето на подготовките за одбрана;

2) донесува свој план за одбрана и свој план за други вонредни околности и ги одобрува и усогласува плановите за одбрана и плановите за други вонредни околности на сојузните органи на управата и на сојузните организации, како и на другите сојузни органи и организации и на другите самоуправни организации и заедници што вршат работи од интерес за остварувањето на функциите на федерацијата.

3) донесува акти за организацијата и работата и акти за систематизацијата на задачите и работите за време на воена состојба на сојузните органи на управата и сојузните организации и на уставите што вршат работи од интерес за остварувањето на функциите на федерацијата односно дава согласност на тие акти на другите сојузни органи и на самоуправните организации и заедници што вршат работи од интерес за остварувањето на функциите на федерацијата;

4) ги предлага основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и основите на подготовките на стопанство и на општествените дејности за функционирање во војна, како и планот за функционирање на овие дејности во војна;

5) ги утврдува основите на методологијата и единствениот показател за изработка на плановите за одбрана и за планирање на развојот на општонародната одбрана во самоуправните организации и заедници, во општествено-политичките и другите општествени организации и во општествено-политичките заедници;

6) ги утврдува основните критериуми и нормативи за распоредување на работните луѓе и граѓаните и на материјалните средства за потребите на пополнувањето на вооружените сили и за други потреби на општонародната одбрана;

7) ја усогласува и насочува работата на сојузните органи на управата и на сојузните организации во областа на општонародната одбрана заради спроведување на политиката и извршување на законите и другите прописи и општи акти на Собранието на СФРЈ и врши надзор над работата на тие органи и организации во подготовките за одбрана и во извршувањето на други задачи и работи во областа на општонародната одбрана;

8) се грижи за обезбедување на материјални и други услови за работа и функционирање на органите и организациите во федерацијата за време на војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности;

9) се грижи за развојот на производствените и другите капацитети за производство на предмети за вооружување и воена опрема и за прометот на тие средства и во врска со тоа презема потребни мерки, во согласност со сојузен закон;

10) се грижи за обезбедувањето на потребните материјални и финансиски средства за извршување на плановите за одбрана на федерацијата и за обезбедување на сојузните стокосни резерви за потребите на земјата во случај на војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, како и на потребните средства за финансирање на определени подготовки во дејностите од посебно значење за одбраната на земјата;

11) се грижи за спроведувањето на мерките на приправност што во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности ќе ги нареди Претседателството на СФРЈ и, во врска со тоа, презема потребни мерки;

12) ги утврдува основните елементи на противелектронското обезбедување, на организацијата на криптозаштитата и безбедноста на преносот на доверливи податоци и информации;

13) ги утврдува основните елементи на системот за врски за потребите на раководењето во општествено-политичките заедници во војна и општиот режим на употребата и користењето на врските во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности;

14) ја организира службата за набљудување и известување за потребите на органите и организациите на федерацијата;

15) во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности може да нареди спроведување под условите утврдени со Уставот на СФРЈ и со сојузен закон, цензура на писма и на други средства за општење, ограничување на слободата на движењето на граѓаните и ограничување на меѓународниот сообраќај преку границата на СФРЈ, кога тоа го бараат интересите на одбраната и безбедноста на земјата;

16) врши и други работи што му се ставени во надлежност со сојузен закон.

3. Сојузни органи на управата и сојузни организации

Член 78

Сојузните органи на управата и сојузните организации во областите за кои се формирани: ги спроведуваат подготовките за општонародна одбрана и за својата работа во војна; ја следат состојбата на подготовките во областите за кои се формирани и даваат иницијатива за решавање на определени прашања; изработуваат и предлагаат планови за одбрана и планови за други вонредни околности и се грижат за нивното остварување; вршат инспекциски работи; подготвуваат и преземаат мерки

од областа на општонародната одбрана за чие подготвување и преземање се овластени и вршат управни, стручни и други работи на општонародната одбрана што им се ставени во надлежност со овој закон, со други сојузни прописи или со плановите што ги утврдиле надлежните органи на федерацијата.

Во вршењето на работите на општонародна одбрана, сојузните органи на управата и сојузните организации соработуваат меѓусебно, како и со органите на управата на другите општествено-политички заедници и со други органи и организации.

Сојузните органи на управата и сојузните организации се одговорни за состојбата на подготовките на општонародната одбрана во областите за кои се формирани и за извршувањето на другите задачи на општонародната одбрана во својот делокруг.

Сојузен секретаријат за народна одбрана

Член 79

Сојузниот секретаријат за народна одбрана, во врска со организирањето и подготовките на општонародната одбрана, спроведувањето на основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и со остварувањето на раководењето и командувањето со вооружените сили, врши управни и стручни работи што се однесуваат на:

1) изучувањето и разработката на концепцијата на општонародната одбрана, вооружената борба и водењето на општонародната војна;

2) процената на можните воени и други опасности за земјата;

3) подготвувањето и изработката на основите на плановите за развој на вооружените сили и усогласувањето на тие основи со основите на плановите и подготвителните мерки за одбрана на земјата и утврдувањето на организацијата и методологијата на планирањето на развојот на вооружените сили;

4) остварувањето на системот на раководење и командување со вооружените сили;

5) уредувањето и подготвувањето на територијата за потребите на дејство на вооружените сили и соработката со надлежните органи на општествено-политичките заедници во поглед на уредувањето на територијата за други потреби на општонародната одбрана;

6) обуката на припадниците и единиците на вооружените сили и давањето стручна помош во обучувањето на младината и населението за вооружена борба и во обучувањето на кадрите за работа на работите од општонародната одбрана;

7) подготвувањето на системот за врски од значење за дејствата на вооружените сили во војна, усогласувањето на системот на врски со потребите на вооружените сили и подготвувањето на општиот режим на употребата и користењето на врските во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности;

8) организирањето и функционирањето на воениот режим на пловидбата на море и на внатрешните пловни патишта;

9) спроведувањето на основите на системот на цивилната заштита, на криптозаштитата и набљудувањето и известувањето и на основите на системот за врски за потребите на раководењето во општествено-политичките заедници;

10) спроведувањето на основите на самозаштитата во општонародната одбрана и на основите на безбедноста на вооружените сили;

11) организирањето и подготвувањето на производствените и други капацитети за производство на предмети за вооружување и воена опрема и обезбедувањето на приоритетно производство за потребите на вооружените сили;

12) научните истражувања во вооружените сили и други истражувања од посебно значење за општонационалната одбрана;

13) статистичките истражувања и евиденции од општ интерес за одбраната на земјата и за остварувањето на функциите на федерацијата во областа на општонационалната одбрана;

14) соработката со другите сојузни органи и организации во поглед на организирањето и функционирањето на општествената самозаштита.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана врши управни и стручни работи и во врска со спроведувањето на основите на системот на општонационалната одбрана и со спроведувањето на сојузните закони, на другите сојузни прописи и општи акти на Собранието на СФРЈ и на Сојузниот извршен совет во областа на општонационалната одбрана, што му се ставени во надлежност со сојузен закон, како и други работи од областа на општонационалната одбрана, ако тие работи не се ставени во делокругот на друг сојузен орган на управата односно сојузна организација.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана врши штабни и други стручни работи за потребите на Претседателството на СФРЈ, во врска со остварувањето на неговите права и должности во областа на општонационалната одбрана утврдени со Уставот на СФРЈ и со сојузен закон, освен стручните работи од делокругот на други сојузни органи на управата и сојузни организации во таа област.

Сојузниот секретар за народна одбрана ги донесува прописите за кои е овластен и издава стручни упатства за спроведување на одбранбените подготовки и за извршување на други работи од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 80

Сојузниот секретаријат за народна одбрана, во врска со организирањето и подготвувањето на Југословенската народна армија, врши работи што се однесуваат на:

1) подготвувањето и остварувањето на плановите за употреба и плановите за развој на Југословенската народна армија и усогласувањето на соодветните планови на територијалната одбрана со тие планови;

2) мобилизацијата и пополнувањето на Југословенската народна армија и извршувањето на воената и материјалната обврска и на другите права и должности на работните луѓе и граѓаните и на самоуправните организации и заедници во врска со организирањето, подготвувањето, пополнувањето и мобилизацијата на Југословенската народна армија;

3) обуката на припадниците и единиците на Југословенската народна армија;

4) безбедноста и самозаштитата во Југословенската народна армија;

5) спроведувањето на утврдената кадровска политика во Југословенската народна армија;

6) спроведувањето на политиката на вооружувањето и опремувањето на Југословенската народна армија;

7) организирањето и спроведувањето на материјалното и финансиското работење во Југословенската народна армија, материјалното обезбедување на Југословенската народна армија, организацијата и безбедноста на сообраќајот и санитетското обезбедување во Југословенската народна армија;

8) издавањето на воениот печат и другата публицистичка и издавачка дејност во Југословенската народна армија;

9) организирањето на заштитата при работата и заштитата на човековата средина во Југословенската народна армија.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана врши и други работи во врска со организирањето и подготвувањето на Југословенската народна армија што му се ставени во надлежност со сојузен закон.

Сојузниот секретар за народна одбрана донесува прописи за кои е овластен и дава стручни упатства за организирање и спроведување на подготовките и за извршување на другите работи од став 1 на овој член.

Член 81

Сојузниот секретаријат за народна одбрана и определени команди, единици и установи на Југословенската народна армија, во соработка со надлежните органи на општествено-политичките заедници, им дава стручна помош на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и други општествени организации во подготвувањето на општонационалната одбрана, а особено во поглед на: подготовките и организирањето на територијалната одбрана, цивилната заштита и системот на набљудување и известување; обучувањето за општонационална одбрана; подготовките на системот за врски за потребите на раководењето во општествено-политичките заедници во војна; подготовките и спроведувањето на мерките за противелектронско обезбедување и криптозаштита; усогласувањето на подготовките на општествено-политичките заедници, на самоуправните организации и заедници и на општествено-политичките и други општествени организации со подготовките на вооружените сили и обезбедувањето на определени воени елементи во врска со спроведувањето на нивните подготовки.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана дава стручни упатства за спроведувањето на подготовките и за извршувањето на другите задачи од став 1 на овој член, ако е тоа од значење за подготвувањето и дејствата на вооружените сили во војна.

Член 82

Сојузниот секретаријат за народна одбрана врши инспекциски работи во поглед на спроведувањето на сојузните закони и други сојузни прописи и на плановите и мерките на органите и организациите на федерацијата што се однесуваат особено на:

1) остварувањето на основите на системот на општонационалната одбрана и на основите на плановите и подготвителните мерки за одбрана на земјата;

2) спроведувањето на насоките и другите акти на Претседателството на СФРЈ;

3) усогласувањето на подготовките за одбрана во општествено-политичките заедници со основите на плановите и подготвителните мерки за одбрана на земјата;

4) усогласувањето на плановите и мерките на општествено-политичките заедници со плановите и мерките на вооружените сили;

5) усогласувањето на плановите и мерките на Југословенската народна армија и на плановите и мерките на територијалната одбрана;

6) остварувањето и усогласувањето на системот од член 79 став 1 точ. од 7 до 10 на овој закон со плановите на вооружените сили;

7) организирањето и подготвувањето на производствените и други капацитети за производство на предмети за вооружување и воена опрема.

Во вршењето на инспекциските работи во областа на општонационалната одбрана, Сојузниот секретаријат за народна одбрана соработува со сојузните органи на управата и сојузните организации и со надлежните органи во републиките и автономните покраини.

За вршењето на инспекциските работи од став 1 на овој член Сојузниот секретаријат за народна одбрана формира посебна инспекциска служба.

Сојузниот секретар за народна одбрана ги донесува прописите за организацијата и работата на инспекциската служба од став 3 на овој член.

Член 83

Во вршењето на инспекциските работи од член 82 на овој закон инспекторите и другите овластени лица имаат право и должност:

1) да ги прегледуваат и проверуваат подготовките за одбрана и спроведување на мерките и да ги прегледуваат плановите за одбрана и другите документи за организирањето и подготвувањето на општонационалната одбрана и за планирањето на нејзиниот развој;

2) да наредат отстранување на неусогласеностите во плановите и во другите документи, спроведување на мерките и извршување на задачите што треба да се спроведат според тие панови;

3) да наредат запирање на мерките и дејствијата што не се во согласност со плановите или со утврдените основи на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата, додека за тоа не донесе одлука надлежниот орган;

4) да им даваат потребна стручна помош на органите чиишто подготовки ги контролираат и за утврдена состојба и наредените мерки да ги известат надлежните органи.

Самоуправните организации и заедници и органите на општествено-политичките заедници се должни да постапат според налезите на инспекторите и на другите овластени лица за вршење на инспекциските работи.

Член 84

Контрола и оцена на борбената готовност на командите и штабовите и на единиците и установите на вооружените сили вршат Сојузниот секретаријат за народна одбрана и надлежните команди и штабови на вооружените сили.

Сојузниот секретар за народна одбрана ги определува органите, командите и штабовите на вооружените сили што вршат контрола и оцена на борбената готовност, елементите на борбената готовност, критериумите и мерилата според кои ќе се врши контрола и оцена на борбената готовност и ги пропишува начинот и постапката за планирање и вршење на контролата и оцената на борбената готовност во вооружените сили.

Член 85

Сојузниот секретаријат за народна одбрана ги организира и врши работите на санитарна, пазарна, финансиска и градежна инспекција, на инспекција за заштита при работата и на други инспекции за потребите на Југословенската народна армија.

Сојузниот секретар за народна одбрана донесува прописи за организацијата и начинот на работата на инспекциите од став 1 на овој член.

Член 86

Сојузниот секретаријат за народна одбрана врши управни и стручни работи во врска со изградбата на воени и други објекти од посебно значење за одбраната на земјата и со изградбата на инвестициони објекти во воен круг за потребите на Југословенската народна армија.

Одобрење за изградба на објекти од став 1 на овој член издава Сојузниот секретаријат за народна одбрана, во согласност со органот на управата на општествено-политичката заедница надлежен за издавање на одобрење за изградба. Ако надлежниот орган не даде согласност, одлука за изградба донесува Сојузниот извршен совет.

Се овластува сојузниот секретар за народна одбрана да определи воени старешини што можат да даваат одобрење за изградба на објекти во воен

круг и да донесе прописи: за постапката, правата и должностите на воените органи при изградбата на објектите од став 1 на овој член, за техничката и другата документација за тие објекти, за водењето на потребните евиденции за изградбата на објектите, за надзорот над изградбата и за одржувањето на тие објекти.

Член 87

Во извршувањето на сојузните закони и на другите сојузни прописи во областа на општонационалната одбрана, односите меѓу Сојузниот секретаријат за народна одбрана и републичките и покраинските органи на управата се засноваат врз меѓусебна соработка, известување и договарање.

За да се обезбеди спроведување на сојузните закони и на другите сојузни прописи од областа на општонационалната одбрана, Сојузниот секретаријат за народна одбрана може:

1) на републичките и покраинските органи на управата за народна одбрана да им дава задолжителни инструкции за вршење на работите што се однесуваат на остварувањето на основите на системот на општонационалната одбрана и на вршењето надзор над извршувањето на сојузните прописи од областа на општонационалната одбрана, освен во работите од делокругот на другите сојузни органи на управата и сојузни организации;

2) да бара потребни извештаи од републичките и покраинските органи на управата за извршувањето на сојузните прописи во областа на општонационалната одбрана за чие извршување е одговорен.

Сојузниот секретаријат за народна одбрана може да основа подрачни органи заради усогласување на пополнувањето на вооружените сили и распоредување на воените свврзници во воените единици на вооружените сили и заради следење на извршувањето на работите во врска со воената и материјалната обврска.

Член 88

Во сојузниот секретаријат за народна одбрана се формира Воен совет кој му дава на сојузниот секретар за народна одбрана мислења и предлози во работите од делокругот на тој секретаријат, а особено во работите што се однесуваат на изградбата, развојот и опремувањето на вооружените сили и на развојот на доктрината за општонационалната одбрана и на стратегијата на вооружената борба.

Воениот совет, покрај сојузниот секретар за народна одбрана, го сочинуваат: началникот на Генералштабот, заменикот на сојузниот секретар за народна одбрана, потсекретарот, помошниците на сојузниот секретар за народна одбрана, главниот инспектор за народна одбрана, командантите на армиите, командантите на територијалната одбрана на републиките и командантите на територијалната одбрана на автономните покраини и другите воени старешини што ги именува сојузниот секретар за народна одбрана. Член на Воениот совет е и претседателот на Комитетот на Организацијата на Сојузот на комунистите на Југославија во Југословенската народна армија.

На седниците на Воениот совет се повикуваат републичките и покраинските секретари за народна одбрана — кога Советот разгледува прашања од делокругот на органите со кои тие раководат.

Сојузниот секретар за народна одбрана може да формира и други советодавни тела во Сојузниот секретаријат за народна одбрана и во единиците и установите на Југословенската народна армија.

Други сојузни органи на управата и сојузни организации

Член 89

Сојузните органи на управата и сојузните организации, во рамките на својот делокруг во областа на општонародната одбрана:

1) ги подготвуваат предлозите на основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и на основите на подготвките на стопанството и на општествените дејности за функционирање во војна;

2) ги подготвуваат основните елементи за плановите за одбрана на федерацијата што се од заеднички интерес за одбраната на СФРЈ во областите за кои се формирани и се грижат тие да бидат усогласени со плановите за одбрана на републиките и автономните покраини и со плановите на вооружените сили;

3) се грижат за обезбедувањето на определени капацитети и резерви од посебно значење за одбраната на земјата;

4) преземаат мерки за спроведување на насоките за подготвување и мобилизирање на изворите и силите на земјата за општонародна одбрана и за усогласување на плановите и мерките за одбрана на општествено-политичките заедници и на самоуправните организации и заедници;

5) ја следат состојбата на подготвките за одбрана во областите за кои се формирани;

6) вршат инспекциски работи во поглед на извршувањето на сојузните прописи, планови и други акти од областа на општонародната одбрана заради обезбедување на спроведувањето на подготвките во областите за кои се формирани;

7) ги предлагаат актите за организацијата и работата и за систематизацијата на задачите и работите за време на воена состојба и изработуваат свој план за одбрана и план за други вонредни околности и ги спроведуваат сопствените подготвки за работа во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности;

8) им издаваат задолжителни инструкции на републичките и покраинските органи на управата во поглед на остварувањето на основите на подготвките за одбрана и функционирање во војна во областите за кои се формирани;

9) донесуваат методолошки, стручни и технички упатства за одбранбени подготвки и за нивно планирање во соодветните области.

10) подготвуваат воени прописи во областите за кои се формирани;

11) вршат и други работи предвидени со сојузен закон и со други сојузни прописи и општи акти.

Одредбите на став 1 од овој член се применуваат сообразно и врз организациите на федерацијата од посебно општествено значење (Народната банка на Југославија, Службата на општественото книговодство на Југославија и сл.).

Инспекторите и другите лица овластени за вршење на инспекциските работи во областа на општонародната одбрана од делокругот на сојузните органи на управата и сојузните организации ги имаат правата и должностите од член 83 на овој закон.

4. Други сојузни органи

Член 90

Другите сојузни органи (Сојузниот суд, Сојузното јавно обвинителство и др.) ги организираат и спроведуваат подготвките за својата работа во воени услови и ги спроведуваат мерките за општествена самозаштита сообразно со природата на својата дејност, а во согласност со утврдените планови за одбрана, и во врска со тоа:

1) ја утврдуваат својата воена организација и состав;

2) обезбедуваат потребна опрема и други средства за работа во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности;

3) изработуваат свој план за одбрана кој содржи програма за подготовки и план на задачите, мерките и постапките во случај на непосредна воена опасност и војна и план за други вонредни околности;

4) соработуваат со сојузните, републичките, покраинските и другите органи и организации и ги усогласуваат своите подготовки и планови за одбрана со подготвките и плановите за одбрана на тие органи и организации;

5) вршат и други работи предвидени со сојузен закон и со други сојузни прописи и општи акти.

Глава IX

ВООРУЖЕНИ СИЛИ

1. Заеднички одредби

Член 91

Вооружените сили претставуваат единствена целина и се состојат од Југословенската народна армија и територијална одбрана.

Припадник на вооружените сили е и секој граѓанин кој со оружје или на друг начин учествува во отпорот против непријателот.

Член 92

Вооружените сили ја штитат независноста, суверенитетот, територијалната целокупност и општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Вооружените сили можат, под условите предвидени со сојузен закон, да извршуваат и определени задачи на општествената самозаштита.

Член 93

Припадниците на вооружените сили при изведувањето на борбени дејства се придржуваат секогаш и под сите околности кон правилата на меѓународното воено право за хумана постапка со ранетиот и заробениот непријател и за заштита на населението и кон другите правила на тоа право, во согласност со уставот и законот.

Член 94

За организирање и подготвување на вооружените сили се одговорни, во рамките на правата и должностите утврдени со уставот и законот, општествено-политичките заедници, основните и другите организации на здружен труд и месните заедници.

Општествено-политичките и другите општествени организации учествуваат во подготвувањето на вооружените сили, во согласност со својата општествена улога и со природата на своите задачи.

Сојузот на комунистите на Југославија има посебна одговорност за изградбата и развојот на вооружените сили и со својата идејна и политичка активност во вооружените сили, преку организациите и членството во вооружените сили, како и со непосредно учество на претставниците на органите на Сојузот на комунистите во телата и органите на вооружените сили, постојано се бори за продлабочување на нивниот класен, револуционерен и општонароден карактер и за морално-политичко единство и борбена готовност и ефикасно извршување на задачите на Југословенската народна армија и на територијалната одбрана во мир и во војна.

Член 95

Организирањето, подготвувањето и раководењето со територијалната одбрана во републиките и автономните покраини го вршат надлежните органи во републиките и во автономните покраини, во согласност со правата и должностите утврдени со уставот и законот.

Во Социјалистичка Република Србија организирањето, подготвувањето и раководењето со територијалната одбрана се остварува и во согласност со член 4 од Уставот на СФРЈ.

Член 96

Надлежните органи на федерацијата раководаат и командуваат со вооружените сили, ги утврдуваат основите на организацијата на вооружените сили, системот на раководењето и командувањето со вооружените сили, основите на плановите за развој и планот за употреба на вооружените сили и обезбедуваат единство на нивното дејство и во согласност со тоа, ја организираат и подготвуваат Југословенската народна армија.

Во согласност со основите на плановите од став 1 на овој член, прописите за начинот и за постапка за изработка на плановите за развој и на планот за употреба на вооружените сили ги донесува сојузниот секретар за народна одбрана.

Надлежните органи во републиките и автономните покраини, во согласност со основите на плановите за развој и со планот за употреба на вооружените сили, ја организираат и подготвуваат територијалната одбрана, раководат со неа и го обезбедуваат единството на нејзината организација, подготовки и дејства.

Член 97

Со одлука на Претседателството на СФРЈ можат за определени подрачја да се формираат единствени команди за единиците и установите на Југословенската народна армија и на територијалната одбрана.

Со одлука на Претседателството на СФРЈ одделни единици и установи на Југословенската народна армија можат да бидат преименувани во единици односно установи на територијалната одбрана и да влезат во составот на територијалната одбрана, а одделни единици и установи на територијалната одбрана — во единици односно установи на Југословенската народна армија и да влезат во составот на Југословенската армија, ако тоа го бараат посебни услови.

Член 98

Во Југословенската народна армија и во територијалната одбрана се обезбедува рамноправност на јазиците и писмата на народите и народностите на Југославија.

Во командувањето и во воената обука во Југословенската народна армија се употребува српско-хрватски односно хрватско-српски јазик.

Во командувањето и во воената обука во одделни единици и установи на Југословенската народна армија може да се употребува и друг јазик на народ или народност на Југославија, ако употребата на тој јазик, со оглед на составот на припадниците на единицата односно установата, обезбедува ефикасно командување и успешна обука.

Сојузниот секретар за народна одбрана утврдува кои единици и установи на Југословенската народна армија ги исполнуваат условите од став 3 на овој член и определува кој јазик на народ односно на народност на Југославија ќе се употребува во командувањето и воената обука во тие единици односно установи.

2. Југословенска народна армија

Член 99

Југословенската народна армија е заедничка вооружена сила на сите народи и народности на Југославија и на сите работни луѓе и граѓани.

Југословенската народна армија се организира во мирновременски и воени единици и установи.

Член 100

Југословенската народна армија како дел на единствените вооружени сили се организира и подготвува во мир како ударна одбранбена сила на општеството способна да предупреди секаква ненајдена агресија или друга опасност за земјата, заедно со делови од силите на територијалната одбрана успешно да му се противстави на првиот удар на агресорот и тоа да овозможи мобилизација на вооружените сили и мобилизација и активирање на сите одбранбени потенцијали на општеството како и заедно со територијалната одбрана и со другите сили на општонародната одбрана успешно да ја води вооружената борба против непријателот.

Југословенската народна армија се подготвува и оспособува за водење на сите форми вооружена борба и борбени дејства, вклучувајќи ги и партизанските дејства.

Југословенската народна армија во сите, па и во најтешките воени услови, се развива и обновува како заедничка вооружена сила на сите народи и народности на Југославија и на сите работни луѓе и граѓани неразделно поврзана со народот врз револуционерите и слободарските традиции на народноослободителната војна и револуцијата.

Во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, единиците и установите на Југословенската народна армија можат по исклучок да бидат употребени за извршување на задачите на општествената самозаштита.

Употребата на единиците и установите на Југословенската народна армија за извршување на задачите на општествената самозаштита од став 4 на овој член ја определува сојузниот секретар за народна одбрана, во согласност со одлуката на Претседателството на СФРЈ со која се наредува употреба на вооружените сили.

Член 101

Југословенската народна армија се состои од видови, родови и служби.

Видовите се: копнена војска, воено воздухопловство и противвоздушна одбрана и воена морнарица.

Видовите се состојат од родови и служби.

Родовите се делат на типови и специјалности, а службите — на гранки и специјалности.

Претседателството на СФРЈ ги определува родовите и службите во Југословенската народна армија, а сојузниот секретар за народна одбрана — поделбата на родовите и службите на типови односно на гранки и специјалности.

3. Територијална одбрана

Член 102

Територијалната одбрана е најширока форма на организиран вооружен општонароден отпор.

Територијалната одбрана се организира во основната и во друга организација на здружен труд, во месната заедница, општината, автономната покраина, републиката и во друга општествено-политичка заедница.

Територијалната одбрана ги опфаќа сите вооружени состави што не се дел на Југословенската народна армија и на милицијата.

Територијалната одбрана се состои од единици, установи и штабови и други форми на организирање на работните луѓе и граѓаните за општонароден вооружен отпор.

Единиците и установите на територијалната одбрана и другите форми на организирање на работните луѓе и граѓаните за општонароден вооружен отпор се организираат и подготвуваат во мир, а се активираат во војна во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, како и за време на изведувањето на вежби и извршувањето на други задачи во мир предвидени со овој закон.

За потребите на обучување на припадниците на територијалната одбрана и за вршење на други задачи и работи во врска со подготовките на територијалната одбрана, за време на мир можат да се формираат установи на територијалната одбрана.

Единиците за врски, што ги формираат општествено-политичките заедници за потребите на раководењето во тие заедници во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, се организираат и подготвуваат според одредбите од овој закон, што се однесуваат на територијалната одбрана.

Член 103

Територијалната одбрана се организира и подготвува во рамките на единствениот систем на општонародната одбрана, во согласност со уставот, законот, основите на организацијата и основите на плановите за развој на вооружените сили и со планот за нивна употреба, со системот на раководењето и командувањето со вооружените сили, со единствените основи на вооружувањето, опремувањето и обучувањето на вооружените сили и со одлуките и плановите на општествено-политичките заедници.

Член 104

Во војна, за време на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, милицијата може да биде употребена и за извршување на борбени задачи на вооружените сили во согласност со законот.

За времето за кое ги извршува борбените задачи на вооружените сили милицијата му се потчинува на надлежниот старешина кој раководи со борбените дејства.

Резервниот состав на милицијата се пополнува со воени обврзници.

Член 105

Во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, работите на одржувањето на јавниот ред и мир и другите задачи на општествената самозаштита можат да ги вршат и единиците на територијалната одбрана.

Употребата на единиците на територијалната одбрана за извршување на задачите на општествената самозаштита од став 1 на овој член ја определува надлежниот одрган во републиката односно во автономната покраина, во согласност со одлуката на Претседателството на СФРЈ со која се наредува употреба на вооружените сили.

4. Раководење и командување со вооружените сили

Член 106

Претседателството на СФРЈ како највисок орган на раководењето и командувањето со вооружените сили:

1) ги утврдува основите на плановите за развој на вооружените сили и планот за развој на Југословенската народна армија;

2) ги утврдува основите на организацијата на вооружените сили и организацијата и формацијата на Југословенската народна армија;

3) го утврдува системот на раководењето и командувањето со вооружените сили, во согласност со основите утврдени со овој закон;

4) го следи спроведувањето на утврдената политика на раководење и командување со вооружените сили;

5) го утврдува планот за употреба на вооружените сили во случај на војна и наредува употребата на вооружените сили во мир;

6) дава насоки за преземање мерки за подготовки и мобилизирање на вооружените сили и насоки за усогласување на подготовките и плановите на Југословенската народна армија и на територијалната одбрана;

7) пропишува мерки за приправност на вооружените сили за случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности и наредува нивно спроведување и ставање на вооружените сили или на дел од вооружените сили во состојба на приправност;

8) ги утврдува основите на вооружувањето и опремањето на вооружените сили;

9) ја утврдува военотериторијалната поделба на земјата;

10) ги донесува основните правила и другите акти што се однесуваат на стратегијата на вооружената борба, мобилизацијата, развојот и употребата на вооружените сили и правилата со кои се регулираат внатрешниот ред и односите во вршењето на воената служба во вооружените сили;

11) ги донесува прописите за обука на вооружените сили и за воената дисциплина и други прописи предвидени со сојузен закон;

12) ги именува и разрешува од должност, на предлог од надлежниот републички односно покраински орган, командантот на територијалната одбрана на републиката односно командантот на територијалната одбрана на автономната покраина;

13) врши и други работи на раководењето и командувањето со вооружените сили, врз основа и во рамките на Уставот на СФРЈ и на сојузен закон.

Во вршењето на работите од став 1 на овој член, Претседателството на СФРЈ може да донесува насоки, директиви, правила, одлуки, наредби и други акти.

Член 107

Претседателот на Претседателството на СФРЈ, од името на Претседателството на СФРЈ:

1) го остварува командувањето со вооружените сили во согласност со Уставот на СФРЈ, со сојузен закон и со одлуките и ставовите на Претседателството на СФРЈ;

2) ги претставува вооружените сили во земјата и во странство;

3) ги потпишува актите на Претседателството на СФРЈ што се однесуваат на вооружените сили и се грижи за нивното спроведување;

4) врши и други работи предвидени со Уставот на СФРЈ и со сојузен закон, како и работи за кои ќе го овласти Претседателството на СФРЈ.

Член 108

Претседателството на СФРЈ може определени работи на раководење и командување со вооружените сили да ги пренесе врз сојузниот секретар за народна одбрана.

Сојузниот секретар за народна одбрана одговара пред Претседателството на СФРЈ за работите што ќе ги пренесе врз него Претседателството на СФРЈ.

За извршување на актите на Претседателството на СФРЈ од член 106 став 2 на овој закон и за извршување на работите на раководење и команднување со вооружените сили што ќе ги пренесе врз него Претседателството на СФРЈ, сојузниот секретар за народна одбрана може да донесува правила, наредби, упатства и други акти.

Член 109

Претседателството на СФРЈ може со одлуката за употреба на вооружените сили да предвиди определени права и обврски на комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита во поглед на употребата на делови од територијалната одбрана.

Кога комитетот за општонародна одбрана и општествена самозаштита врз основа на одлуката на Претседателството на СФРЈ од став 1 на овој член презел мерки во врска со употребата на одделни делови од територијалната одбрана, командантот на територијалната одбрана односно старешината на единиците на територијалната одбрана постапува според одлуката на комитетот.

Член 110

Раководењето и команднувањето со вооружените сили го остварува сојузниот секретар за народна одбрана во согласност со овластувањата што врз него, врз основа на Уставот на СФРЈ, ќе ги пренесе Претседателството на СФРЈ и во согласност со сојузен закон.

Сојузниот секретар за народна одбрана, во случај на негова отсутност или спреченост, во работите од став 1 на овој член го заменува началникот на Генералштабот.

Раководењето и команднувањето во Југословенската народна армија го остваруваат старешините на единиците и установите на Југословенската народна армија, во согласност со сојузен закон.

Член 111

Раководењето и команднувањето во територијалната одбрана го остваруваат командантите на територијалната одбрана и старешините на единиците и на установите на територијалната одбрана, во согласност со закон.

Раководењето со територијалната одбрана го остваруваат и комитетите за општонародна одбрана и општествена самозаштита во согласност со одредбите на член 109 од овој закон.

Член 112

Командувањето во вооружените сили се заснова врз начелата на единство на команднувањето во поглед на употребата на силите и средствата, на едностарешинство и на обврска за извршување на одлуките, заповедите и наредбите на претпоставениот старешина.

Член 113

Командантите на територијалната одбрана и старешините на единиците и установите на Југословенската народна армија и на територијалната одбрана одговараат пред претпоставените воени старешини за својата работа, за борбената готовност, за употребата на единиците и установите и за раководењето и команднувањето, во согласност со системот на раководењето и команднувањето во вооружените сили (член 106 став 1 точка 3 и член 112) и во рамките на своите овластувања.

Член 114

За својата работа, за борбената готовност и за раководењето со територијалната одбрана, командантот на територијалната одбрана е одговорен и пред надлежниот орган на општествено-политичката заедница.

За својата работа, за борбената готовност, за употребата и раководењето и за команднувањето со територијалната одбрана на привремено запоседната територија, командантот на територијалната одбрана е одговорен и пред органот што на таа територија раководи со општонародниот отпор.

За својата работа, за борбената готовност и за раководењето со единиците и установите на територијалната одбрана во организацијата на здружен труд и во месната заедница, старешината на единиците односно на установата е одговорен пред органот на управувањето на таа организација, односно пред соодветниот орган на месната заедница.

Член 115

Командантите на територијалната одбрана на републиките и командантите на територијалната одбрана на автономните покраини одговараат во смисла на член 113 на овој закон, пред Претседателството на СФРЈ.

Меѓусебните односи во раководењето со територијалната одбрана на командантот на територијалната одбрана на Социјалистичка Република Србија и на командантите на територијалната одбрана на социјалистичките автономни покраини се уредуваат и во согласност со член 4 од Уставот на СФРЈ.

Член 116

Единиците и установите на Југословенската народна армија и единиците и установите на територијалната одбрана, што учествуваат во извршувањето на заедничката борбена задача, му се потчинуваат на старешината што раководи со извршувањето на таа задача.

На привремено запоседнатата територија кога тоа го бара борбената ситуација командантите на територијалната одбрана раководат и команднуваат и со единиците и установите на Југословенската народна армија, ако со планот или со посебна наредба не е определено поинаку.

Штабовите на територијалната одбрана ги усогласуваат плановите и борбените дејства на територијалната одбрана на своето подрачје со плановите и борбените дејства на Југословенската народна армија, како и со плановите и дејствата на територијалната одбрана на соседната општествено-политичката заедница.

Член 117

Сојузниот секретар за народна одбрана може да им издава наредби, задолжителни инструкции и други акти на командантите на територијалната одбрана во работите на извршување на актите на Претседателството на СФРЈ од член 106 став 2 на овој закон и во работите на раководење и команднување со вооружените сили што врз него Претседателството на СФРЈ ќе ги пренесе.

Републичките и покраинските штабови на територијалната одбрана обезбедуваат потребни податоци и стручни и други анализи неопходни за вршење на работите од став 1 на овој член.

5. Пополнување на вооружените сили

Член 118

Единиците и установите на Југословенската народна армија и единиците, установите и штабовите на територијалната одбрана (во натамошниот текст: единиците, установите и штабовите на вооружените сили) се пополнуваат со луѓе од постојаниот и од резервниот состав на вооружените сили и со материјални средства од воената резерва и со материјални средства што се попишени за потребите на вооружените сили (во натамошниот текст: материјални средства од попис).

Единиците, установите и штабовите на вооружените сили се пополнуваат со луѓе и со материјални средства според плановите за пополнување на вооружените сили.

Пополнувањето на Југословенската народна армија се врши од целата територија на СФРЈ.

Пополнувањето на воените единици, на установите и штабовите на вооружените сили со луѓе од резервниот состав и со материјални средства од попис се врши врз територијален и производствен принцип, а може да се врши и на друг начин, во согласност со планот за развој на вооружените сили и со можностите за извршување на пополнувањето.

Заради што посразмерна застапеност на републиките и автономните покраини и на народите и народностите на Југославија во старешинскиот состав на Југословенската народна армија, надлежните органи и организации во републиките и автономните покраини и Сојузниот секретаријат за народна одбрана преземаат мерки и активности за обезбедување на потребниот број кандидати за пополнување на воените школи, учествуваат во планирањето на пополнувањето и во изборот на тие кандидати и се одговорни за тоа пополнување.

Член 119

Во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности, како и за потребите на воените вежби и проверувањето на мобилизационската подготвеност и на обуката, единиците, установите и штабовите на вооружените сили се пополнуваат со луѓе од постојаниот и резервниот состав на вооружените сили, со материјални средства од воената резерва и со материјални средства од попис.

Во војна, во случај на непосредна воена опасност или во други вонредни околности вооружените сили можат да се пополнуваат и со доброволци.

Под доброволци, во смисла на овој член, се подразбираат лицата што немаат воена обврска, а по свое барање се примени и стапиле во вооружените сили.

За време на мир можат, заради обучување, доброволно да се вклучуваат во воени вежби и во други форми на обука на единиците, установите и штабовите на територијалната одбрана и лицата што не се воени обврзници.

Лицата од ст. 2 и 4 на овој член во поглед на правата и должностите се изедначуваат со воените лица односно со воените обврзници.

Член 120

Во согласност со плановите за развој на вооружените сили и со одлуките на Претседателството на СФРЈ, Сојузниот секретаријат за народна одбрана:

1) го утврдува планот за регрутирање и пополнување и бројниот распоред на регрутите во Југословенската народна армија;

2) ги утврдува плановите за школување, произведување и унапредување на активните и резервните воени старешини за потребите на вооружените сили;

3) ги утврдува годишните планови за школување и усовршување на активните и резервните воени старешини во воените школи за потребите за вооружените сили;

4) обезбедува усогласеност и координација на пополнувањето на вооружените сили;

5) врши и други работи во врска со пополнувањето на вооружените сили со воени обврзници и со материјални средства од попис, што му се ставени во надлежност со сојузен закон.

Член 121

Во согласност со плановите за развој на територијалната одбрана и со одлуките на Претседателството на СФРЈ, во рамките на своите права и должности, штабовите на територијалната одбрана:

1) ги утврдуваат и предлагаат годишните планови за школување, произведување и унапредување на резервните воени старешини за потребите на територијалната одбрана;

2) го утврдуваат бројниот распоред на воените обврзници и на материјалните средства за потребите на пополнувањето на своите единици и установи на територијалната одбрана, во согласност со бројниот распоред за потребите на пополнувањето на Југословенската народна армија;

3) вршат и други работи пропишани со закон во врска со пополнувањето на територијалната одбрана.

Член 122

Распоред на воените старешини вршат, и тоа:

1) Претседателството на СФРЈ — на генерали, адмирали и старешини на должност командант на дивизија, на неа рамна или повисока положба;

2) сојузниот секретар за народна одбрана и старешините на единиците и установите на Југословенската народна армија што тој ќе ги овласти — на офицери и воени службеници од VII до I класа и на помлади офицери и резервни војници — на офицерски должности во Југословенската народна армија;

3) командантот на територијалната одбрана на републиката односно командантот на територијалната одбрана на автономната покраина односно другите старешини во територијалната одбрана што тие ќе ги овластат — на офицери, помлади офицери и резервни војници — на офицерски должности во територијалната одбрана.

Надлежниот општински орган ги пополнува единиците, установите и штабовите на вооружените сили и врши распоред на другите воени обврзници според добиените бројни распореди на воените обврзници и на материјалните средства од попис, во согласност со утврдените критериуми и со приоритетите на пополнувањето.

Член 123

Надлежниот општински орган врши и определени работи што се однесуваат на регрутирањето и упатувањето на регрути во Југословенската народна армија, пополнувањето на Југословенската народна армија со активни воени старешини, извршувањето на утврдените со закон права и должности на работните луѓе и граѓаните и на самоуправните организации и заедници за потребите на вооружените сили, како и на пописите и евиденциите за луѓето и материјалните средства од попис.

Член 124

Регрутирањето и упатувањето на регрути на служење на воениот рок и упатувањето на лица од резервниот состав на служба во вооружените сили се врши според одредбите на сојузен закон и прописите донесени врз основа на сојузен закон.

Распоредот и предавањето на материјалните средства од попис за потребите на вооружените сили се врши во согласност со одредбите на овој закон и со прописите донесени врз основа на овој закон.

6. Мобилизација на вооружените сили

Член 125

Мобилизација на вооружените сили или на нивните одделни делови се врши во случаите предвидени во член 8 ст. 1 и 6 од овој закон.

Со мобилизација вооружените сили или нивните одделни делови преминуваат на воена организација и формација и се доведуваат во состојба на приправност и готовност за борбени дејства според предвидениот план.

Член 126

Во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, мобилизација на вооружените сили наредува Претседателството на СФРЈ.

Заради проверување на мобилизацијската подготвеност и борбена готовност на вооружените сили односно заради обука на воените единици и установи, како и заради учество во заштитата од елементарни или други несреќи, определени единици и установи можат да се мобилираат во мир, според нивната воена организација и формација.

Мобилизација на воените единици и установи на Југословенската народна армија, во смисла на став 2 од овој член, наредуваат сојузниот секретар за народна одбрана и старешините на единиците и установите на Југословенската народна армија што тој ќе ги овласти, а мобилизација на единиците и установите на територијалната одбрана — командантот на територијалната одбрана на републиката односно командантот на територијалната одбрана на автономната покраина.

Член 127

Општата мобилизација на вооружените сили ги опфаќа сите воени единици и установи на вооружените сили, а делумната — определени воени единици и установи на вооружените сили.

Член 128

Мобилизацијата на вооружените сили се организира во согласност со планот за мобилизациски развој, а се извршува според мобилизациските планови на воените единици и установи на вооружените сили.

Член 129

За подготвувањето и извршувањето на мобилизацијата на вооружените сили се одговорни:

1) сојузниот секретар на народна одбрана — за подготвувањето на мобилизацијата на вооружените сили и за извршувањето на мобилизацијата на Југословенската народна армија и за други работи на мобилизација од делокругот на Сојузниот секретаријат за народна одбрана;

2) командантите на територијалната одбрана на општините, на автономните покраини, на републиките и на другите општествено-политички заедници — за подготвувањето и извршувањето на мобилизацијата на територијалната одбрана на подрачјето односно на територијата на општествено-политичката заедница;

3) старешините на единиците и установите на Југословенската народна армија и на територијалната одбрана — за подготвувањето и извршувањето на мобилизацијата на единиците и установите со кои раководат и командуваат;

4) надлежните општински органи — за извршувањето на работите на мобилизација на вооружените сили во рамките на својот делокруг.

Член 130

Самоуправните организации и заедници обезбедуваат потребни услови сите работни луѓе и граѓаните што работат кај нив односно на чие подрачје имаат живеалиште, односно престојувалиште, да ги извршуваат своите права и должности во врска со мобилизацијата на вооружените сили, да даваат определени податоци за воените обврзници што се од

интерес за пополнување и мобилизација на вооружените сили и, во случај на мобилизација, да приземат соодветни мерки заради организирање и навремено мобилизирање на работните луѓе и граѓаните што се распоредени во вооружените сили.

Член 131

Прописите за подготвувањето и извршувањето на мобилизацијата на вооружените сили ги донесува сојузниот секретар за народна одбрана.

7. Приправност на вооружените сили

Член 132

Приправноста на вооружените сили опфаќа преземање на мерки за зголемување на борбената обука, мобилизациски, организациски, безбедносни, политички и други мерки и постапки што се потребни заради спречување и отстранување на опасност од ненадеен напад на земјата и друга опасност и заради зголемување на готовноста и спременоста на единиците за извршување на борбените задачи.

Член 133

Приправност на вооружените сили или на дел од вооружените сили се презема во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, во согласност со одлуката на Претседателството на СФРЈ (член 106 став 1 точка 7).

Во случај на непосредна опасност и во други вонредни околности, приправност на одделни делови на територијалната одбрана може по исклучок да нареди и комитет за општонародна одбрана и општествена самозаштита во согласност со одлуката на Претседателството на СФРЈ.

Член 134

Преземање на определени мерки на приправност на единиците и установите на Југословенската народна армија на дел од територијата загрошена од елементарна или друга несреќа, за чие отстранување е потребна помош од Југословенската народна армија, наредува сојузниот секретар за народна одбрана или старешината што ќе го овласти тој, а преземање на определени мерки на приправност на единиците и установите на територијалната одбрана наредува командантот на територијалната одбрана и командантот на автономната покраина или старешината што ќе го овластат тие.

8. Учество на вооружените сили во заштитата и спасувањето од елементарни и други несреќи

Член 135

Единиците и установите на вооружените сили учествуваат во заштитата и спасувањето од елементарни и други несреќи во случаите во кои е неопходна итна интервенција и кога единиците на цивилната заштита и другите сили на општеството не се во можност да ја отстранат опасноста што им се заканува на луѓето и на материјалните и други добра или последиците од тие несреќи.

Учество на единиците и установите на Југословенската народна армија во заштитата и спасувањето на луѓето и на материјалните добра од елементарни и други несреќи наредува командантот на полк — односно на самостоен баталјон или повисок воен старешина, а учеството на единиците и установите на територијалната одбрана — органот одреден со закон.

Прописи за учеството на единиците и установите на Југословенската народна армија во заштитата и спасувањето од елементарни и други несреќи донесува сојузниот секретар за народна

одбрана, а за учеството на единиците и установите на територијалната одбрана — органот одреден со закон.

9. Материјално обезбедување на вооружените сили

Член 136

Под материјално обезбедување на вооружените сили, во смисла на овој закон, се подразбира: снабдувањето на вооружените сили со борбени и други материјални средства и опрема, исхраната, вршењето на услуги за потребите на вооружените сили и санитетското и ветеринарското обезбедување на единиците, установите и штабовите на вооружените сили.

Член 137

Материјалното обезбедување на вооружените сили го организираат и спроведуваат, во рамките на утврдените права и должности, единиците, установите и штабовите на вооружените сили, самоуправните организации и заедници и општествено-политичките заедници.

Член 138

Материјалното обезбедување на вооружените сили се организира и спроведува во согласност со основите на плановите за развој и со планот за употреба на вооружените сили (член 106 став 1 точ. 1, 2 и 4).

Сојузниот секретаријат за народна одбрана го организира и го спроведува снабдувањето на вооружените сили со борбени средства.

Снабдувањето на вооружените сили со други материјални средства и опрема, исхраната, санитетското и ветеринарското обезбедување на единиците, установите и штабовите на вооружените сили и вршењето на услуги го организираат и спроведуваат Сојузниот секретаријат за народна одбрана и други надлежни сојузни органи и сојузни организации, органите на републиките, на автономните покраини, на општините и на други општествено-политички заедници и самоуправните организации и заедници, во рамките на своите права и должности.

Член 139

Заради материјално обезбедување на вооружените сили во мир и во војна, во согласност со законот, се формираат потребните резерви на материјални средства, според посебни планови, а во рамките на правата и должностите на општествено-политичките заедници.

10. Воени знамиња, ознаки за припадност кон вооружените сили и ознаки на чиновите и должностите

Член 140

Единиците на вооружените сили имаат свои знамиња.

Знамињата на единиците на вооружените сили ги установува и доделува Претседателството на СФРЈ.

Воените поморски знамиња и ранговните знамиња во воената морнарица на вооружените сили се установуваат со сојузен закон.

Член 141

Припадниците на вооружените сили носат единствен знак за припадност кон вооружените сили — црвена петокрака звезда.

Ознаките на воените чиновници се единствени за Југословенската народна армија и за територијалната одбрана.

Во војна — припадниците на вооружените сили, а во мир — припадниците на територијалната одбрана што вршат должности на старешини, а немаат чин или немаат соодветен чин на воен старешина, носат единствена ознака на воената должност што ја вршат.

Униформите, ознаките на чиновите, ознаките на должностите и ознаките на припадност кон родовите и службите ги пропишува Претседателството на СФРЈ.

Глава X

НАБЉУДУВАЊЕ И ИЗВЕСТУВАЊЕ

Член 142

Заради откривање и следење на сите видови опасности од воени дејства, од други опасности за земјата и од елементарни и други несреќи, што можат да го загрожат населението, вооружените сили и материјалните добра, и заради известување и тревожење на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и други општествени организации, на органите на општествено-политичките заедници и на вооружените сили за тие опасности во мир и во војна, се организира општ систем за набљудување и известување, како дел од општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Член 143

Општиот систем за набљудување и известување се состои од систем за набљудување и известување во општествено-политичките заедници и од систем за набљудување и известување во вооружените сили, што се поврзани меѓусебно заради размена на информации и обезбедување на ефикасно и единствено функционирање.

Системот за набљудување и известување во општествено-политичките заедници се состои од служба за набљудување и известување и од органите, организациите и заедниците и службите од член 145 на овој закон, а се организира врз единствени основи што ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Прописите за функционирањето на системот за набљудување и известување во општествено-политичките заедници во мир и во војна ги донесуваат надлежните органи во републиката односно во автономната покраина.

Прописите за организирањето и функционирањето на системот за набљудување и известување во вооружените сили ги донесува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 144

Службата за набљудување и известување ја формираат општествено-политичките заедници, а можат да ја формираат и организациите на здружен труд и месните заедници.

Член 145

Основните и другите организации на здружен труд и другите самоуправни организации и заедници, службите и органите на општествено-политичките заедници и на општествените организации кои, во рамките на своите дејности, се занимаваат со набљудување и утврдување на определени појави, а особено хидрометеоролошките, пожарникарските и сеизмолошките служби, здравствените служби, службите за радиолошка заштита, службите во областа на земјоделството, на водостопанството, на електростопанството, на поморството и други служби, се вклучуваат во системот за набљудување и известување во општествено-политичките заедници и се должни на центрите за известување веднаш да им доставуваат податоци значајни за одбраната и заштитата.

Електростопанските, водостопанските и другите организации на здружен труд и заедници што ги користат хидросистемите, се должни да обезбедат навремено известување и тревожење на населението, вклучувајќи се во системите за тревожење на општествено-политичките заедници на загрозените подрачја, и со свои средства учествуваат во доградбата и одржувањето на тие системи.

Прописите за вклучување на организациите, заедниците, службите и органите од став 1 на овој член, заради извршување на задачите за набљудување и известување и за обврските на организациите и заедниците од став 2 на овој член во поглед на финансирањето на изградбата и усогласувањето на системите за тревожење на општествено-политичките заедници на загрозените подрачја, ги донесуваат надлежните органи во републиките односно во автономните покраини.

Член 146

Службата за набљудување и известување во општествено-политичките заедници ги користи системите за врски за општите и посебните потреби, врските за потребите на раководењето со општествено-политичките заедници и средствата на имателите само на определени средства за врски, во согласност со прописите што во рамките на своите права и должности, ги донесуваат надлежните сојузни органи и други органи одредени со закон.

Член 147

Знаците за тревожење се единствени за целата територија на СФРЈ и со нив населението мора навремено да се запознае.

Знаците за тревожење ги пропишува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 148

Службата за набљудување и известување се пополнува со воени обврзници и со лица што се обврзани да учествуваат во единиците и органите на цивилната заштита.

Член 149

Припадниците на службата за набљудување и известување носат единствени ознаки што се утврдуваат во согласност со договорот помеѓу Сојузниот секретаријат за народна одбрана и надлежните органи во републиките и автономните покраини.

Глава XI

ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

1. Заеднички одредби

Член 150

Работните луѓе и граѓаните, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации и општествено-политичките заедници ја организираат цивилната заштита како најмасовна форма на своето организирање, подготвување и учество во заштитата и спасувањето на луѓето и на материјалните и други добра од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности во мир и во војна.

Цивилната заштита се организира и спроведува како дел од општонародната одбрана и општествената самозаштита врз основите утврдени со овој закон.

Член 151

Цивилната заштита се организира во станбена и деловна зграда, јавен и друг објект, населено место, месна заедница, основна и друга организација на здружен труд, работна заедница и друга самоуправна организација и заедница и општествено-политичка заедница.

Цивилната заштита се организира како единствен систем во општината односно градот.

Член 152

Цивилната заштита опфаќа лична и заемна заштита на работните луѓе и граѓаните, мерки за заштита и спасување, единици, штабови и други органи на цивилната заштита, како и други форми на организирање на цивилната заштита.

Во заштитата и спасувањето на луѓето, на материјалните и други добра, покрај единиците, штабовите и другите органи на цивилната заштита, се вклучуваат и сите организации и служби што се занимаваат со заштита и спасување како редовна дејност.

Член 153

Средствата за лична и колективна заштита, опремата на единиците и органите на цивилната заштита и другите средства, засолништата и другите објекти наменети за заштита и спасување на луѓето, на материјалните и други добра мораат да им соодветствуваат на единствените стандарди, на прописите за техничките нормативи, односно за нормите на квалитетот пропишани за таа опрема, средства и објекти.

Член 154

Припадниците на единиците, на штабовите и на другите органи на цивилната заштита носат единствен знак на цивилната заштита предвиден со меѓународна конвенција. Со единствениот знак се обележуваат и средствата и објектите на цивилната заштита.

Начинот на употреба на знаците на цивилната заштита го пропишува сојузниот секретар за народна одбрана.

2. Лична и заемна заштита

Член 155

Личната и заемната заштита ги опфаќа мерките и постапките за непосредна лична и заемна заштита и за спасување на работните луѓе и граѓаните во деловни и станбени згради, во јавни и други објекти и на сите други места каде што работат и живеат работните луѓе и граѓаните.

Во спроведувањето на личната и заемна заштита работните луѓе и граѓаните се должни заемно да се помагаат.

Член 156

Заради лична заштита од воени дејства и од други опасности, работните луѓе и граѓаните обезбедуваат средства за лична заштита, ако такви средства не им се обезбедени по друга основа.

Самоуправните интересни заедници и другите организации и органи што управуваат со станбени, деловни, јавни и други згради и објекти, обезбедуваат средства и опрема за потребите на колективната заштита во тие згради и објекти.

Сојузниот извршен совет ги утврдува минимите на средствата за лична и колективна заштита што се должни да ги набават работните луѓе и граѓаните, основните и други организации на здружен труд, работните заедници и други самоуправни организации и заедници и другите сопственици на згради и јавни објекти.

3. Мерки за заштита и спасување**Член 157**

Заради заштита и спасување на луѓето и материјалните и други добра од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности во мир и војна, се преземаат следните основни мерки:

- 1) засолнување на луѓето и материјалните добра;
- 2) евакуација;
- 3) згрижување на загрозените и настраданите;
- 4) замрачување;
- 5) маскирање;
- 6) радиолошко-хемиско-биолошка заштита (во натамошниот текст: РХБ заштита);
- 7) заштита и спасување од уривања;
- 8) заштита и спасување од поплави;
- 9) заштита и спасување од пожари;
- 10) заштита и спасување од експлозии;
- 11) прва медицинска помош;
- 12) заштита и спасување на животните и намирниците од животинско потекло;
- 13) заштита и спасување на растенијата и растителните производи;
- 14) асанација на теренот.

Покрај мерките од став 1 на овој член, можат да се прсипат и други мерки за заштита и спасување.

Член 158

Заради заштита од воени дејства, самоуправните организации и заедници и општествено-политичките заедници, во рамките на своите права и должности, се должни да обезбедат засолнување на луѓето, на материјалните и на други добра во засолништа и во други заштитни објекти.

При изградбата на нови згради во градовите и стопанските центри, како и во други населени места што според процената на надлежниот орган на општествено-политичката заедница би можеле да бидат цел на напад во војна, органите на општествено-политичките заедници, основните и други организации на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, како и граѓаните — при изградбата на нови згради во нивна сопственост, се должни да обезбедат изградба на засолништа или на други заштитни објекти за заштита на луѓето и на материјалните и други добра.

Член 159

Средствата за засолништа и за други заштитни објекти се формираат: од придонесот на инвеститорите кои, во смисла на член 158 став 2 од овој закон, се должни да обезбедат изградба на засолништа и на други заштитни објекти, а кои, во согласност со урбанистичките и други планови, не градат засолништа, од дел на станарината односно закупнината од станбени и деловни згради и од закупнината за користење на засолништата во мир.

Сопствениците на деловни и станбени згради, односно на деловни простории и станови, кои не плаќаат станарина односно закупнина, се должни да плаќаат соодветен придонес од став 1 на овој член.

Височината на придонесот, височината на делот од станарината, односно закупнината од став 1 и на придонесот од став 2 на овој член се определува со прописите на републиката односно на автономната покраина.

Член 160

Во војна во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности, во согласност со плановите за одбрана, може да се нареди евакуа-

ција на граѓаните, на основните и други организации на здружен труд и на други самоуправни организации и заедници.

Евакуација наредува надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

На подрачјата на кои се водат борбени дејства евакуација може да нареди и воениот старешина на положба командант на дивизија, на неа рамна или повисока положба, кој раководи со борбените дејства.

Член 161

Заради откривање и утврдување на опасноста, спречување, ублажување и отстранување на последиците од дејствата на радиолошки, хемиски и биолошки средства врз луѓето, растителниот и животинскиот свет и врз материјалните и други добра, се организираат и спроведуваат мерки за РХБ заштита.

Прописите за организирањето и спроведувањето на мерките за РХБ заштита ги донесува Сојузниот извршен совет, на предлог од сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 162

Заради спроведување на мерките за заштита и спасување од член 157 на овој закон, надлежниот орган на општествено-политичката заедница може да нареди мобилизација на граѓаните и нивните средства, на луѓето и средствата на основните и други организации на здружен труд, на други самоуправни организации и заедници и на органите на општествено-политичките заедници, како и активирање на единиците и органите на цивилната заштита.

4. Единици, штабови и други органи на цивилната заштита**Член 163**

Единиците на цивилната заштита, во согласност со планот за одбрана, ги формираат основните и други организации на здружен труд, работните заедници, месните заедници, и општините, а можат да ги формираат и други општествено-политички заедници.

Единиците на цивилната заштита се пополнуваат со лица што се задолжени да учествуваат во единиците и органите на цивилната заштита и со доброволци.

Единиците, екипите и другите форми на организирање што ги формираат општествените организации заради заштита и спасување на луѓето, на материјалните и други добра, како и комуналните, градежните и други организации на здружен труд се вклучуваат, според планот за одбрана, во акциите за заштита и спасување од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од опасности во мир и во војна и постапуваат според упатствата на надлежните органи на цивилната заштита.

Член 164

Единиците на цивилната заштита се наменети за заштита и спасување на луѓето, на материјалните и други добра, од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности во мир и во војна, првенствено во основната и друга организација на здружен труд, во работната заедница, во месната заедница и општината, односно во друга општествено-политичка заедница што ги формира, а можат да се употребат и за извршување на тие задачи и надвор од организациите и заедниците што ги формира, како и за извршување на други задачи од интерес за општонародната одбрана и општествената самозаштита.

Член 165

Заради раководење со акциите за заштита и спасување на луѓето и на материјалните и други добра од воени разурнувања, од елементарни и други несреќи и од други опасности во мир и во војна и насочување на подготовките за заштита и спасување, се формираат штабови односно други органи на цивилната заштита, во согласност со прописите на републиките и на автономните покраини.

Член 166

Организирањето, опремувањето и оспособувањето на единиците, штабовите и другите органи на цивилната заштита, како и спроведувањето на мерките за заштита и спасување се врши во согласност со единствените основи што ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Глава XII

ОБУЧУВАЊЕ ЗА ОПШТОНАРОДНА ОДБРАНА

Член 167

Работните луѓе и граѓаните имаат право и должност да се обучуваат за општонародната одбрана заради стекнување на неопходните воени и други стручни знаења и вештини.

Со обучувањето за општонародна одбрана се развиваат и негуваат братството и единството и другите револуционерни и слободарски придобивки на народите и народностите на Југославија, југословенскиот социјалистички патриотизам и одговорноста за одбрана на самоуправната социјалистичка заедница.

Обучувањето на работните луѓе и граѓаните за општонародна одбрана се организира и спроведува во самоуправните организации и заедници и во општествено-политичките заедници, во согласност со единствените основи за плановите и програмите.

Во обучувањето за општонародна одбрана учествуваат и општествено-политичките организации, Сојузот на резервните воени старешини и други општествени организации, во согласност со својата улога и задачи.

Со плановите и програмите за обучување на работните луѓе и граѓаните за општонародна одбрана се опфаќаат и соодветни содржини за општествената самозаштита.

Член 168

Обучувањето во вооружените сили и школувањето и усовршувањето на кадрите за потребите на вооружените сили се уредува со сојузен закон.

Член 169

Обучувањето на младината за општонародна одбрана се организира и спроведува во училиштата, на факултетите и во сите други организации за образование и воспитување, во рамките на целокупната програма за образование и воспитување и на наставата од посебен предмет, односно на програмата што опфаќа соодветни содржини за општонародната одбрана.

Обучувањето за општонародната одбрана на младината што не посетува училиште за насочено образование или друго средно училиште и обучувањето на женската училишна и вонучилишна младина во стекнувањето на основните воени знаења и вештини се организира и спроведува според посебни планови и програми.

Обучувањето на младината за општонародна одбрана во смисла на ст. 1 и 2 од овој член се организира и спроведува согласно со единствените основи на плановите и програмите што се утврдуваат

со договор помеѓу Сојузниот секретаријат за народна одбрана и надлежните републички и покраински органи.

Обучувањето за општонародна одбрана во средните училишта за внатрешни работи се организира и спроведува според посебни наставни планови и програми чии основи ги утврдува сојузниот секретар за народна одбрана, во спогодба со функционерот што раководи со сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи.

Член 170

Во војна и во случај на непосредна воена опасност обучувањето на младината за вооружена борба се организира и врши и во наставните центри на вооружените сили.

На обука во наставните центри од став 1 на овој член можат да се упатуваат младинци и младинки што навршиле 16 години живот, а кои не го отслужиле воениот рок, односно не ја завршиле воената обука за жени во смисла на прописите за воената обврска. На таа обука можат да се примаат и младинци и младинки што ќе се пријават доброволно.

Програмата за обука во наставните центри од став 1 на овој член и прописите за нејзиното организирање и спроведување ги донесува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 171

Основните и други организации на здружен труд и други самоуправни организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации и општествено-политичките заедници обезбедуваат школување и усовршување на своите кадри за работа на стручните работи на општонародна одбрана.

Школувањето и усовршувањето на наставниците за предметите од областа на општонародна одбрана и на кадрите за работа на стручните работи на општонародната одбрана во органите на општествено-политичките заедници, во основните и други организации на здружен труд и во други самоуправни организации и заедници, се организира и спроведува на определени факултети и во соодветни воени школи, во согласност со договор склучен помеѓу надлежните органи во републиките односно автономните покраини, соодветните високошколски организации и заедници, Сојузниот секретаријат за народна одбрана и други соодветни сојузни органи на управата и сојузни организации.

Основите на наставните планови и програми за предметите на воени науки и општонародна одбрана како и за военостручна настава на факултетите од став 2 на овој член, ги утврдува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 172

Обуката на лицата распоредени во единиците и органите на цивилната заштита, во единиците за врска на општествено-политичките заедници и во службата за набљудување и известување и обуката на лицата што во органите и организациите работат на стручните работи на општонародната одбрана, како и обучувањето на населението за општонародната одбрана, се организира и спроведува согласно со единствените основи на плановите и програмите што се утврдуваат во согласност со договор склучен помеѓу Сојузниот секретаријат за народна одбрана и надлежните органи на републиките и на автономните покраини.

Обуката од став 1 на овој член се организира и спроведува, по правило, надвор од работното време — во време на дневниот или на седмичниот одмор, односно кога лицата од тој став не работат и за тоа време не им припаѓа надомест.

Глава XIII

ОСНОВИ НА САМОЗАШТИТАТА ВО ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА

1. Заеднички одредби

Член 173

Самозаштитата во општонародната одбрана опфаќа збир на активности, мерки и постапки што ги преземаат и спроведуваат работните луѓе и граѓаните, самоуправните организации и заедниците, општествено-политичките и други општествени организации и општествено-политичките заедници и нивните органи заради заштита на интересите на општонародната одбрана и на безбедноста на земјата од сите форми на непријателска и друга активност што може да им нанесе штета на тие интереси.

Остварувањето на самозаштитата во општонародната одбрана е право и должност на работните луѓе и граѓаните, на организациите, заедниците и органите од став 1 на овој член.

Член 174

Работните луѓе и граѓаните организираат и спроведуваат мерки и активности за самозаштита во општонародната одбрана во своите самоуправни организации и заедници, во општествено-политичките и други општествени организации и во општествено-политичките заедници и им помагаат на органите на општествено-политичките заедници и на други стручни органи во откривањето и спречувањето на дејностите што можат да им нанесат штета на интересите на општонародната одбрана и на безбедноста на земјата.

Самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации и органите на општествено-политичките заедници организираат и спроведуваат мерки и активности за самозаштита во општонародната одбрана и, во врска со тоа, остваруваат меѓусебна соработка и соработка со органите надлежни за вршење на стручните работи на самозаштита во општонародната одбрана.

Член 175

Работните луѓе и граѓаните, самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации, општествено-политичките заедници и нивните органи се должни да ги чуваат и со соодветни мерки да ги штитат тајните податоци на општонародната одбрана и да ги извршуваат пропишаните и наредените мерки за заштита на тие податоци.

Под тајни податоци на општонародната одбрана, во смисла на овој закон, се подразбираат документи, податоците за борбените и други материјални средства, објектите, мерките и дејствијата и други податоци чие откривање би можело да ѝ нанесе штета на општонародната одбрана и на безбедноста на земјата.

Сојузниот извршен совет ги пропишува критериумите за утврдување на податоците значајни за општонародната одбрана од делокругот на органите на општествено-политичките заедници и на самоуправните организации и заедници, кои мораат да се чуваат како државна или службена тајна, и задолжителните мерки за нивната заштита.

Сојузниот секретар за народна одбрана ги пропишува критериумите за утврдување на податоците значајни за вооружените сили, кои мораат да се чуваат како државна или воена тајна, како и начинот на нивната заштита.

Член 176

Самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации, општествено-политичките заедници и нивните органи, во согласност со критериумите утврдени со прописите од член 175 на овој закон, утврдуваат кои податоци од интерес за општонародната одбрана од нивниот делокруг ги сметаат за тајни податоци на општонародната одбрана и ги определуваат и спроведуваат мерките и постапките за нивна заштита.

Организациите, заедниците и органите од став 1 на овој член утврдуваат и спроведуваат посебни мерки и постапки за заштита на тајните податоци на општонародната одбрана во односите со странски физички и правни лица.

Организациите, заедниците и органите од став 1 на овој член се должни да ги спроведуваат мерките и постапките за заштита на тајноста на документите и податоците што се однесуваат на задачите и работите што ги вршат за потребите на вооружените сили или на други прашања од општонародната одбрана, а се утврдени како државна, воена или службена тајна од друга организација, заедница или орган.

2. Мерки за безбедност

Член 177

Тајни податоци на општонародната одбрана можат да се предадат заради пренос и да се пренесуваат со технички средства за врски, ако е обезбедена заштита на нивната тајност.

При пренесувањето на тајни податоци со технички средства за врски, за кои е тоа пропишано, органите на општествено-политичките заедници, на општествено-политичките и други општествени организации и на самоуправните организации и заедници се должни да применуваат мерки за крипто-заштита.

Член 178

Заради заштита на тајноста на податоците што се од интерес за општонародната одбрана, при користењето на електронски средства и на средства за врски се преземаат мерки за противелектронско обезбедување.

Функционерот што раководи со сојузниот орган на управата надлежен за сообраќај и врски, во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, донесува прописи за мерките и за начинот на организирање и спроведување на противелектронското обезбедување и ги утврдува средствата и уредите на кои тие мерки се однесуваат.

Член 179

Ако тоа го бараат потребите на општонародната одбрана, може да се ограничи слободата на движењето, на престојот или на населувањето во одделни места или зони (забранети зони).

Ограничувањето од став 1 на овој член може да се однесува на државјаните на СФРЈ и на странците или само на странците.

Сојузниот извршен совет, односно друг орган одреден со закон, ги определува забранетите зони на копно, во внатрешните морски води и во територијалното море на СФРЈ.

Сојузниот секретар за народна одбрана, во спогодба со функционерот што раководи со сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи, донесува прописи за обележувањето на забранетите зони и за начинот на спроведување на прописите на Сојузниот извршен совет од став 3 на овој член.

Забранетите зони и другите ограничувања во воздушната пловидба се определуваат на начинот и под условите што се пропишани со сојузен закон.

Член 180

Заради безбедност на луѓето и имотот и заради заштита на интересите на општонародната одбрана, за време на изведувањето на воени вежби, сојузниот секретар за народна одбрана или друг воен старешина што ќе го овласти тој може да ја ограничи слободата на движењето на определено подрачје на кое се изведува вежбата и, во соработка со надлежниот орган, да определи мерки за обезбедување на тоа подрачје.

Во војна, воениот старешина на положба командант на полк, или командант на територијалната одбрана на општината, на нив рамна или на повисока положба, може, во реонот, зоната и на просторот за изведување и подготвување на борбени дејства, привремено да ја ограничи слободата на движењето.

Член 181

Набљудувањето и снимањето на воени објекти и на други објекти што надлежниот орган ќе ги определи како објекти од посебно значење за одбраната на земјата, и пристапот кон тие објекти, се забранети.

Објектите од став 1 на овој член ги определува сојузниот секретар за народна одбрана или воениот старешина, што ќе го овласти тој, во согласност со планот за одбрана на земјата, а надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина — во согласност со планот за одбрана на републиката односно на автономната покраина.

Органите од став 2 на овој член ги определуваат реоните на објектите од посебно значење за одбраната на земјата на кои можат да се градат други објекти без илвна согласност и реоните во кои премер и истражување на земјиштето можат да вршат само органите и организациите од член 187 став 1 на овој закон.

Се овластува сојузниот секретар за народна одбрана да ги пропише критериумите за определување на објектите од став 1 на овој член, задолжителните мерки за заштита на таквите објекти и начинот на обележување на забраната.

Член 182

Сојузниот извршен совет, заради заштита на интересите на општонародната одбрана, може да забрани вработување на странци во основните и други организации на здружен труд што се од посебно значење за општонародната одбрана и да ја забрани или ограничи соработката на тие организации со странски физички и правни лица.

Член 183

Странски физички и правни лица не можат на територијата на СФРЈ самостојно да вршат научни и други истражувања или на друг начин да собираат податоци во областите од значење за општонародната одбрана.

Самоуправните организации и заедници, општествениите организации и органите на општествено-политичките заедници, кога во областите од значење за општонародната одбрана вршат на територијата на СФРЈ научни и други истражувања заедно со странски физички или правни лица или за потребите на тие лица или во која и да е друга соработка со странски физички или правни лица во која даваат податоци од областа од значење за општонародната одбрана, се должни претходно да прибават одобрение од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина.

Организациите, заедниците и органите што се занимаваат со истражувања во областа од значење за општонародната одбрана и сите други организации, заедници и органи што ги користат резултатите од таквите истражувања, не можат да им даваат податоци за тие резултати на странски физички или правни лица без претходно одобрение од органот од став 2 на овој член.

Одобренијата од став 2 односно став 3 на овој член се издаваат со претходна согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана, ако податоците се однесуваат на: воената наука и истражувањата за областа на општонародната одбрана; науката за земјата и околниот простор; водостопанството и електростопанството; просторното планирање и урбанизмот; сообраќајот и врските и применувањето на нуклеарната енергија.

Резултатите од истражувањето на особините на морето и морското дно не можат да се објавуваат, ниту да им се отстапуваат на странски физички или правни лица без одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Органот што издал одобрение од овој член ќе донесе решение со кое ќе го укине односно одземе издаденото одобрение, ако дополнително утврди дека тоа го бараат интересите на општонародната одбрана и на безбедноста на земјата.

Сојузниот извршен совет ги пропишува областите и видовите на научните и други истражувања и на соработката од став 2 на овој член, како и постапката и условите за издавање на одобренијата од ст. 2 и 3 на овој член.

Член 184

На просторот на кој се наоѓаат воени објекти и на просторот на кој се наоѓаат други објекти наменети за потребите на општонародната одбрана, не можат да се вршат истражувања без одобрение од воениот орган односно од друг орган за народна одбрана во чија надлежност спаѓаат тие објекти.

Органот што издал одобрение во смисла на став 1 од овој член ќе донесе решение со кое ќе го укине односно одземе издаденото одобрение, ако дополнително утврди дека тоа го бараат интересите на општонародната одбрана.

Член 185

Снимање од воздух на територијата на СФРЈ за потребите на премер на земјиштето, истражување и просторно уредување и за други потреби на стопанството и науката и развивање и умножување на аерофотоснимки, покрај соодветните установи на вооружените сили, можат да вршат само оние основни и други организации на здружен труд, други самоуправни организации и заедници и органи на општествено-политичките заедници што ќе ги овласти за тоа Сојузниот извршен совет.

На деловите од територијата на СФРЈ што се од посебно значење за одбраната на земјата, снимање од воздух може да врши само воена установа. Тие делови од територијата на СФРЈ ги определува сојузниот секретар за народна одбрана.

На странски физички и правни лица им е забранено снимање од воздух на територијата на СФРЈ.

По исклучок од одредбата на став 3 од овој член, Сојузниот секретаријат за народна одбрана, по претходно прибавено мислење од сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи, може да им даде одобрение на странски физички и правни лица за снимање од воздух на територијата на СФРЈ, ако тоа не е во спротивност со интересите на општонародната одбрана и на безбедноста на земјата.

Член 186

Аерофотоснимки можат да се објават само по одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Организациите, заедниците и органите од член 185 став 1 на овој закон, што вршат снимање од воздух, се должни аерофотоснимките пред употребата, а најдоцна во рок од осум дена од денот на снимањето, да ги достават на преглед до надлежниот орган во републиката односно автономната покраина. Надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина, во соработка со надлежната воена команда, врши преглед на аерофотоснимките и определува кои од тие снимки не можат да им се отстапат на други.

Одредбата на став 2 од овој член не се однесува на установите на вооружените сили што вршат снимање од воздух.

Член 187

Пример и истражувања на земјиштето (геодетски, геофизички, геолошки, хидролошки и др.), во реоните на објектите од посебно значење за одбраната на земјата (член 181), можат да вршат воените установи, како и органите, организациите и заедниците што за тоа ќе добијат согласност од надлежниот орган од член 181 став 2 на овој закон.

Работи на пример на земјиштето во граничниот појас и во крајбрежното море и работи на поврзување со соодветните примери на соседните земји, можат да се изведуваат само по одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана.

Член 188

Во картографски публикации не смеат да се внесуваат податоци за воените објекти и за другите објекти од член 181 на овој закон.

Картографските публикации наменети за јавна употреба не можат да содржат ни други податоци што се од интерес за општонародната одбрана. Тие податоци ги определува сојузниот секретар за народна одбрана.

Картографските публикации наменети само за потребите на самоуправните организации и заедници и органите на општествено-политичките заедници, можат да се објавуваат или да им се даваат на увид на странски физички и правни лица само по одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана и под условите што ќе ги утврди тој секретаријат.

Функционерот што раководи со сојузниот орган на управата во чиј делокруг спаѓа и вршењето на геодетски работи, во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, пропишува кои податоци на основните геодетски работи и податоци од основната државна карта можат да се даваат на увид, и го пропишува начинот и постапката на нивното користење од страна на заинтересираните органи, самоуправни организации и заедници и граѓани.

Член 189

Сојузниот извршен совет донесува прописи за постапката за издавање одобрение за снимање од воздух за потребите на премерот на земјиштето и крајбрежното море и за издавање на картографски публикации на територијата на СФРЈ.

Член 190

Заради заштита на интересите на општонародната одбрана, самоуправните организации и заедници и поединци што се занимаваат со снимање на филмови и телевизиски продукции на територијата

на СФРЈ, кога снимаат во копродукција со странски физички и правни лица или за нивни потреби, се должни за снимањето на екстериерите претходно да прибават согласност од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина на чие подрачје се снима.

Странски физички и правни лица не можат да снимаат филмови и телевизиски продукции на територијата на СФРЈ без претходно одобрение од органот од став 1 на овој член.

Надлежниот орган, при давањето на согласноста од став 1 на овој член, како и при издавањето на одобрението од став 2 на овој член, ако е во прашање снимање на екстериери, ќе прибави мислење од воениот старешина што ќе го определи сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 191

Заради заштита на интересите на општонародната одбрана, во органите на општествено-политичките заедници, на општествено-политичките и други општествени организации и во самоуправните организации и заедници се определуваат задачите и работите од посебно значење за општонародната одбрана што треба да се штитат со примена на посебни мерки за безбедност, критериумите за пополнување и начинот на пополнување со работници што ги вршат тие задачи и работи.

Задачите и работите од посебно значење за општонародната одбрана, критериумите за пополнување и начинот на пополнување со работници што ги вршат тие задачи и работи и посебните мерки на безбедност заради заштита на тајноста на тие задачи и работи, ги утврдуваат:

1) Сојузниот извршен совет — за сојузните органи на управата и сојузните организации, како и за другите сојузни органи и организации и самоуправни организации и заедници што вршат работи од интерес за остварувањето на функциите на федерацијата;

2) сојузниот секретар за народна одбрана — за Југословенската народна армија, за Сојузниот секретаријат за народна одбрана и за организациите на здружен труд од член 43 на овој закон;

3) надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина — за територијалната одбрана, за органите на управата и за другите органи на општествено-политичките заедници, за основните и други организации на здружен труд и за другите самоуправни организации и заедници во републиката односно во автономната покраина.

3. Самозаштита во вооружените сили

Член 192

Самозащтитата во вооружените сили се заснова врз основите на општествената самозащтита и како нејзин дел се организира во согласност со природата на воената организација, а се остварува како организиран систем на мерки и активности заради јакнење и заштита на вооружените сили од сите извори и форми на загрозување.

Член 193

Самозащтитата на вооружените сили ја остваруваат, во рамките на правата и должностите утврдени со закон, припадниците на вооружените сили и другите работни луѓе и граѓани, воените органи и органите на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и други општествени организации и на општествено-политичките заедници, а ја организираат како своја редовна дејност командите, единиците, установите и штабовите на вооружените сили.

Во командите, единиците, установите и штабовите на вооружените сили можат да се формираат советодавни тела за прашања на самозаштитата.

Старешините на команди, единици, установи и штабови на вооружените сили се одговорни за безбедноста на командите, единиците, установите и штабовите со кои командуваат односно раководат.

Прописите за остварувањето на самозаштитата и за формирањето на советодавни тела за самозаштита во Југословенската народна армија ги донесува сојузниот секретар за народна одбрана, а во територијалната одбрана — командантот на територијалната одбрана на републиката и командантот на територијалната одбрана на автономната покраина.

4. Органи за безбедност на вооружените сили и воена полиција

Член 194

Стручните работи на безбедноста на вооружените сили ги организираат и вршат органите за безбедност на Југословенската народна армија, органите за безбедност на територијалната одбрана, воената полиција и другите стручни воени органи, а определени стручни работи — и органите на управата надлежни за внатрешни работи.

Органите за безбедност на Југословенската народна армија, во согласност со правата и должностите утврдени со сојузен закон и со прописите донесени врз основа на закон, прибираат податоци и известувања и преземаат потребни мерки заради откривање и спречување на дејностите на поединци, групи или организации насочени кон поткопување или уривање на општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ и кон загрозување на безбедноста на земјата, ако таквите дејности се вршат во Југословенската народна армија или спрема Југословенската народна армија, како и заради откривање и спречување на дејностите насочени кон загрозување на безбедноста и тајноста на плановите и подготвоките на вооружените сили за одбрана на земјата.

Органите за безбедност на територијалната одбрана ги организираат и вршат работите на безбедноста за потребите на територијалната одбрана во согласност со закон.

Член 195

Сојузниот секретар за народна одбрана, под условите предвидени со сојузен закон и со правилото на службата на органите за безбедност во вооружените сили, ги пропишува методите и средствата што органите за безбедност на Југословенската народна армија можат да ги применуваат во вршењето на работите од својот делокруг.

Сојузниот секретар за народна одбрана може ако е тоа потребно од причини за безбедност на земјата, во работите од делокругот на органите за безбедност на Југословенската народна армија, со свое решение да определи во поглед на одделни лица, групи и организации да се преземат определени мерки со кои се отстапува од начелото на неповредливост на тајната на писмата и на други средства за општење.

Сојузниот секретар за народна одбрана може да ги овласти командантите на армиите и други на нив соодветни старешини на Југословенската народна армија да одлучуваат за примената на методите и средствата, односно на мерките од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 196

Воената полиција, во согласност со сојузен закон и со прописите донесени врз основа на сојузен закон, врши определени работи на безбедност за потребите на Југословенската народна армија, на заштитата на луѓето и имотот, безбедноста на воениот сообраќај, воениот ред и дисциплина и работи на откривање на кривичните дела и на сторителите за кои се надлежни воените судови и кои се гонат по службена должност.

Член 197

Правата и должностите на овластени работници во сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи, пропишани со сојузен закон, во Југословенската народна армија ги вршат овластените старешини на органите за безбедност на Југословенската народна армија и на воената полиција.

Сојузниот секретар за народна одбрана определува кои старешини се сметаат за овластени старешини во смисла на став 1 од овој член.

На овластените старешини од став 1 на овој член им се издава посебна службена легитимација. Образецот на легитимацијата го пропишува сојузниот секретар за народна одбрана.

Член 198

Старешините на органите за обезбедување на воените и други објекти од посебно значење за одбраната на земјата, што во смисла на член 181 став 2 од овој закон ќе ги определи сојузниот секретар за народна одбрана или воениот старешина што ќе го овласти тој, во врска со вршењето на работите за обезбедување на тие објекти, имаат права и должности на легитимирање, задржување, приведување и други права и должности на овластени старешини на воената полиција.

Член 199

Претседателството на СФРЈ го пропишува правилото на службата на органите за безбедност во вооружените сили и правилото на службата на воената полиција.

Глава XIV

ПЛАНИРАЊЕ НА ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА

Член 200

Со планирањето на општонародната одбрана, како составен дел од општественото планирање, се создаваат материјални и други услови за остварување на правата и должностите на работните луѓе и граѓаните, на самоуправните организации и заедници, на општествено-политичките и други општествени организации и на општествено-политичките заедници, за нивно активно и непосредно учество во организирањето, подготвувањето и остварувањето на општонародната одбрана и за постојано јакнење на одбранбено-самозаштитната организираност на општеството, како и за ефикасна одбрана на земјата во сите услови.

Член 201

Во плановите и програмите за работа и развој на самоуправните организации и заедници и во општествените планови на општествено-политичките заедници се планира и развојот на општонародната одбрана, во согласност со општествените договори и со самоуправните спогодби за основање на плановите, а според единствената методологија што ја донесува Сојузниот извршен совет.

Член 202

Самоуправните организации и заедници, општествено-политичките и други општествени организации и општествено-политичките заедници, во согласност со единствените основи на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата и со основите на подготовките на стопанството и на општествените дејности за функционирање во војна, ги подготвуваат и донесуваат во мир плановите за одбрана со кои ги утврдуваат задачите, организацијата, силите, средствата, мерките и постапките за одбрана и својата работа и другите одбранбени активности во војна и во случај на непосредна воена опасност.

Организациите и заедниците од став 1 на овој член подготвуваат и донесуваат и посебни планови за други вонредни околности со кои се утврдуваат задачите, организацијата, силите, средствата и мерките и постапките во случај ако со вооружена или друга активност на непријателот во мир непосредно би била загрозувана безбедноста на земјата или на нејзини одделни делови и општественото уредување утврдено со Уставот на СФРЈ.

Плановите од ст. 1 и 2 на овој член се изработуваат според единствената методологија чиишто основи ги утврдува Сојузниот извршен совет.

Член 203

Плановите за одбрана, плановите за други вонредни околности и планирањето на развојот од член 201 на овој закон, мораат меѓусебно да бидат усогласени.

Носителите на изработката на плановите од став 1 на овој член се должни редовно да ги ажурираат своите планови во согласност со настанатите промени.

Член 204

Со планот за одбрана на општествено-политичката заедница, се утврдуваат особено: задачите, воената организација, мобилизацијата, мерките и постапките на вооружените сили, функционирањето на стопанството и на општествените дејности, на органите на општествено-политичките заедници, на цивилната заштита и на службата за набљудување и известување, врските за потребите на раководењето и мерките за криптозаштита, за случај на војна и на непосредна воена опасност.

Плановите за одбрана на општествено-политичките заедници мораат да бидат усогласени меѓусебно и со плановите за одбрана на земјата.

Плановите за одбрана на автономните покраини мораат да бидат усогласени и со планот за одбрана на Социјалистичка Република Србија за прашањата што во смисла на член 4 од Уставот на СФРЈ се утврдени како прашања од заеднички интерес.

Член 205

Со планот за одбрана на основната и на друга организација на здружен труд се утврдуваат особено: военото производство, услугите односно дејностите, воената организација, мерките за приправност, распоредот и мобилизацијата на луѓето и средствата, употребата на единиците и установите на територијалната одбрана и на цивилната заштита и постапките и мерките за случај на војна и на непосредна воена опасност.

Основните и други организации на здружен труд својот план за одбрана го усогласуваат со планот за одбрана на општината и со планот за одбрана на месната заедница, а основните и други организации на здружен труд определени како организации од посебно значење за општонационалната одбрана — и со планот за одбрана на друга општествено-политичка заедница.

Основните и други организации на здружен труд своите подготовки за одбрана и за работа во воени услови ги планираат и извршуваат сразмерно со своите капацитети и со своите човечки, материјални и други можности.

Ако надлежниот орган смета дека подготовките на основната и на друга организација на здружен труд се под нејзините можности или дека планот за одбрана на организацијата не е во согласност со планот за одбрана на општината, односно со планот за одбрана на друга општествено-политичка заедница, може да му предложи на надлежното собрание на општествено-политичката заедница да ги утврди должностите и задачите на основната и друга организација на здружен труд согласно со ст. 2 и 3 на овој член, во рамките на нејзините обврски утврдени со закон.

Планот за одбрана на месните заедници, на самоуправните интересни заедници и на други самоуправни организации и заедници се изработува во согласност со одредбите на ст. 1 до 4 на овој член, а според природата на тие организации и заедници.

Член 206

Самоуправните организации и заедници, кои од надлежниот орган на општествено-политичката заедница се определени како организации од посебно значење за општонационалната одбрана, се должни да ги запознаат надлежните органи на тие заедници со своите планови за одбрана и со планираниот развој на општонационалната одбрана и да обезбедат усогласеност на своите планови со плановите на општествено-политичката заедница.

Сојузниот извршен совет определува кои самоуправни организации и заедници, од гледиштето на потребите на федерацијата, се сметаат за организации од посебно значење за општонационалната одбрана.

Член 207

Општествено-политичките и други општествени организации и здруженијата на граѓаните, во согласност со уставот, со законот, со основите на плановите и на подготвителните мерки за одбрана на земјата, со плановите за одбрана и со одлуките на општествено-политичките заедници, ги утврдуваат своите планови за одбрана и плановите за други вонредни околности и, во согласност со тие планови, ги спроведуваат сопствените подготовки и преземаат мерки за работа во војна, во случај на непосредна воена опасност и во други вонредни околности.

Општествено-политичките и други општествени организации и здруженијата на граѓаните своите планови од став 1 на овој член ги усогласуваат меѓусебно и со соодветните планови на самоуправните организации и заедници.

Член 208

Планирањето на развојот и на употребата на вооружените сили се врши во согласност со одредбите на овој закон и на други сојузни закони што се однесуваат на вооружените сили.

Глава XV

ОСНОВИ НА ФИНАНСИРАЊЕТО НА ОПШТОНАРОДНАТА ОДБРАНА

Член 209

Самоуправните организации и заедници и општествено-политичките заедници ги финансираат задачите и работите на општонационалната одбрана што со овој закон и со други закони се утврдени како нивни права и должности.

Самоуправните организации и заедници и општествено-политичките заедници можат со самоуправни спогодби да здружуваат средства заради извршување на определени задачи и работи и задачи на општонародната одбрана и заради создавање услови и можности за извршување на плановите и програмите на општонародната одбрана и за задоволување на други потреби што се од заеднички интерес во таа област.

Самоуправните организации и заедници чиешто одбранбени подготовки се помали од нивните можности придонесуваат за одбранбените подготовки на самоуправните организации и заедници чиешто одбранбени подготовки ги надминуваат нивните можности, под условите и на начинот што се утврдени со самоуправна спогодба.

Член 210

Кога надлежниот орган на општествено-политичката заедница, заради извршување на определени одбранбени подготовки, им ги определува задачите на самоуправните организации и заедници, општествено-политичката заедница е должна да го финансира извршувањето на тие задачи во делот што го надминува обемот на сопствените подготовки на тие организации и заедници во смисла на член 38 став 4 и на член 205 ст. 3 и 4 од овој закон, ако извршувањето на тие задачи не може да се обезбеди на начинот предвиден во член 209 ст. 2 и 3 на овој закон.

Ако општествено-политичката заедница им поставува задачи на самоуправните организации и заедници во врска со извршувањето на задачите и работите на општонародната одбрана од своја надлежност, должна е да го финансира извршувањето на тие задачи и работи.

Член 211

На средствата за вооружување и опрема за вооружените сили и на средствата за вооружување и опрема наменети за обучување на младината и населението за општонародна одбрана, на уредите и средствата за опрема на цивилната заштита, на службата за набљудување и известување, на средствата за лична и колективна заштита што според одредбите на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон се должни да ги набават граѓаните и самоуправните организации и заедници, на објектите, уредите и средствата за врски што служат за потребите на општонародната одбрана, на објектите и уредите наменети за производство на вооружување и воена опрема, на средствата на резервите за вонредни потреби на општонародната одбрана, што ги набавуваат општествено-политичките заедници, единиците и установите на вооружените сили, милицијата, самоуправните организации и заедници и општествено-политичките и други општествени организации, и на објектите и уредите што се држат како резервни капацитети за потребите на општонародната одбрана во војна — не се плаќаат даноци, придонеси и други давачки.

Функционерот што раководи со сојузниот орган на управата надлежен за работи на финансиите, во спогодба со сојузниот секретар за народна одбрана, поблиску ги утврдува средствата на опремата за вооружените сили и другите средства, објекти и уреди од став 1 на овој член на кои не се плаќаат даноци, придонеси и други давачки.

Под данок, придонес и други давачки, во смисла на овој член, се подразбираат даноците, придонесите, царините, депозитите, таксите и слични давања предвидени со сојузните, републичките, покраинските или со општинските прописи, односно со прописите на други општествено-политички заедници, како и со општите акти на самоуправните интересни заедници.

Член 212

Федерацијата ги финансира:

1) Југословенската народна армија и извршувањето на воената и материјалната обврска за потребите на Југословенската народна армија; обезбедувањето на производствените и други капацитети за производство на предмети за вооружување, воена опрема и на други средства од посебно значење за одбраната на земјата; спроведувањето на определени подготовки во основните и во други организации на здружен труд и во дејностите од посебно значење за вооружените сили и за одбраната на земјата; изградбата на објекти од посебно значење за одбраната на земјата; научноистражувачките работи во врска со развојот на производството на предмети за вооружување и воена опрема за потребите на вооружените сили и за потребите на остварувањето на функциите на органите на федерацијата во областа на општонародната одбрана;

2) обезбедувањето на сојузни стокровни резерви за потребите на земјата во случај на војна;

3) подготовките на органите и организациите во федерацијата за работа во војна, изградбата на објекти и набавката на уреди, опрема и други средства неопходни за работа во војна на тие органи односно организации;

4) други задачи на општонародната одбрана од надлежност на федерацијата.

Глава XVI

КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 213

Со парична казна од 10.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок основната и друга организација на здружен труд односно друга самоуправна организација или заедница или друго правно лице:

1) ако со своите самоуправни општи акти не ги уреди организацијата и спроведувањето на подготовките за одбрана или не ги утврди правата, должностите и одговорностите на работните луѓе и делокругот и одговорноста на органите на управувањето и на други органи во извршувањето на задачите на општонародната одбрана (член 35), или ако не ги организира или не ги спроведе подготовките за општонародната одбрана или ако не ги обезбеди неопходните средства за тие потреби (член 37);

2) ако своите подготовки за општонародна одбрана и извршувањето на други задачи и работи на општонародната одбрана не ги усогласи со подготовките и со плановите на општествено-политичката заедница (член 36);

3) ако, на барање на надлежниот орган на општествено-политичката заедница, првенствено не произведува предмети или не врши услуги од посебно значење за општонародната одбрана (член 40 став 1);

4) ако без согласност од надлежниот орган ја измени намената на производствено-технолошката целина што служи за производство на предмети од посебно значење за општонародната одбрана (член 41 став 1);

5) ако не обезбеди првенство на превозот односно на вршењето на услуги за потребите на вооружените сили во случај на непосредна воена опасност или напад на земјата или при мобилизација на вооружените сили, или ако во случај на други вонредни околности или во случај на загрозуеност на мирот и безбедноста во светот не постапи според наредбата од надлежниот орган (член 42 ст. 1 и 2) или ако постапи спротивно на прописите од член 42 став 4 на овој закон;

6) ако при проектирањето, изградбата и реконструкцијата на својот инвестиционен објект или при изработката на инвестиционата техничка документација не се придржува кон посебните услови за из-

градба или не ја усогласи изградбата на својот инвестиционен објект со планот за одбрана на општината или на друга општествено-политичка заедница, или при проектирањето и изградбата на поводем инвестиционен објект не постапи според барањето на Сојузниот секретаријат за народна одбрана или на надлежниот воен старешина, или не постапи според барањето на Сојузниот извршен совет при укинувањето на одделни пруги во железничкиот сообраќај или при демонтирањето или ставањето надвор од редовна употреба на одделни други објекти од член 44 став 2 на овој закон (член 44 ст. 1 до 3);

7) ако при изработката или извршувањето на просторниот или на урбанистичкиот план не постапи во согласност со пропишаните мерки или со барањата на надлежните органи на општествено-политичката заедница во поглед на потребите на општонародната одбрана и на заштитата од воени разурнувања (член 45 став 1);

8) ако пред да добие согласност од надлежниот орган пристапи кон изградба или реконструкција на водостопански објект, на друг објект или постројка, што може да причини промени во постојниот режим на водите, или ако без одобрение врши градба на оперативен брег, на лакобран и зимовник на морскиот брег или на морето или на брегот или на водите на внатрешните пловни патишта или користи делови од брегот или од водата на друг начин, или ако таа градба, реконструкција или користење го врши спротивно на добиената согласност (член 46 ст. 1 и 2);

9) ако подига објект за сместување на запаливи течности, гас или експлозивни материји во близината на воен или на друг објект, инсталација или уред наменет за потребите на општонародната одбрана, без претходна согласност или спротивно на дадената согласност од надлежниот орган (член 47);

10) ако при изборот, изградбата или развојот на голем технички систем значаен за општонародната одбрана и за безбедноста на земјата или при набавката на техничко средство значајно за функционирањето на тој систем не обезбеди усогласеност на тој систем со потребите на општонародната одбрана или ако со програмата што се однесува на изградбата и развојот на таквиот систем не го запознае надлежниот орган, или ако не постапи според барањето на надлежниот орган (член 50 ст. 1 и 2);

11) ако, без претходно одобрение или спротивно на издаденото одобрение, увезе производ, објект или уред од посебно значење за општонародната одбрана (член 51 став 3);

12) ако не ја изврши или неуредно ја изврши обврската за давање материјални средства од член 53 на овој закон;

13) ако во планот и програмата за развој на самоуправната интересна заедница не ги утврди потребите за организирање и подготвување на општонародната одбрана или ако не обезбеди средства за тие потреби или ако не преземе други мерки за спроведување на подготовките за општонародна одбрана и за работа во воени услови во согласност со природата на дејноста на таа заедница (член 58);

14) ако работната заедница не ги организира или не ги остварува подготовките или не обезбедува средства за потребите на општонародната одбрана или не извршува други задачи и работи во остварувањето на општонародната одбрана во согласност со природата на работите што ги извршува (член 59);

15) ако граѓанското правно лице не ги остварува подготовките или не извршува други задачи и работи во остварувањето на општонародната одбрана во согласност со законот, со одлуките и плановите на општествено-политичката заедница (член 60);

16) ако во врска со мобилизацијата или со преземањето на мерки за приправност не постапи според наредбата на надлежниот командант на територијалната одбрана или според наредбата на овластениот старешина на територијалната одбрана, односно на друг овластен орган (член 126 став 3, член 133 став 2 и член 134);

17) ако не ги обезбеди потребните услови или не достави определени податоци или не преземе соодветни мерки во врска со мобилизацијата на вооружените сили (член 130);

18) ако не го организира или не го спроведе материјалното обезбедување на вооружените сили, или ако тоа не го врши во согласност со плановите за развој или со планот за употреба на вооружените сили (член 138 ст. 1 и 3);

19) ако веднаш не достави податоци значајни за одбраната и заштитата до центарот за известување или ако не се вклучи во системот за тревожење или ако со свои средства не учествува во доградбата или одржувањето на тој систем (член 145 ст. 1 и 2);

20) ако не обезбеди засолнување на луѓето и на материјалните и други добра во засолништа или во други заштитни објекти, или ако при изградбата на нова зграда во град, во стопански центар или во друго населено место, што според процената на надлежниот орган, би можело да биде цел на нападот во војна не обезбеди изградба на засолниште или на друг заштитен објект (член 158), или ако изгради засолниште или друг заштитен објект што не им одговара на пропишаните стандарди, технички нормативи или норми на квалитетот (член 153), или ако не го уплати придонесот за изградба на засолништа (член 159 ст. 1 и 2);

21) ако не формира единица на цивилната заштита во согласност со планот за одбрана, или ако не обезбеди потребна опрема за својата единица или штаб или за друг орган на цивилната заштита во согласност со единствениите основи (чл. 163 и 166);

22) ако обучувањето на младината за општонародна одбрана во училиште, на факултет или во друга организација за образование и воспитување не го организира или ако наставата од посебен предмет односно според посебна програма не ја организира или не ја спроведува во согласност со единствениите основи на планот и програмата за обучување на младината за општонародна одбрана (член 169 ст. 1 и 3);

23) ако не ги организира или не ги спроведува мерките за самозаштита во општонародната одбрана и заштитата на тајните податоци од општонародната одбрана или ако тие мерки и заштита не ги организира или не ги спроведува во согласност со прописите на надлежните органи или ако не утврди кои податоци од интерес за општонародната одбрана од неговиот делокруг се сметаат за тајни податоци или ако не определи мерки или постапки за заштита на тие податоци (член 174 став 2, член 175 и член 176 ст. 1 и 2), или ако таен податок предаде заради пренос или ако го пренесе со технички средства иако не е обезбедена заштита на неговата тајност или не ги примени мерките за криптозаштита (член 177), или ако при користењето на електронски средства или средства за врски не преземе мерки за противелектронско обезбедување (член 178 став 1);

24) ако во реонот на објект од посебно значење за општонародната одбрана врши градба на друг објект без согласност од надлежниот орган или градбата ја врши спротивно на дадената согласност (член 181 став 3);

25) ако во областа од значење за општонародната одбрана, без претходно прибавено одобрение од надлежниот орган, врши на територијата на СФРЈ научни или други истражувања со странско лице или за потребите на тоа лице, или тие истражувања не ги врши во согласност со условите од одобрението, или ако резултатите од истражувањето во таа област му ги отстапи или му ги соопшти на странско лице без претходно одобрение од надлежниот орган, или ако во која и да било друга соработка со странско лице дава податоци од областа од значење за општонародната одбрана, без претходно прибавено одобрение од надлежниот орган или ако објави или му отстапи на странско лице резултати од истражувањето на особините на морето или на морското дно без одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана (член 183 ст. од 2 до 5);

26) ако без овластување, без согласност или без одобрение од надлежниот орган врши снимање од воздух на територијата на СФРЈ за потребите на премер на земјиштето, истражување, просторно уредување или за други потреби на стопанството или науката, или без согласност или без одобрение од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина врши развивање или умножување на аерофотоснимки (член 185 став 1 и член 187);

27) ако без одобрение објави или му отстапи на друг аерофотоснимка или ако аерофотоснимката пред употребата не ја достави до надлежниот орган на преглед (член 186 ст. 1 и 2);

28) ако во картографска публикација внесе податок за воен или друг објект од посебно значење за одбраната на земјата или во картографска публикација наменета за јавна употреба внесе податок што е пропишан дека е од интерес за општонародната одбрана или ако без одобрение или спротивно на утврдените услови објави или му даде на странско лице на увед картографска публикација, или ако спротивно на прописот му даде на друг на увид податок од основните геодетски работи или од основната државна карта (член 188 ст. од 1 до 3);

29) ако во копродукција со странско лице или за негови потреби сними екстериери за филм или за телевизиска продукција, без согласност од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина на чие поддржје се снима или спротивно на дадената согласност (член 190 став 1);

30) ако на задачи и работи од посебно значење за општонародната одбрана вработи лице спротивно на пропишаните критериуми за пополнување или спротивно на пропишаниот начин за пополнување, или ако не ги примени посебните мерки за безбедност што ќе ги определи надлежниот орган заради заштитата на тајноста на тие задачи и работи (член 191);

31) ако не го планира развојот на општонародната одбрана или ако меѓусебно не ги усогласи или ако редовно не ги ажурира своите планови од областа на општонародната одбрана (чл. 201 и 203), или со својот план не ги утврди задачите во општонародната одбрана, или ако надлежните органи не ги запознае со својот план за одбрана или со планираниот развој на општонародната одбрана или не обезбеди усогласеност на своите планови со плановите на општествено-политичката заедница (член 202 став 1);

32) ако не изработи свој план за одбрана или не изработи свој план за други вонредни околности (член 202), или ако не го усогласи својот план за од-

брана со планот за одбрана на општината или со планот за одбрана на месната заедница или на друга општествено-политичка заедница или ако не врши подготовки за одбрана или за работа во воени услови сразмерно со своите капацитети и своите човечки, материјални и други можности (член 205 ст. 2 и 3).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 5.000 до 20.000 динари и одговорното лице во основната и друга организација на здружен труд односно во друга самоуправна организација или заедница или во друго правно лице.

За прекршок од точ. 26 и 29 став 1 на овој член, на сторителот, покрај казната, ќе му се изрече и заштитна мерка одземање на средството за снимање и на снимениот материјал.

Член 214

Со парична казна од 5.000 до 50.000 динари ќе се казни за прекршок основната и друга организација на здружен труд односно друга самоуправна организација или заедница или друго правно лице:

1) ако не ја организира или не ја извршува, или неуредно ја организира или неуредно ја извршува работната обврска во својата организација односно заедница (член 27 став 1);

2) ако до надлежниот орган не достави податоци од својата програма за научноистражувачка работа и развој или за своите научни достигања или сознанија, што се од значење за општонародната одбрана, или ако на надлежните органи не им стави на увид или не им даде на користење податок од значење за општонародната одбрана со кој располага (член 48 ст. 2 и 3);

3) ако при стандардизацијата и типизацијата на производите, објектите или уредите за кои е пропишано дека се од посебно значење за општонародната одбрана не прибави согласност од Сојузниот секретаријат за народна одбрана (член 51 став 1);

4) ако при донесувањето на шумскостопанската основа за шума со посебна намена за воени потреби не постапи според барањето што ќе го постави надлежниот орган, или ако во спроведувањето на шумскостопанската основа не се придржува кон тоа барање (член 52 став 1);

5) ако на надлежните органи не им овозможи попис на средствата за потребите на општонародната одбрана или ако за таа цел не им ја стави на располагање потребната евиденција и податоци со кои располага, или ако во рок од 15 дена не го извести надлежниот орган за тоа дека останал без материјалното средство пропишано за потребите на општонародната одбрана, или ако во истиот рок не извести за техничката неисправност или за неупотребливоста на тоа средство или за суштествените промени од техничка природа на него, или ако на барање од надлежниот орган не го достави на определено место пропишаното материјално средство, или достави технички неисправно или неупотребливо средство (чл. 54 и 55);

6) ако не постапи или неуредно постапи според налогот на инспектор или на друго овластено лице за вршење на инспекциски работи во областа на општонародната одбрана (член 83 став 2);

7) ако не ја организира или не ја спроведува обуката на лицата распоредени во својата единица или во органот на цивилната заштита или ако не ја организира или не ја спроведува обуката на лицата распоредени во својата служба за набљудување и известување или обуката не ја организира или не ја спроведува во согласност со единствените основи на плановите и програмите (член 172 став 1);

8) ако не преземе неопходни мерки да се постапи според наредбата од надлежниот орган или според друг пропис за ограничување на слободата на движењето, престојот или населувањето во забранети зони (член 179 став 1), или ако не преземе неопходни мерки да се постапи според наредбата од надлежниот воен старешина за ограничување на движењето на подрачјето на кое се изведуваат воени вежби или на мерки за обезбедување на тоа подрачје (член 180 став 1);

9) ако без одобрение од надлежниот орган врши истражување на просторот на кој се наоѓа воен или друг објект наменет за потребите на општонародната одбрана, или ако тоа истражување го врши спротивно на издаденото одобрение (член 184 став 1).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 2.000 до 10.000 динари и одговорното лице во основната и друга организација на здружен труд, односно во друга самоуправна организација или заедница или во друго правно лице.

Член 215

Со парична казна од 3.000 до 20.000 динари ќе се казни за прекршок одговорното лице во органот на општествено-политичката заедница или во друг државен орган:

1) ако во рамките на делокругот на органот не ја организира или не ја извршува или неуредно ја организира или неуредно ја извршува работната обврска (член 27 став 1);

2) ако, без согласност од надлежниот орган, издаде одобрение за градба или реконструкција на објект (член 46 ст. 1 и 2, член 47 став 1 и член 181 став 3), или ако без согласност од надлежниот орган, издаде одобрение за истражување (член 183 став 4 и член 184 став 1), или ако издаденото одобрение не го укине односно не го одземе ако тоа го бараат интересите на општонародната одбрана (член 183 став 6 и член 184 став 2);

3) ако при изборот, изградбата или развојот на голем технички систем значаен за општонародната одбрана и за безбедноста на земјата или при набавката на техничко средство значајно за функционирањето на тој систем не обезбеди усогласеност на тој систем со потребите на општонародната одбрана или ако со програмата што се однесува на изградбата и развојот на таквиот систем не го запознае надлежниот орган, или ако не постапи според барањето на надлежниот орган (член 50 ст. 1 и 2);

4) ако не постапи или неуредно постапи според налогот на инспектор или на друго овластено лице за вршење на инспекциски работи во областа на општонародната одбрана (член 83 став 2);

5) ако, сообразно со природата и карактерот на својата дејност, не ги врши или неуредно ги врши подготовките за одбрана и за работа на органот во војна или ако не ги извршува другите работи на општонародната одбрана од делокругот на органот (чл. 89 и 90);

6) ако веднаш не ги достави податоците значајни за одбраната и заштитата до центарот за извештување (член 145 став 1);

7) ако не обезбеди засолнување на луѓето, на материјалните и други добра во засолништа и во други заштитни објекти, или ако при градбата на објект од член 158 став 2 на овој закон не изгради засолниште или друг заштитен објект (член 153), или ако изгради засолниште или друг заштитен објект што не им одговара на пропишаните стандарди, технички нормативи или норми на квалитетот (член 153), или ако не го уплати придонесот за изградба на засолништа (член 159 ст. 1 и 2);

8) ако не ги организира или не ги спроведува мерките за самозаштита во општонародната одбра-

на или заштита на тајните податоци на општонародната одбрана, или ако тие мерки или заштитата не ги организира или не ги спроведува во согласност со прописите на надлежните органи или ако не утврди кои податоци од интерес за општонародната одбрана од делокругот на органот се сметаат за тајни податоци на општонародната одбрана или ако не ги определи мерките или постапките за заштита на тие податоци (член 174 став 2, член 175 и член 176 ст. 1 и 2), или ако таен податок за општонародната одбрана предаде заради пренос или го пренесе со технички средства иако не е обезбедена заштита на неговата тајност или не ги примени мерките за криптозаштита (член 177), или ако при користењето на електронски средства или на средства за врски не преземе мерки за противелектронско обезбедување (член 178 став 1);

9) ако не преземе неопходни мерки да се постапи според наредбата од надлежниот орган или според друг пропис за ограничување на слободата на движењето, престојот или населувањето во забранети зони (член 179 став 1), или ако не преземе неопходни мерки да се постапи според наредбата од надлежниот воен старешина за ограничување на движењето на подрачјето на кое се изведуваат воени вежби или според мерките за обезбедување на тоа подрачје (член 180 став 1);

10) ако во областа од значење за општонародната одбрана, без претходно прибавено одобрение од надлежниот орган врши на територијата на СФРЈ научни или други истражувања со странско лице или за потребите на тоа лице, или тие истражувања не ги врши во согласност со условите од одобрението, или ако резултатите од истражувањето во таа област му ги отстапи или соопшти на странско лице без претходно одобрение од надлежниот орган, или ако во која и да било друга соработка со странско лице дава податоци од областа од значење за општонародната одбрана без претходно прибавено одобрение од надлежниот орган, или ако ги објави или му ги отстапи на странското лице резултатите од истражувањето на особините на морето или на морското дно без одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана (член 183 ст. од 2 до 5);

11) ако без овластување, согласност или одобрение од надлежниот орган врши снимање од воздух на територијата на СФРЈ за потребите на премер на земјиштето, истражување, просторно уредување или за други потреби на стопанството и науката, или без согласност или без одобрение од надлежниот орган во републиката односно во автономната покраина врши развивање или умножување на аерофотоснимки (член 185 став 1 и член 187);

12) ако без одобрение објави или му отстапи на друг аерофотоснимка или ако аерофотоснимката пред употребата не ја достави до надлежниот орган на преглед (член 186 ст. 1 и 2);

13) ако во картографска публикација внесе податок за воен или за друг објект од посебно значење за одбраната на земјата или ако во картографска публикација наменета за јавна употреба внесе податок што е пропишан дека е од интерес за општонародната одбрана или ако без одобрение или спротивно на утврдените услови објави или му даде на странско лице на увид картографска публикација, или ако спротивно на прописот му даде на друг на увид податок од основните геодетски работи или од основната државна карта (член 188);

14) ако на задачите и работите од посебно значење за општонародната одбрана вработи лице спротивно на критериумите пропишани за пополнување или спротивно на пропишаниот начин на

пополнување, или ако не ги примени посебните мерки за безбедност што ќе ги определи надлежниот орган заради заштитата на тајноста на тие задачи и работи (член 191).

За прекршок од точ. 11 став 1 на овој член, на сторителот, покрај казната, ќе му се изрече и заштитна мерка одземање на средството за снимање и на снимениот материјал.

Член 216

Со парична казна од 10.000 до 100.000 динари ќе се казни за прекршок странско правно лице:

1) ако на територијата на СФРЈ самостојно врши научни и други истражувања или на друг начин прибира податоци во областите од значење за општонародната одбрана (член 183 став 1);

2) ако без одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана или спротивно на издаденото одобрение ја снима од воздух територијата на СФРЈ (член 185 ст. 3 и 4);

3) ако без одобрение од надлежниот орган снима филм или телевизиска продукција на територијата на СФРЈ (член 190 став 2).

За прекршок од став 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 5.000 до 20.000 динари и странско одговорно лице.

За прекршок од точ. 2 и 3 став 1 на овој член, на сторителот, покрај казната, ќе му се изрече и заштитна мерка одземање на средството за снимање и на снимениот материјал.

Член 217

Со парична казна од 5.000 до 50.000 динари или со казна затвор до шеесет дена ќе се казни за прекршок лицето кое самостојно врши дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓани:

1) ако во рамките на дејноста што ја врши не ги спроведува или не ги изврши мерките на подготовки во врска со општонародната одбрана што ќе ги нареди надлежниот орган, или тие подготовки не ги усогласи со планот за одбрана на општината или со планот за одбрана на месната заедница или со мерките на надлежното собрание на општествено-политичката заедница, или ако по барање од надлежниот орган, одбие да ги врши или ако неуредно ги врши услугите од посебно значење за општонародната одбрана (член 60);

2) ако при изградбата на свои деловни простории не изгради засолниште односно друг заштитен објект или ако изгради засолниште односно друг заштитен објект што не им одговара на пропишаните технички услови, или ако не го уплати придонесот за изградба на засолништа (член 153, член 158 став 2 и член 159 ст. 1 и 2).

Член 218

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари или со казна затвор до шеесет дена ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако не се одзове на поканата или не постапи според наредбата од надлежниот орган во врска со учеството во цивилната заштита или на друг начин го избегнува извршувањето на своите права и должности за учество во цивилната заштита (член 19);

2) ако не се одзове на поканата или ако избегнува обукување за општонародна одбрана (чл. 22, 169 и 172);

3) ако не се одзове на поканата или не постапи според наредбата од надлежниот орган во врска со извршувањето на работната обврска, или ја избегнува таа обврска (член 23);

4) ако не ги предаде материјалните средства или на друг начин го избегнува извршувањето на материјалната обврска (член 28);

5) ако при изградба на нова зграда или деловна просторија во град, во стопански центар или во друго населено место што, според процената на надлежниот орган, би можело да биде цел на напад во војна не изгради засолниште или друг заштитен објект, или ако изгради засолниште или друг заштитен објект што не им одговара на пропишаните стандарди, технички нормативи или норми на квалитетот или ако не го уплати придонесот за изградба на засолништа (член 153, член 158 став 2 и член 159 ст. 1 и 2);

6) ако набљудува или снима воен објект или друг објект што надлежниот орган го определил како објект од посебно значење за одбраната на земјата, или ако пристапи кон таков објект (член 181 став 1);

7) ако без одобрение од надлежниот орган врши истражување на просторот на кој се наоѓа воен или друг објект наменет за потребите на општонародната одбрана, или ако тоа истражување не го врши во согласност со условите под кои е дадено одобрението (член 184 став 1);

8) ако во копродукција со странско лице или за негови потреби снима екстериери за филм или за телевизиска продукција, без согласност од надлежниот орган или спротивно на дадената согласност (член 190 став 1);

За прекршок од точ. 6 и 8 став 1 на овој член, на сторителот, покрај казната, ќе му се изрече и заштитна мерка одземање на средството за снимање и на снимениот материјал.

Член 219

Со парична казна од 1.000 до 5.000 динари или со казна затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако на надлежните органи не им овозможи логист на средствата за потребите на општонародната одбрана или ако за таа цел не им ја стави на располагање потребната евиденција и податоци со кои располага, или ако по барање од надлежниот орган не го достави на определено место пропишаното материјално средство или достави технички неисправно или неупотребливо средство, или ако во рок од 15 дена не го извести надлежниот орган за тоа дека останал без материјалното средство пропишано за потребите на општонародната одбрана, или ако во истиот рок не извести за техничката неисправност или неупотребливост на тоа средство или за суштествените промени од техничка природа на него (член 29);

2) ако постапи спротивно на наредбата од надлежниот орган или на друг пропис за ограничување на слободата на движењето, престојот или населувањето во забранетите зони (член 179 став 1), или ако постапи спротивно на наредбата од надлежниот орган старешина за ограничување на движењето на подрачјето на кое се изведуваат воени вежби или на мерките за обезбедување на тоа подрачје (член 180 став 1).

Член 220

Со парична казна од 2.000 до 20.000 динари или со казна затвор до шеесет дена ќе се казни за прекршок странец:

1) ако на територијата на СФРЈ самостојно врши научни и други истражувања или на друг начин прибира податоци во областите од значење за општонародната одбрана (член 183 став 1);

2) ако без одобрение од Сојузниот секретаријат за народна одбрана или спротивно на даденото одобрение ја снима од воздух територијата на СФРЈ (член 185 ст. 3 и 4);

3) ако без одобрение од надлежниот орган снима филм или телевизиска продукција на територијата на СФРЈ (член 190 став 2).

За прекршок од точ. 2 и 3 став 1 на овој член, на сторителот, покрај казната, ќе му се изрече и заштитна мерка одземање на средството за снимање и на снимениот материјал.

Глава XVII

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 221

Сојузниот извршен совет и другите сојузни органи што се овластени со овој закон за донесување на прописите за извршување на овој закон ќе ги донесат односно ќе ги усогласат тие прописи со одредбите на овој закон во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 222

Самоуправните организации и заедници се должни во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон да ги усогласат своите самоуправни општи акти со овој закон.

Член 223

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за народната одбрана („Службен лист на СФЕЈ“, бр. 22/74).

Член 224

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

283.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОШИ-РЕНАТА РЕПРОДУКЦИЈА И МИНАТИОТ ТРУД

Се прогласува Законот за проширената репродукција и минатиот труд, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 21 април 1982 година.

II бр. 180

21 април 1982 година

Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,

Sergej Kraigher, c. p.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, c. p.

ЗАКОН

ЗА ПРОШИРЕНАТА РЕПРОДУКЦИЈА И МИНАТИОТ ТРУД

I. УВОДНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните права, обврските и одговорностите на работниците во здружениот труд во управувањето и стопанисувањето со средствата за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот и во остварувањето на дел од личниот доход на работниците врз основа на управувањето и стопанисувањето со општествените средства како со минат труд.

Член 2

Под минат труд, во смисла на овој закон, се подразбираат општествените средства за производство и другите средства на трудот во општествена сопственост што се резултат на трудот и што како предмети, материјални права и парични средства работниците ги користат во општествената репродукција, како и правата, обврските и одговорностите што работниците ги имаат во управувањето и стопанисувањето со тие средства.

Општествените средства од став 1 на овој член работниците ги користат во процесот на трудот и работењето во основната организација на здружен труд, ги вложуваат во развојот на материјалната основа на трудот во таа основна организација или ги здружуваат за вложување во развојот на материјалната основа на трудот во друга основна организација на здружен труд.

Член 3

Работниците во основната организација на здружен труд (во натамошниот текст: работниците во основната организација) во остварувањето на правото на работа со општествени средства во условите на социјалистичкото стоковно производство управуваат и стопанисуваат со средствата за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот во согласност со своите, врз самоуправни основи утврдени, посебни и заеднички интереси и со општите општествени интереси.

Со средствата за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот работниците во основната организација управуваат и стопанисуваат како со заедничка основа на својот, заедничкиот и вкупниот општествен труд.

Член 4

Средства за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот со кои управуваат и стопанисуваат работниците во основната организација, во смисла на овој закон, се:

— средствата што ги распоредуваат од чистиот доход и ги наменуваат за инвестиционо вложување;

— средства што за инвестиционо вложување ќе ги прибават врз основа на самоуправните спогодби и договори во согласност со законот;

— средствата што за инвестиционо вложување задолжително се здружени врз основа на законот;

— другите средства што, согласно со законот, можат да се користат за инвестиционо вложување.

Средствата за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот (во натамошниот текст: инвестициони средства) од став 1 на овој член можат да бидат предмети, материјални права и парични средства.

Член 5

Заради развивање и унапредување на социјалистичките самоуправни општествено-економски односи и постојано подобрување на својата материјална и општествена положба, подобрување на хуманите услови на трудот, вработувањето, јакнење на работната и социјалната сигурност, усовршување на работните и творечките способности и поцелосно задоволување на своите, заедничките и општите општествени потреби и интереси, работниците во основната организација со управување и стопанисување со инвестиционите средства создаваат услови за постојано зголемување на доходот на својата основна организација, на заеднички остварениот доход и на вкупниот општествен доход.

Член 6

Работниците во основната организација со својот произведен и друг творечки труд и со управување ги остваруваат правата, обврските и одговорностите во стекнувањето, здружувањето, вложувањето и користењето на инвестиционите средства и во располагањето со резултатите остварени со стопанисувањето со тие средства (во натамошниот текст: стопанисување со инвестиционите средства).

Член 7

Работниците во основната организација го остваруваат правото на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд според придонесот што со управувањето и стопанисувањето со општествените средства (во натамошниот текст: стопанисување со општествените средства) го дале за зголемување на доходот на својата основна организација, на заеднички остварениот доход и на вкупниот општествен доход.

Правото на пензија и другите лични права од член 59 точка 2) од Законот за здружениот труд работниците во основната организација ги остваруваат и во зависност од придонесот што го дале во стопанисувањето со општествените средства врз основа на начелата на заемност и солидарност.

Личните права од став 2 на овој член и личните материјални права од член 59 точка 3) од Законот за здружениот труд работниците во основната организација ги остваруваат според основите и мерилата утврдени со самоуправниот општ акт, кои не можат да бидат во спротивност со заедничките основи и мерила утврдени со општествените договори што ги склучила или кон кои пристапила нивната основна организација, како ни со законот.

Член 8

Одредбите на овој закон што се однесуваат на правата, обврските и одговорностите на работниците во основните организации се применуваат и врз работниците во работните заедници и во договорните организации на здружен труд, во согласност со нивната општествено-економска положба утврдена со уставот и законот.

Одредбата на став 1 од овој член се применува, под условите и на начинот утврдени со закон, и врз:

— земјоделците кои својот труд, земјиште, средства на трудот, односно други средства во сопственост на земјоделците ги здружиле во основни задружни организации, земјоделски задруги, основни или работни организации на кооперанти или други форми на здружување на земјоделците;

— земјоделците кои, непосредно или преку земјоделска задруга или друга форма на здружување на земјоделците, својот труд, земјиште, средства на

трудот, односно други средства врз кои имаат право на сопственост, ги здружиле во односите на потрајна соработка со организациите на здружен труд, врз основите на заеднички остварениот доход;

— работните луѓе кои својот труд и средства ги здружиле во занаетчиски и други задруги или во односите на потрајна деловна соработка со организациите на здружен труд, врз основите на заеднички остварениот доход;

— работните луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат професионална дејност и кои својот труд го здружиле во привремени или трајни работни заедници.

Одредбите на овој закон што се однесуваат на правата, обврските и одговорностите на основните организации се применуваат и врз договорните организации на здружен труд, како и врз другите самоуправни организации и заедници во кои работниците и другите работни луѓе стопанисуваат со општествени средства.

Одредбите на овој закон што се однесуваат на правата, обврските и одговорностите на работниците во основната организација се применуваат и врз работниците во здружениот труд чиешто место на работа е во странство.

II. ОДНОСИ ВО СТОПАНИСУВАЊЕТО СО ИНВЕСТИЦИОНИТЕ СРЕДСТВА

1. Односи во основната организација

Член 9

Работниците во основната организација во стопанисувањето со инвестиционите средства имаат право и должност:

— при донесувањето на одлуката за инвестициона вложување (во натамошниот текст: инвестициона одлука) да се определуваат за инвестиционите вложувања со кои создаваат услови за таков развој на материјалната основа на трудот кој обезбедува постојано зголемување на производноста на трудот и унапредување на економичноста во работата и работењето и, врз таа основа, зголемување на доходот и натамошно поврзување и здружување на основните и други организации на здружен труд врз основите на здружувањето на трудот и средствата и на заедничкото остварување на доходот;

— да ги утврдуваат резултатите од стопанисувањето со тие средства врз основа на оствареното зголемување на доходот;

— со самоуправниот општ акт, зависно од оствареното зголемување на доходот врз основа на стопанисувањето со тие средства, да го уредуваат остварувањето на правото на работниците на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд.

Член 10

Работниците во основната организација имаат право и должност при распоредувањето на остварениот чист доход да издвојуваат средства за инвестициони вложувања, во зависност од:

— височината на остварениот чист доход, и тоа така што од сразмерно поголемиот чист доход во однос на вложениот труд и користењето на средствата да издвојуваат сразмерно поголеми средства за инвестициони вложувања во согласност со основите на планот и со планот на основната организација;

— опремноста со средства на трудот, како и од потребата од постојано унапредување на техничкиот и технолошкиот процес на трудот во тоа дејност;

— потребата од зголемување на производноста на трудот во дејноста што ја врши основната организација;

— природата на дејноста што ја врши и улогата што основната организација ја има во општествената репродукција.

Сразмерот на распоредувањето на чистиот доход на основната организација, во смисла на став 1 од овој член, го утврдуваат работниците во основната организација, согласно со одредбите на чл. 115, 116 и 119 од Законот за здружениот труд.

Противзаконито е донесувањето на одлуки за распоредување на чистиот доход на основната организација спротивно на одредбите на ст. 1 и 2 од овој член и одлуки со кои се повредуваат правата на работниците на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд.

Одредбите на самоуправниот општ акт и на другите акти, што се спротивни на забраната од став 3 на овој член, се ништовни.

Член 11

Работниците во основната организација одлучуваат за средствата за инвестициони вложувања што ги издвојуваат од делот на доходот што е резултат од работењето во исклучително поволни природни услови или што е резултат од исклучителни погодности на пазарот, или на други исклучителни погодности во стекнувањето на доходот (во натамошниот текст: дел од доходот што е резултат од исклучителни погодности), според основите и мерилата утврдени со самоуправната спогодба склучена во работната организација или во сложената организација на здружен труд.

Инвестиционите средства од став 1 на овој член се користат за развој на основната организација во која се остварени, односно за развој на другите основни организации во составот на истата работна организација или на сложената организација на здружен труд, како и за развој на основните организации во составот на други работни организации, односно сложени организации на здружен труд, ако е тоа предвидено со самоуправната спогодба од став 1 на овој член, освен делот за кој е со закон определено дека се користи за развој на материјалната основа на здружениот труд во општината и републиката, односно во автономната покраина.

Основните организации од став 1 на овој член и другите самоуправни организации и заедници, стопанските комори на тие организации и заедници, организациите на синдикатот и надлежните органи на општествено-политичките заедници се должни да спроведат постапка за склучување на општествени договори со кои се утврдуваат заедничките услови и мерила за утврдување на делот од доходот што е резултат од исклучителни погодности.

Член 12

Работниците во основната организација имаат право и должност со амортизацијата да ја надоместуваат пренесената или намалената вредност на предметите или на материјалните права што претставуваат основни средства, вклучувајќи ги и средствата за пронајдоци, иновации и други потрајни унапредувања на трудот и работењето (студии, проекти и др.), во согласност со физичкото и моралното трошење на тие предмети и права, зависно од условите на нивното користење и од достигнутиот научен и технички развој и технолошки напредок.

Стапките на амортизацијата од став 1 на овој член се утврдуваат со самоуправниот општ акт на основната организација, во согласност со основите на планот и со планот на основната организација и со законот.

Член 13

Во остварувањето на инвестиционите вложувања работниците во основната организација:

— ги утврдуваат плановите и програмите за производство или за друг општествен труд, врз основа на резултатите од истражувањето посебно од истражувањето на пазарот, односно од самоуправно договорената општествена поделба на трудот;

— одлучуваат за техничката, технолошката, економската организационата основа на производството или на друг општествен труд, со примена на научните достигања и стручните искуства;

— одлучуваат за вложувањето на инвестиционите средства;

— одлучуваат за здружувањето на средства заради инвестициони вложувања и за склучувањето на самоуправни спогодби со кои се уредуваат меѓусебните односи во стопанисувањето со тие средства;

— одлучуваат за изборот на организацијата на здружен труд што изведува инвестициони работи;

— ги уредуваат условите и начинот на вложувањето или на здружување за вложување на инвестиционите средства со работниците во основните организации што изведуваат инвестициони работи и со другите учесници во остварувањето на инвестиционото вложување;

— обезбедуваат услови и го утврдуваат рокот за пробно производство и други подготовки за почеток на новото производство или на друга општествена работа;

— ги обезбедуваат другите технички, технолошки, економски, организациони и кадровски услови за остварување на инвестиционото вложување.

Во остварувањето на правата и должностите од став 1 на овој член, работниците во основната организација одлучуваат на начинот утврден со статутот на основната организација, во согласност со законот.

Член 14

Работниците во основната организација ги користат следниве средства за инвестиционо вложување (член 4):

— средствата издвоени од чистиот доход и средствата на амортизацијата;

— средствата што други основни организации врз основа на заедничкото вложување, заради остварување на заеднички доход, ги здружуваат врз основа на самоуправната спогодба;

— средствата што земјоделците непосредно или преку земјоделските задруги и други форми на здружување на земјоделците ги здружуваат во односите на потрајна соработка со организации на здружен труд, врз основа на самоуправната спогодба;

— паричните средства здружени во банка или во друга финансиска организација врз основа на самоуправната спогодба;

— другите парични средства во банката или во друга финансиска организација што во согласност со законот, можат да се користат за инвестиционо вложување;

— средствата што странски лица ги вложиле во основната организација, согласно со договорот за заедничкото вложување;

— паричните средства што основната организација ги собрала од граѓаните за инвестициони вложувања, согласно со договорот;

— другите средства што се користат за инвестициони вложувања врз основа на самоуправната спогодба, односно на договорот или на законот.

Член 15

Работниците во основната организација која во своето работење ги користи здружените инвестиции-они средства имаат во стопанисувањето со тие средства исти права, обврски и одговорности што ги имаат во стопанисувањето со општествените средства во основната организација, во согласност со обврските преземени со самоуправната спогодба, односно со договорот врз основа на кој се здружени тие средства.

Член 16

Заради создавање услови за зголемување на доходот и, врз таа основа, за задоволување во се поголем обем на своите лични, заеднички и општо-општествени потреби и унапредување и проширување на материјалната основа на својот и на вкупниот општествен труд, работниците во основната организација ја утврдуваат општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување тргнувајќи особено од:

- односите на пазарот и условите за стопанисување;

- потребата од вклучување во меѓународната поделба на трудот и од зголемување на извозот на стоки и услуги;

- потребата од складен развој на производните сили и на општествената репродукција;

- потребата од намалување на зависноста на стопанството од увози сировини, репродукционен материјал, технологија и енергетика;

- потребата од порационално користење на домашните сировини и енергија;

- потребата од унапредување и проширување на материјалната основа на трудот во општествените дејности и во дејностите на стопанската инфраструктура што претставуваат неопходен услов за работење на основната организација и за работа и живот на работниците во основната организација;

- потребата од унапредување и проширување на материјалната основа на трудот во стопански недоволно развиените републики и во Социјалистичка Автономна Покраина Косово;

- потребата од заштита и унапредување на човековата работна и животна средина;

- потребата од општонародна одбрана и општествена самозаштита;

Критериумите врз основа на кои се утврдуваат општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување од став 1 на овој член поблиску се утврдуваат со самоуправните спогодби за основите на плановите на самоуправните организации и заедници и со договорите за основите на плановите на општествено-политичките заедници.

Член 17

Работниците во основната организација имаат право и должност во стопанисувањето со инвестиционите средства да ги користат резултатите од научноистражувачката и друга творечка работа.

Во остварувањето на правата и должностите од став 1 на овој член, а тргнувајќи од своите потреби и интереси, работниците во основната организација:

- ги здружуваат инвестиционите средства заради создавање на материјални и други услови за организирање, развој и користење на научноистражувачката и друга творечка работа во процесот на трудот во материјалното производство или во друга дејност и во работната заедница на самоуправната организација и заедница, а особено за истражување на домашниот и странскиот пазар, осовременување на техниката и технологијата и развој на сопствената техника и технологија, унапредување на организацијата на трудот и работењето и на други области на творечката работа значајни за намалување

на трошоците на производството и на работењето и за унапредување на асортиманот и квалитетот на производите и услугите заради зголемување на производноста на својот, на заедничкиот и на вкупниот општествен труд;

- остваруваат соработка во односите на слободна размена на трудот, односно во односите на заедничко остварување на доход со работниците во научноистражувачките, проектантските и други специјализирани организации што со своите услуги учествуваат во остварувањето на инвестиционите вложувања.

Член 18

Работниците во основната организација ја донесуваат инвестиционата одлука во согласност со основите на планот и со планот на основната организација, како и со обврските преземени со самоуправните спогодби за основите на плановите на самоуправните организации и заедници и со договорите за основите на плановите на општествено-политичките заедници што ги склучиле или кон кои пристапиле.

Работниците во основната организација со инвестиционата одлука ги утврдуваат показателите на остварувањето на заедничките интереси и цели утврдени врз основа на овој закон, а особено од став 1 на овој член.

Противзаконито е користењето на инвестиционите средства спротивно на намените што се утврдени во инвестиционата одлука во согласност со основите на планот на самоуправната организација и заедница, односно со договорот за основите на планот на општествено-политичката заедница со кои основната организација презела посебни обврски за остварување на заедничките интереси и цели.

Одредбите на самоуправната спогодба и на другите акти, што се спротивни на забраната од став 3 на овој член, се ништовни.

Член 19

Работниците во основната организација донесуваат инвестициона одлука со лично изјаснување, на предлог што ќе го утврди органот на управувањето на основната организација (во натамошниот текст: предлагач на инвестиционата одлука).

По исклучок од одредбата на став 1 од овој член, инвестиционата одлука за инвестиционо вложување со помала вредност, што е определена со самоуправниот општ акт донесен со лично изјаснување на работниците, може да ја донесе органот на управувањето на основната организација.

Предлог за донесување на инвестициона одлука со образложение за општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување може да даде органот на управувањето на работната организација, односно на сложената организација на здружен труд, во согласност со самоуправната спогодба за здружување во работна организација, односно во сложената организација на здружен труд.

Во случајот од став 2 на овој член, предлогот за донесување на инвестициона одлука го разгледува и за него зазема став предлагачот на инвестиционата одлука кој е должен за тој предлог и за својот став да ги извести работниците во основната организација и подносителот на предлогот.

Инвестиционата одлука, што работниците во основната организација не ја донеле со лично изјаснување во смисла на став 1 од овој член, е ништовна.

Член 20

Иницијатива за донесување на инвестициона одлука можат да дадат работниците во основната организација, работниот орган и другите органи на основната организација.

Иницијатива за донесување на инвестициона одлука може да даде и органот на управувањето на друга основна организација, на работна организација и на сложена организација на здружен труд.

Заради инвестиционо вложување од заеднички и од поширок општествен интерес, иницијатива за донесување на инвестициона одлука можат да дадат: органот на управувањето на месната заедница, органот на управувањето на деловната заедница во која е здружена основната организација, органот на управувањето на банката или на друга финансиска организација, органот на управувањето на научноистражувачката, проектантската или на друга специјализирана организација, органот на управувањето на стопанската комора или на друга самоуправна организација и заедница и собранието на општествено-политичката заедница.

Ако подносител на иницијативата од став 3 на овој член е органот на управувањето на деловната заедница, на банката или на друга финансиска организација, на научноистражувачката, проектантската или на друга специјализирана организација, на стопанската комора, односно собранието на општествено-политичката заедница, должен е да ја образложи општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување.

Работоводниот орган на основната организација е должен да обезбеди известување на работниците и на предлагачот на инвестиционата одлука за поднесената иницијатива за донесување на инвестиционата одлука.

Иницијативата за донесување на инвестициона одлука е должен да ја разгледа предлагачот на инвестиционата одлука и за својот став да ги извести подносителот на иницијативата и работниците во основната организација.

Член 21

Предлагачот на инвестиционата одлука е должен изработката на инвестиционата програма да ја обезбеди врз основа на анализите, проектите и на други стручни материјали според кои се оценува општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување и се донесува инвестиционата одлука (во натамошниот текст: стручна подлога за инвестиционата одлука).

Стручната подлога за инвестиционата одлука се приложува кон инвестиционата одлука.

Стручната подлога за инвестиционата одлука содржи показатели за зголемувањето на доходот и за другите очекувани резултати од стопанисувањето со инвестиционите средства.

Стручната подлога за инвестиционата одлука, во зависност од карактерот на дејноста во која се врши инвестиционото вложување, ги содржи и следниве елементи: видот, асортиманот, количеството и квалитетот на производите и услугите; пласманот на производите и услугите на домашниот и странскиот пазар; технологијата на процесот на производството; потребните количества и изворите на енергија; потребните количества на сировини по структура, извори и начин на обезбедување; квалификационата структура и потребниот број на работници; претсметковната вредност на целокупната инвестиција во основни средства и во трајни обртни средства; изворите на средства и динамиката на реализацијата на инвестициите; вложувањата во градежни објекти, набавка на домашна и увозна опрема; вложувањето за вработување на оние работници чијшто труд, поради технолошки и други унапредувања, повеќе не е потребен; мерките за заштита и унапредување на човековата животна и работна средина; ефектите од вложувањето изразени во порастот на производството на стоки или услуги, рентабилноста и економичноста на производството, очекуваниот девизен ефект и во порастот на вработеноста, како и други неопходни елементи.

Предлагачот на инвестиционата одлука е должен, кон стручната подлога за инвестиционата одлука, да приложи докази дека се обезбедени: основни и обртни средства, девизни средства, енергија, сировини и друг репродукционен материјал и соодветна квалификациона структура и потребен број на работници кои се неопходни за остварување на инвестиционото вложување и да приложи податоци за постојните еднородни капацитети и за степењот на нивното искористување и предлози на самоуправните спогодби, односно на договорите со кои, во смисла на став 3 од овој член, се обезбедуваат условите за работи и работењето.

Изработката на стручната подлога за инвестиционата одлука може да и биде доверена на работната заедница на работната организација во чиј состав е основната организација или друга самоуправна организација или заедница, односно на научноистражувачката, проектантската или на друга специјализирана организација.

Член 22

Основната организација е должна со својот самоуправен општ акт да ги утврди случаите во кои мислење за општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување прибавува од стопанската комора, од определени научни, стручни или други самоуправни организации и заедници.

Кога е тоа утврдено со законот или со одлука на општинското собрание заснована врз законот, предлагачот на инвестиционата одлука е должен мислењето од став 1 на овој член да го прибави од стопанската комора, од определени научни, стручни или други самоуправни организации и заедници или од надлежните органи на општествено-политичките заедници.

Предлагачот на инвестиционата одлука е должен, пред донесувањето на инвестиционата одлука, да ги запознае работниците во основната организација со прибавените мислења од ст. 1 и 2 на овој член, што се приложуваат кон инвестиционата одлука.

Член 23

Предлагачот на инвестиционата одлука е должен да обезбеди известување за текот на остварувањето и за резултатите од инвестиционото вложување, при донесувањето на завршната сметка на основната организација, а во текот на годината — во роковите определени со самоуправниот општ акт на основната организација.

Известувањата од став 1 на овој член, како и известувањата што им се даваат на работниците во основната организација за иницијативата и за предлогот за донесување на инвестиционата одлука, се доставуваат и до организацијата на синдикатот.

Член 24

Работниците во основната организација зголемениот доход на основната организација го утврдуваат врз основа на придонесот што го дале во стопанисувањето со инвестиционите средства според показателите утврдени со инвестиционата одлука, во согласност со самоуправниот општ акт на основната организација.

Работниците во основната организација придонесот од став 1 на овој член го утврдуваат споредувачки го оствареното зголемување на доходот во однос на вложените средства со височината на доходот, што во однос на користените средства, го оствариле во периодот пред користењето на вложените средства, како и со височината на доходот што во однос на користените средства го оствариле други основни организации од иста или сродна дејност.

Работниците во основната организација ги утврдуваат, покрај зголемениот доход на основната организација, и другите очекувани резултати предвидени во инвестиционата одлука.

Член 25

Работниците во основната организација се должни да ги утврдат причините поради кои не оствариле зголемен доход на основната организација и други очекувани резултати предвидени во инвестиционата одлука, да преземат мерки за отстранување на тие причини и да поведат постапка за утврдување на одговорноста:

1) поради недостаток во стручната подлога за инвестиционата одлука — на работната заедница на која и е доверена изработката на стручната подлога за инвестиционата одлука, односно на научноистражувачката, проектантската или на друга специјализирана организација што учествувала во изработката на стручната подлога;

2) поради недостаток во инвестиционата одлука — на раководниот орган, на органот на управувањето и на работниците во основната организација што се одговорни за тоа, во согласност со самоуправниот општ акт и со законот;

3) поради пропуст во реализацијата на инвестиционата одлука — на раководниот орган, на органот на управувањето и на работниците со посебни овластувања и одговорности во основната организација;

4) поради пропуст во реализацијата на инвестиционата одлука — на раководниот орган и на органот на управувањето во другите организации и заедници што учествувале во реализацијата на инвестиционата одлука.

Раководниот орган на основната организација и органот на самоуправниот работничка контрола во основната организација е должен да поднесе предлог за поведување постапка за утврдување на одговорноста на самоуправните организации и заедници од став 1 точка 1) и на органите од став 1 точка 4) на овој член под условите предвидени со самоуправната спогодба или со договорот, во согласност со самоуправниот општ акт или со законот, и за тоа да ги извести органот на управувањето на основната организација и работниците во основната организација.

Во случајот од став 1 точка 2) на овој член, самоуправните организации и заедници и органите од член 22 на овој закон што даде мислење за општествената и економската оправданост на инвестиционото вложување поднесуваат општествено-политичка и друга одговорност утврдени со законот или со самоуправниот општ акт.

Стопанската комора води евиденција за утврдена одговорност на самоуправните организации и заедници од став 1 точка 1) и од став 3 на овој член, како и за мерките преземени во остварувањето на таа одговорност, а што се објавуваат на начинот утврден со нејзиниот општ акт.

Член 26

Во случај на ништовност на инвестиционата одлука од член 19 на овој закон, органот на самоуправниот работничка контрола во основната организација е должен да поведе постапка за утврдување на одговорноста на раководниот орган на основната организација, на органот на управувањето на основната организација и на работниците со посебни овластувања и одговорности.

Член 27

Работниците во основната организација што врши општествена дејност стекнуваат зголемен доход на основната организација во односите на слободна размена на трудот, односно на заедничко остварување на доходот, ако со определени услуги во вршењето на својата дејност дале непосреден придонес при донесувањето на инвестиционата одлука и со резултатите од оствареното инвестиционо вложување, како и со другите резултати во стопанисувањето со инвестиционите средства во основната организација што ги користела нејзините услуги, согласно со самоуправната спогодба.

Придонесот од став 1 на овој член се изразува во порастот на производноста на трудот и, врз таа основа, во зголемувањето на доходот на основната организација и во другите очекувани резултати предвидени во инвестиционата одлука.

Работниците во основната организација што врши општествена дејност стекнуваат зголемен доход на основната организација во односите на слободна размена на трудот во рамките или преку самоуправната интересна заедница врз основа на придонесот што со својот труд го дале кон резултатите во стопанисувањето со инвестиционите средства, а што е изразен во порастот на производноста на вкупниот општествен труд, односно во развојот на општеството во целост и, врз таа основа, во зголемувањето на вкупниот општествен доход.

Член 28

Работниците во работната заедница на работната организација, на сложената организација на здружен труд, на банката или друга финансиска организација, на заедницата за осигурување на имоти и лица, на задругата, односно на деловната заедница стекнуваат зголемен доход на работната заедница во односите на слободна размена на трудот врз основа на придонесот што со својот труд го дале при донесувањето на инвестиционата одлука и со резултатите од оствареното инвестиционо вложување, како и со другите резултати од стопанисувањето со инвестиционите средства во основната организација што ги користела нивните услуги, согласно со самоуправната спогодба.

Придонесот од став 1 на овој член се изразува во порастот на производноста на трудот и, врз таа основа, во зголемувањето на доходот и во другите очекувани резултати предвидени во инвестиционата одлука.

Ако работниците во работната заедница од чл. 96 и 97 од Законот за здружениот труд во односите на слободна размена на трудот даваат конкретен придонес во стопанисувањето со инвестиционите средства на самоуправната организација или заедница што ги користела нивните услуги, стекнуваат зголемен доход на работната заедница спрема придонесот кон резултатите во стопанисувањето со инвестиционите средства на таа организација.

Работниците во работните заедници од чл. 96 и 97 на Законот за здружениот труд стекнуваат зголемен доход на работната заедница во односите на слободна размена на трудот сразмерно со порастот на производноста на вкупниот општествен труд, односно со развојот на општеството во целост и, врз таа основа, со зголемувањето на вкупниот општествен доход.

2. Односи во заедничкото стопанисување

(1) Односи во заедничкото стопанисување во дејностите на материјалното производство

Член 29

Основните организации во дејностите на материјалното производство заедничко стопанисување остваруваат кога инвестиционите средства ги здружуваат заради заедничко вложување за остварување на заедничките интереси и цели утврдени со самоуправната спогодба за основите на планот и за создавање на услови за потрајно поврзување во односите на работна, производна, деловна или интересна соработка.

Инвестиционите средства од став 1 на овој член се здружуваат, особено:

— во проширување и унапредување на материјалната основа на трудот на една или на повеќе основни организации што ги здружуваат тие средства, или во проширување и унапредување на материјалната основа на трудот на друга основна организација заради остварување на заеднички утврдените интереси и цели, врз основа на меѓусебно усогласените планови за развој;

— за развој на определена дејност, во согласност со преземените обврски на основните организации врз основа на самоуправната спогодба за основите на планот на самоуправната интересна заедница во областа на материјалното производство;

— за создавање материјални услови за организирање на нова основна организација или основање на работна организација заради проширување на процесот на производството, унапредување на работната и деловната поврзаност и други заеднички интереси и цели;

— за заедничко извршување на стопански дејности во странство со основање на претпријатија односно деловни единици во странство, со вложување на тие средства во странски претпријатија и во други форми на вложување средства во странство, во согласност со сојузниот закон.

Член 30

Основната организација што ги здружува инвестиционите средства и основната организација што во своето работење ги користи тие средства заедно и рамноправно ги уредуваат правата, обврските и одговорностите во стопанисувањето со здружените инвестициони средства, непосредно или преку работната организација во чиј состав се или преку сложената организација на здружен труд во која се здружени, во рамките или преку банката или друга финансиска организација, односно во рамките или преку самоуправната интересна заедница или друга форма на здружување на трудот и средствата.

Работниците во основната организација одлучуваат со лично изјаснување за склучувањето на самоуправната спогодба за здружување на инвестиционите средства од став 1 на овој член, за целите, намените и условите на здружувањето на средствата во заедничкото стопанисување.

Незаконито е здружувањето на инвестиционите средства спротивно на одредбите од став 2 на овој член.

Одредбите од самоуправната спогодба за здружување на инвестиционите средства, што се спротивни на забраната од став 3 на овој член, се ништовни.

Член 31

Основните организации во составот на иста работна организација со самоуправна спогодба меѓусебно ги здружуваат инвестиционите средства заради остварување на заедничките интереси и цели во согласност со обврските преземени со самоуправната спогодба за здружувањето во работна организација и со самоуправната спогодба за основите на планот на работната организација.

Кога ги остварува целите на заедничкото стопанисување во работната организација, основната организација може да ги здружува инвестиционите средства со основната организација во составот на друга работна организација, во согласност со обврските преземени со самоуправните спогодби за основите на плановите на самоуправните организации и заедници.

Противзаконито е здружувањето на инвестиционите средства спротивно на одредбите од ст. 1 и 2 на овој член.

Одредбите на самоуправната спогодба за здружување на Инвестиционите средства што се спротивни на забраната од став 3 на овој член се ништовни.

Член 32

Основната организација на здружен труд која е со намера средствата потребни за остварување на определено инвестиционо вложување да ги обезбеди врз основа на здружување може, во рамките на стопанската комора или на друг начин јавно да ги огласи условите за здружување на тие средства.

Основната организација или друга организација на здружен труд која обезбедува средства на начинот од став 1 на овој член ги доставува склучените самоуправни спогодби за здружување на тие средства до надлежната стопанска комора.

Стопанската комора ги објавува или на друг погоден начин утврден со нејзиниот општ акт им ги прави достапни на самоуправните организации и заедници самоуправните спогодби за здружување на трудот и средствата за позначајните инвестициони вложувања.

Стопанската комора утврдува што се смета за позначајни инвестициони вложувања заради објавување, односно правење на достапи за јавноста, на самоуправните спогодби во смисла на став 3 од овој член.

Член 33

Основните организации што ги здружуваат инвестиционите средства за заедничко стопанисување и основните организации што ги користат тие средства во своето работење со самоуправна спогодба ги утврдуваат меѓусебните односи во остварувањето на заедничкиот доход.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член, во согласност со одредбите на член 81 од Законот за здружениот труд, поблиску се уредуваат особено:

— целите на заедничкото стопанисување со тие средства;

— меѓусебните права, обврски и одговорности во обезбедувањето на тие средства;

— меѓусебните права, обврски и одговорности во изведувањето на работите, подготовката и оспособувањето на кадрите, воведувањето нова организација на работата и пробно производство, обезбедувањето пласман на производите и услугите и преземањето на други активности со кои се остваруваат целите на заедничкото стопанисување;

— меѓусебните права, обврски и одговорности во стекнувањето и распоредувањето на заедничкиот доход;

— случаите на ризик, условите и начинот на поднесување на ризикот, основите и мерилата за утврдување на обврските за поднесување на ризикот и изворите и начинот на обезбедувањето средства за поднесување на ризикот.

Кога заедничко стопанисување се врши заради создавање на услови за организирање на нова основна организација или за основање на работна организација, со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се уредуваат меѓусебните права, обврски и одговорности на основните организации што за таа цел здружуваат инвестициони средства (во натамошниот текст: основачи), како и правата, обврските и одговорностите на организациите што се основаат спрема основачите.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член се уредуваат и меѓусебните односи на организациите на здружен труд кога тие организации, во согласност со сојузниот закон, заеднички вложуваат инвестициони средства заради вршење на стопански дејности во странство (основање на претпри-

јатија, банки и деловни единици во странство, вложување во странски претпријатија и други форми на вложување во странство).

Член 34

Ако со самоуправната спогодба од член 33 не е поинаку определено, враќањето на вредноста на здружените средства се врши во ревалоризиран износ сразмерно со зголемувањето на вредноста на основното средство што е изградено или набавено од здружените средства врз основа на усогласувањето на вредноста на тоа основно средство со пазарната вредност, во согласност со сојузниот закон со кој е утврдена ревалоризацијата на основните средства.

Член 35

Со самоуправната спогодба може во рамките на целите на заедничкото стопанисување да се предвиди, покрај учеството во заедничкиот доход, и обезбедување на постабилни услови во поглед на снабдувањето со енергија, сировини и репродукционен материјал, проширување на можностите за пласман и остварување на други заеднички интереси и цели во општествената репродукција, во согласност со член 86 од Законот за здружениот труд.

Член 36

Уредувајќи ги правата, обврските и одговорностите во обезбедувањето на инвестициони средства, основните организации со самоуправната спогодба ги уредуваат особено:

— вкупниот обем на потребните средства, вклучувајќи ги и средствата потребни за почеток на вршењето на производната или друга дејност;

— учеството на секој од учесниците во обезбедувањето на вкупниот обем на средствата потребни за заедничко стопанисување;

— формата во која учесникот ги обезбедува потребните средства (парични и други материјални средства, од сопствениот доход или од други извори) и начинот на нивното обезбедување;

— роковите за обезбедување на потребните средства по фази на остварувањето на инвестиционото вложување;

— гаранциите за обезбедување на тие средства и одговорностите за неисполнување на преземените обврски;

— постапката во која учесниците, за случај на отстапување на обемот на потребните од обемот на планираните средства за остварување на целите на заедничкото стопанисување, ги утврдуваат причините и последиците од таквата состојба, своите меѓусебни обврски во поглед на обезбедувањето додатни средства, ако дошло до суштествени промени на условите за стопанисување и до други околности што влијаеле врз извршувањето на обврските од самоуправната спогодба, односно на обврските на одделни учесници, ако до настапување на тие околности дошло по нивна вина.

Член 37

Уредувајќи ги правата, обврските и одговорностите во изведувањето на работите и во вршењето на другите активности во остварувањето на инвестиционото вложување, основната организација со самоуправната спогодба ги утврдува особено:

— критериумите и постапката според според кои, по претходно спроведеното јавно наддавање за избор на најповолниот изведувач, се определува кој ќе ги изведува работите или ќе ги врши другите активности во изградбата и деловното оспособување на производниот, деловниот или на друг работен капацитет (во натамошниот текст: инвестиционен објект);

— роковите, условите и начинот на изведување на работите или на вршење на другите активности во изградбата и деловното оспособување на инвестициониот објект;

— одговорноста за изведувањето на работите или вршењето на други активности во изградбата и деловното оспособување на инвестициониот објект.

Член 38

Основната организација што здружила инвестициони средства може, со самоуправната спогодба со основната организација што во своето работење ги користи тие средства, втасаните износи на повратот на вредноста на здружените средства, односно на надоместот за стопанисување со здружените средства повторно да ги здружи во истата основна организација, под условите, на начинот и за намените утврдени со таа самоуправна спогодба.

Член 39

Противзаконито е воспоставувањето на односи во заедничкото стопанисување со кои се укинуваат или се ограничуваат правата, обврските и одговорностите на работниците во основната организација или на основната организација уредени со овој закон, а особено:

— склучувањето на самоуправната спогодба од член 33 на овој закон, со која не е предвидено дека учеството во заедничкиот доход се гасне кога на основната организација што ги здружила средствата ќе ѝ биде вратена вредноста на здружените средства заедно со надоместот за стопанисувањето со здружените средства во рамките на учеството во заедничкиот доход, односно кога ќе истече рокот утврден со самоуправната спогодба, без оглед на тоа во кој износ е остварен повратот на вредноста на здружените средства, освен ако до неизвршување на обврската во рокот од самоуправната спогодба дошло поради вина на основната организација што стопанисува со здружените средства;

— склучувањето на самоуправната спогодба од член 33 на овој закон, со која е предвидено основната организација што ги здружила средствата да го задржува правото на располагање со здружените средства;

— склучувањето на самоуправната спогодба од член 33 на овој закон, со која не е предвидено дека основната организација што здружува инвестициони средства го остварува правото на учество во заедничкиот доход, освен ако работниците во таа основна организација со референдум се откажале од правото на поврат на вредноста на здружените средства, односно на надомест за стопанисувањето со тие средства;

— донесувањето одлука за распоредување на заедничкиот доход, со која заедничкиот доход не се распоредува во целост на сите основни организации што учествувале во неговото стекнување.

Одредбите на самоуправната спогодба и на другите акти, што се спротивни на забраната од став 1 на овој член, се ништовни.

Член 40

Ако основната организација што инвестициони средства ги здружува според самоуправната спогодба од член 33 на овој закон, покрај правото на учество во заедничкиот доход, го остварува и правото на испорака на сировини, полупроизводи и готови стоки или на користење на услуги, со таа самоуправна спогодба со основната организација што во работењето ги користи здружените средства ги уредува квалитетот и динамиката на испораката на тие производи или вршењето на услугите, како и времетраењето на меѓусебната работна, производна и деловна соработка.

Основната организација што смета дека со самоуправната спогодба од став 1 на овој член е доведена во нерамноправна положба во однос на основната организација што ги здружила инвестиционите средства може на таа основна организација да ѝ предложи за спорните прашања да одлучат спогодбено или по пат на арбитража, а ако не може да се постигне согласност за спорните прашања спогодбено или по пат на арбитража, може да предложи да се преиспита таа самоуправна спогодба.

Член 41

Ако со самоуправната спогодба од член 33 на овој закон не е поинаку определено:

— одговорноста за настанувањето на штетни последици ја поднесува учесникот што со свое дејствие или пропуст влијаел врз нивното настанување;

— за штетната последица настаната во околност врз која со свое дејствие или пропуст не влијаел ниту еден учесник, или настаната поради околност што не можела да се предвиди, или чие настапување не можело да се отстрани ниту да се спречи, а што суштествено влијаела врз настанувањето на штетната последица, заеднички се одговорни сите учесници сразмерно со вложениот труд и здружените средства.

Член 42

Ако со заедничко стопанисување се обезбедува изградба на инвестиционен објект во кој работниците ќе организираат нова основна организација, кога ќе бидат исполнети условите од член 320 на Законот за здружениот труд, самоуправната спогодба за здружувањето на трудот на тие работници во основна организација ги содржи и правата, обврските и одговорностите врз основа на заедничкото стопанисување, што се однесуваат на таа организација, од самоуправната спогодба од член 33 на овој закон.

Ако основната организација по организирањето смета дека со самоуправната спогодба од член 33 став 2 на овој закон е доведена во нерамноправна положба спрема основачот, може на учесниците да им предложи нејзино преиспитување.

Ако со заедничко вложување, во смисла на одредбата на член 33 став 3 од овој закон, се основа организација за вршење стопански дејности во странство, самоуправната спогодба за здружувањето на трудот на работниците во таа организација ги содржи и правата, обврските и одговорностите врз основа на заедничкото стопанисување, што се однесуваат на новооснованата организација во странство.

Член 43

Основните организации што инвестициони средства здружуваат врз начелата на остварување заеднички доход во рамките на банка или преку банка, ги користат тие средства во согласност со целите утврдени со самоуправната спогодба што ја склучиле во банката или преку банката.

Основните организации, заедно со другите самоуправни организации и заедници — членови на банката, со самоуправната спогодба за основите на среднорочниот план на банката ги утврдуваат заедничките интереси и цели, основните намени и општите услови за здружување на инвестиционите средства во рамките на банка или преку банка и основите и мерилата за распоредување на заедничкиот доход врз основа на здружувањето на тие средства за остварување на програмите за развој утврдени со плановите на основните организации и на другите членови на банката, како и на другите самоуправни ор-

ганизации и заедници со кои се во односи на потрајна работна, производна, односно интересна соработка.

Под здружување на инвестициони средства во рамките на банка, во смисла на став 2 од овој член, се подразбира здружувањето на инвестициони средства за конкретните намени утврдени со самоуправната спогодба што во банката ја склучуваат основните организации и другите самоуправни организации и заедници — членови на банката.

Под здружување на инвестициони средства преку банката, во смисла на став 2 од овој член, се подразбира здружувањето на инвестициони средства за конкретните намени утврдени со самоуправната спогодба што ја склучуваат основните организации и другите самоуправни организации и заедници — членови на банката со други самоуправни организации и заедници со кои се во односи на потрајна работна, производна, односно интересна соработка.

Средствата, што по која и да било друга основа се здружуваат или собираат во банката или преку банката и се наменуваат за инвестициони вложувања, можат да се користат:

— врз основите на остварувањето на заеднички доход;

— врз кредитната основа под условите и на начинот што се одредени со самоуправната спогодба за основање на банката и со закон.

Давателите и корисниците на кредитот можат спогодбено да утврдат кредитот да се користи и со преземање на заедничка одговорност и ризик за остварувањето на резултатите од стопанисувањето со тие средства.

Органот на банката може да донесе одлука за користењето на средствата од став 5 на овој член само ако за тоа посебно е овластен, на начинот утврден со самоуправната спогодба што членовите на банката ја склучиле во рамките на банката.

Овластениот орган на банката може користењето на средствата од став 5 на овој член врз кредитна основа да го услови со здружување на трудот и средствата заради остварување на определено инвестиционо вложување во случаите и под условите утврдени со самоуправната спогодба што членовите на банката ја склучиле во банката и со договорот за основите на планот на општествено-политичката заедница.

Член 44

Основните организации остваруваат заедничко стопанисување со инвестиционите средства врз основите на остварувањето на заеднички доход кога тие средства ги здружуваат заради заедничко вложување во определени производни или други работни капацитети или во други инвестициони намени со кои се воспоставуваат или развиваат односи на потрајна работна, производна, односно интересна соработка, а по исклучок врз кредитна основа кога воспоставуваат односи на деловна соработка, заради заедничко вложување за намените утврдени со самоуправната спогодба.

Кога инвестиционите средства се здружуваат врз кредитна основа, основните организации со самоуправна спогодба, односно со договор, можат да ги уредат и условите и начинот на преземање на заедничкиот ризик во работењето со тие средства.

Член 45

Средствата на граѓаните што ги собира основната организација заради проширување на материјалната основа на трудот можат да се користат само за намените за кои се собрани тие средства.

Правото на поврат на вредноста на средствата и правото на надомест за користењето на собраните средства, во смисла на став 1 од овој член, го остварува граѓанинот во согласност со одредбата на член 91 став 2 од Законот за здружениот труд.

Член 46

Кога граѓанинот го остварува надоместот од член 45 на овој закон во вид на камата, нејзината височина се одредува со договорот склучен помеѓу основната организација и тој граѓанин, врз основа на самоуправниот општ акт на таа основна организација.

Кога граѓанинот го остварува надоместот од член 45 на овој закон во вид на определени погодности наместо во вид на камата, со договор, врз основа на самоуправниот општ акт на основната организација што ги користи собраните средства на граѓаните, можат да се утврдат и видовите, условите и начинот на остварувањето на тие погодности во поглед на:

- можноста да се заснова во основната организација работен однос со граѓанинот кој дава средства во согласност со одредбата на член 91 став 3 од Законот за здружениот труд;

- остварувањето на правата со кои се обезбедува општествениот стандард и социјалната сигурност на граѓанинот (решавање на станбените прашања, користење на објектите на општествениот стандард, преквалификација, стручно усовршување и друго);

- задоволувањето на потребите со користење на услугите на организациите што вршат комунални и други дејности, кои се неопходен услов за живот и работа на граѓаните и за подобрување на нивниот стандард;

- други погодности утврдени со законот.

Со самоуправниот општ акт од став 2 на овој член не може како погодност да се утврди право на граѓанинот:

- да ги остварува без временско ограничување погодностите што му се признати;

- да учествува во управувањето со општествените средства во основната организација;

- освен во остварувањето на правото на надомест во вид на камата, по други основи да учествува во распоредувањето на чистиот доход и во распределбата на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка во основната организација.

Надоместот од член 45 на овој закон во вид на камата и други погодности го остваруваат индивидуалните земјоделци, занаетчиите и другите работни луѓе што самостојно вршат дејности со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните, во согласност со основите утврдени со законот.

(2) Односи во заедничкото стопанисување во дејностите на стопанската инфраструктура

Член 47

Основните организации во определени дејности на материјалното производство чие трајно вршење е неопходен услов за работа на други организации и на другите корисници на нивните производи и услуги во определена област — енергетика, водостопанство, сообраќај, комунални и други дејности на стопанската инфраструктура (во натамошниот текст: даватели на услуги) и основните организации и другите корисници на нивните производи и услуги (во натамошниот текст: корисници на услугите) кои вложуваат средства во развојот на тие дејности, со са-

моуправна спогодба ги уредуваат меѓусебните односи во заедничкото стопанисување.

Трудот и средствата од став 1 на овој член се здружуваат заради остварување на поповолни услови за постојано, навремено и квалитетно снабдување со производи и вршење на услуги и, врз таа основа, за зголемување на производноста на трудот и доходот и за подобрување на условите за живот и работа на работниците, работните луѓе и граѓаните.

Член 48

Основните организации во определени дејности на стопанската инфраструктура во односите на заедничко стопанисување обезбедуваат инвестициони средства особено:

- со здружување на трудот и средствата врз начелата на заедничко остварување на доход;

- во рамките на самоуправни договорениот надомест за извршените услуги или испорачаните производи (цена на услугата), што се формира во согласност со Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените, кога корисниците ги задоволуваат тие потреби непосредно или во рамките односно преку самоуправната интересна заедница;

- од средствата издвоени од чистиот доход на основните организации — корисници на услугите за остварување на договорените програми за развој на стопанската инфраструктура, што се здружуваат врз основа на самоуправна спогодба;

- од средствата на самопридонесот на граѓаните;

- од средствата задолжително здружени врз основа на закон, во случаите утврдени со уставот;

- од други средства утврдени со законот.

Член 49

Корисниците на услуги, во односите на остварување на заеднички доход со давателите на услуги, го остваруваат правото на поврат на вредноста на здружените средства и правото на надомест за стопанисувањето со тие средства во парична форма, односно во други форми или на друг начин во рамките на нивната меѓусебна соработка утврдена со самоуправната спогодба, во согласност со одредбите на член 85 став 3 и на член 84 став 1 точка 2) од Законот за здружениот труд.

Член 50

Основните организации во определени дејности на стопанската инфраструктура и корисниците на нивните производи и услуги можат со самоуправна спогодба да утврдат определени предимства во испораката на определени производи или во вршењето на определени услуги за корисниците на нивните производи и услуги.

Предимствата од став 1 на овој член можат да се утврдат во вид на приоритетно снабдување или на други посебни услови за задоволување на потребите од определени производи и услуги и во однос на корисниците на тие производи и услуги што не ги здружиле средствата под условите од став 1 на овој член.

Член 51

Ако со самоуправната спогодба од член 45 на овој закон не се обезбедат во целост средствата потребни за остварување на спогодбено утврдените програми за развој на определени дејности на стопанската инфраструктура, делот од средствата што недостига може, исклучително, да се обезбеди со задолжително здружување на средствата врз основа на законот, во случаите утврдени со уставот.

Основната организација што ги користи средствата задолжително здружила средства врз основа на законот е должна да го обезбеди правото на поврат на вредноста на така здружените средства а, во согласност со законот, и правото на соодветен надомест за користење на така здружените средства.

Правото на поврат и на надомест за стопанисувањето со средствата од став 2 на овој член може да се оствари и во други форми, односно на друг начин, во согласност со одредбите на член 85 став 3 и на член 84 став 1 точка 2) од Законот за здружениот труд.

Член 52

Ако работниците во основната организација, што задолжително здружила средства врз основа на законот, со референдум се откажат од правото на поврат на вредноста на здружените средства, односно од правото на соодветен надомест, таа основна организација има право на остварување на определените предимства од член 50 на овој закон.

(3) Односи во заедничкото стопанисување во општествените дејности

Член 53

Основната организација што врши општествена дејност (во натамошниот текст: давател на услуги) и основните организации и другите корисници на нејзините услуги (во натамошниот текст: корисници на услуги) во слободна размена на трудот во односите на непосредно здружување на трудот и средствата, односно во рамките или преку самоуправната интересна заедница, или месната заедница со самоуправна спогодба ги уредуваат меѓусебните права, обврски и одговорности во поглед на унапредувањето и проширувањето на материјалната основа на трудот на основната организација — давател на услуги, односно на развојот на општествената дејност во целост и обезбедувањето на инвестициони средства за тие намени.

Член 54

Во односите на слободна размена на трудот корисниците и давателите на услуги обезбедуваат инвестициони средства за развојот на општествената дејност:

— во рамките на учеството во заеднички остварениот доход врз основа на непосредното здружување на трудот и средствата;

— во рамките на самоуправно договорениот надомест за вршењето на дејноста, односно за извршените услуги (цена на услугата), што се формира во согласност со Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените, во делот што овозможува модернизација на средствата на трудот на основната организација — давател на услуги;

— од наменските средства за остварување на конкретните програми за проширување на материјалната основа на трудот на основната организација — давател на услуга, односно на општествената дејност, што врз основа на здружувањето на средствата на корисниците на услуги се обезбедуваат со самоуправна спогодба или со самопридонес на граѓаните.

Член 55

Во остварувањето на целите на заедничкото стопанисување давателите и корисниците на услуги, согласно со самоуправната спогодба, во односите на слободна размена на трудот, врз основа на заедничко остварување на доходот, односно врз кредитна основа, ги користат за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот на општествени дејности и средства:

— на основните организации и на другите корисници на услуги, што тие ќе ги здружат во рамките на друга самоуправна интересна заедница заради остварување на заедничкото инвестиционо вложување, односно за побрзо и порационално остварување на инвестиционата програма на еден од учесниците во заедничкото стопанисување со тие средства, за натамошна специјализација и поделба на трудот во задоволувањето на заедничките интереси и потреби на корисниците на услуги;

— формирани во рамките на заедниците за осигурување на имоти и лица заради инвестициони вложувања во развојот на општествените дејности, за превентивно отстранување на причините што можат да доведат до настапување на осигурените случаи, во согласност со законот;

— собрани, односно здружени во банки или во други финансиски организации, заради инвестициони вложувања во општествените дејности врз основа на остварувањето на заеднички доход или врз кредитна основа, во согласност со самоуправната спогодба за основање на банката односно на другата финансиска организација;

— на општествените и други правни лица и на граѓаните што, во согласност со законот, можат да се користат како инвестициони средства во општествените дејности.

Член 56

Корисниците и давателите на услуги во односите на заедничко стопанисување со здружените средства, зависно од карактерот на дејноста и целите што сакаат да ги остварат со инвестиционото вложување, ги уредуваат правата, обврските и одговорностите, и тоа:

— правото на поврат на вредноста на тие средства и на надомест за стопанисувањето со тие средства, по правило, во вид на право на уредно и квалитетно задоволување на заедничките потреби и интереси на корисниците на услуги; или

— откажувањето од правото на поврат на вредноста на тие средства и од правото на надомест за стопанисувањето со тие средства, со обврска за определени основни организации од општествените дејности со здружените средства да ја прошират и унапредат својата материјална основа на трудот и на дејноста како целина.

Работниците во основната организација што користи услуги на општествените дејности можат со референдум да се откажат од правото на поврат и на надомест за стопанисувањето со средствата што ги здружуваат за развојот на тие дејности.

Кога работниците, во смисла на став 1 алинеја 2 од овој член, се откажуваат од правото на поврат на вредноста на здружените средства и на надоместот за стопанисувањето со тие средства, го задржуваат правото да влијаат врз насочувањето и контролата на стопанисувањето со тие средства, во согласност со самоуправниот општ акт и со законот.

Одредбите на самоуправниот општ акт, со кои се оневозможува остварувањето на правата на работниците од овој член, се ништовни.

3. Остварување на определени права и должности на општествено-политичките заедници во стопанисувањето со инвестиционите средства

Член 57

Собранијата на општествено-политичките заедници, во остварувањето на правата и должностите утврдени со уставот, особено:

— обезбедуваат услови што поусогласено и постабилно, врз самоуправни основи, да се уредуваат и остваруваат односите во стопанисувањето со инвестиционите средства;

— обезбедуваат услови и преземаат мерки и други активности заради поттикнување на основните и други самоуправни организации и заедници кон самоуправно здружување на трудот и средствата, особено врз основите на стекнувањето на заеднички доход и остварувањето на заедничките интереси и цели на општествено-економскиот развој самоуправно утврдени во договорите за основите на плановите на општествено-политичките заедници;

— ја разгледуваат усогласеноста на предвидените инвестициони вложувања со политиката на развојот утврдена во договорите за основите на плановите и во плановите на овие општествено-политички заедници;

— го поттикнуваат склучувањето на самоуправните спогодби од член 32 на овој закон или утврдуваат дека определени основни организации се должни да ја спроведат постапката за склучување на тие самоуправни спогодби ако претходно е спроведена постапка за самоуправно спогодување во која не можеле да се обезбедат средствата потребни за остварување на самоуправно утврдените програми на дејностите чијшто развој со договорите за основите на плановите на општествено-политичките заедници, односно со нивните општествени планови е утврден како развој од посебно значење за хармонично одвивање на општествената репродукција.

Член 58

Ако здружување на инвестиционите средства, во случаите утврдени со уставот, е пропишано со закон, со тој закон се уредуваат особено обврските за здружување на средствата за остварување на инвестиционата програма донесена во согласност со овој закон, обемот на средствата на кои се однесува таа обврска, начинот на остварување контрола над нивната наменска употреба, условите, начинот и роковите за остварување на учеството во заедничкиот доход врз основа на здружувањето на тие средства, како и одговорноста за остварувањето на резултати од стопанисувањето со така здружените средства.

Меѓусебните односи во стопанисувањето со здружените средства во смисла на став 1 од овој член се уредуваат со самоуправна спогодба, во согласност со законот.

Член 59

Собранието на општествено-политичката заедница, во рамките на своите права и должности утврдени со уставот, презема привремена мерка за општествена заштита на самоуправните права и на општествената сопственост, ако во односите на стопанисувањето со инвестиционите средства општествено се нарушени самоуправните односи, односно потешко се оштетени општествените интереси.

Ке се смета, во смисла на овој закон, дека во основната организација се нарушени самоуправните односи:

1) ако не се остваруваат правата на работниците да одлучуваат во основната организација за распоредувањето на чистиот доход за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот или ако при тоа распоредување не се придржуваат кон начелата од чл. 9 и 10 на овој закон;

2) ако не е обезбедено остварување на правото на работниците самостојно, односно заедно и рамноправно со работниците во другите основни организации со кои се поврзани работно, производно, деловно или интересно, да одлучуваат за стопанисувањето со инвестиционите средства во својата основна организација, во согласност со своите, врз самоуправни основи утврдени, посебни, заеднички и општи општествени интереси, во смисла на член 3 од овој закон;

3) ако работниците во основната организација, при донесувањето на инвестиционата одлука, не обезбедат инвестициони средства, или не ги утврдат резултатите од стопанисувањето со тие средства, или не ги уредат правата на работниците на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд, во смисла на член 9 од овој закон.

Собранието на општествено-политичката заедница утврдува дали во случаите од став 2 на овој член суштествено се нарушени самоуправните односи во основната организација.

Ке се смета, во смисла на овој закон, дека основната организација ги оштетила општествените интереси:

1) ако со распоредувањето на средствата за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот од чистиот доход на основната организација, или со распоредувањето на дел од доходот на основната организација што е резултат од исклучителните погодности од член 11 на овој закон, или со распределба на средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд се нарушува текот на општествената репродукција или се нарушуваат односите што одговараат на начелото на распределба според трудот;

2) ако поради општествено-економски нецелесообразно стопанисување со инвестиционите средства се нарушуваат односите во општествената репродукција во целост или во нејзини одделни делови;

3) ако не ги исполнува или неуредно ги исполнува утврдените или преземените обврски во стопанисувањето со инвестиционите средства.

Собранието на општествено-политичката заедница утврдува дали во случаите од став 4 на овој член се потешко оштетени општествените интереси.

III. ПРАВО НА РАБОТНИЦИТЕ НА ДЕЛ ОД ЛИЧНИОТ ДОХОД ВРЗ ОСНОВА НА МИНАТИОТ ТРУД

I. Утврдување на средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд

Член 60.

Личниот доход на работникот во основната организација содржи, покрај дел од личниот доход врз основа на тековниот труд, и дел од личниот доход врз основа на минатиот труд.

Член 61

Средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд работниците во основната организација ги утврдуваат во рамките на вкупните средства за лични доходи, зависно од зголемувањето на доходот што е резултат од стопанисувањето со општествените средства.

Член 62

Работниците во основната организација од материјалното производство ги утврдуваат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд, особено зависно од:

— успешноста во управувањето со работењето на основната организација и на друга организација на здружен труд во чиј состав е основната организација, со одлучување особено за реконструкцијата, модернизацијата и друго техничко унапредување, за програмите за производството и поделбата на трудот и за примената на научните, техничките и технолошките достигања и на стручните искуства во процесот на трудот во основната организација;

— успешноста во управувањето со кое се придонесува за приспособување на дејноста на основната организација кон условите на пазарот, односно кон општествено договорената поделба на трудот;

— успешноста во користењето на средствата на трудот;

— остварените заштеди во материјал, сировини, енергија и другите заштеди;

— општествено и економски целесообразното и рационално користење на природните и други услови за работа;

— обемот на средствата што се распоредени од чистиот доход на основната организација за проширување и унапредување на материјалната основа на трудот и резултатите остварени со стопанисување со инвестиционите средства.

Член 63

Работниците во основната организација што врши општествена дејност, како и работниците во работната заедница ги утврдуваат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд во согласност со обемот, квалитетот и видот на трудот со кој во односите на слободна размена на трудот придонеле кон резултатите од стопанисувањето со општествените средства, а зависно од зголемувањето на доходот на основните организации од материјалното производство со кои остваруваат слободна размена на трудот, од порастот на општествената производност на трудот, односно од зголемувањето на општествениот доход.

Работниците во основната организација што врши општествена дејност можат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд да ги утврдуваат и според придонесот што го дале за резултатите од стопанисувањето со средствата на трудот и со инвестиционите средства со кои располага нивната основна организација.

Член 64

Зголемемиот доход на основната организација, што не е резултат од придонесот на работниците во стопанисувањето со општествените средства според основите и мерилата утврдени во согласност со овој закон, не може да се користи за остварување на дел од личниот доход на работниците врз основа на минатиот труд.

Актите според кои се користи доходот спротивно на одредбата на став 1 од овој член, се ништакни.

Член 65

При утврдувањето на средствата за лични доходи врз основ на минатиот труд во основната организација од материјалното производство можат, покрај показателите од член 141 на Законот за здружениот труд, да се применуваат и следниве показатели: акумулацијата во однос на средствата на трудот и работењето со кои основната организација располага самостојно; зголемемиот доход остварен со стопанисување со инвестиционите средства во однос на височината на општествените средства што се вложени во развојот на материјалната основа на трудот во основната организација и што се здружени за вложување во развојот на материјалната основа на трудот во други основни организации; просечно остварените сопствени инвестициони средства по работник во однос на просечно користените средства на трудот и работењето по работник, како и физичките и другите показатели утврдени со самоуправниот општ акт со кои се обезбедува реално искажување на резултатите од стопанисувањето со општествените средства.

Во основната организација што врши општествена дејност сообразно се применува одредбата на став 1 од овој член, зависно од природата на дејноста и од степено на опременоста со средства на трудот што се користат во согласност со самоуправните спогодби со кои се уредуваат односите на слободна размена на трудот.

Член 66

Работниците во основната организација, при утврдувањето на сразмерот според кој од остварениот

чист доход на основната организација се распоредуваат вкупните средства за лични доходи, во основите на планот и во планот на основната организација го утврдуваат, во рамките утврдени со општествените договори и самоуправните спогодби за заедничките основи и мерила за распоредување на доходот и на чистиот доход, и сразмерот според кој во рамките на вкупните средства за лични доходи се утврдуваат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд.

Работниците во основната организација со самоуправниот општ акт, со кој се уредува распоредувањето на чистиот доход на основната организација и распределбата на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка, ги уредуваат основите и мерилата според кои се утврдуваат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд, во согласност со одредбите на чл. 9 и 10 од овој закон и со одредбите на член 115 од Законот за здружениот труд.

Член 67

Работниците во основната организација можат во остварувањето на принципите на заемност и солидарност да здружат и користат дел од средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд во работната организација во чиј состав е основната организација, под условите и на начинот утврдени со самоуправната спогодба, што не може да биде во спротивност со општествениот договор што го склучила или кон кој пристапила нивната основна организација.

Член 68

Работниците во основната организација, во остварувањето на принципите на заемност и солидарност, можат да здружат дел од средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд и со работниците во основните организации во составот на други работни организации, под условите и на начинот утврдени со самоуправната спогодба, во согласност со критериумите утврдени со општествениот договор што го склучила или кон кој пристапила нивната основна организација.

Средствата од став 1 на овој член се користат, под условите и на начинот што се утврдени со самоуправната спогодба, за остварување на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд во основните организации кои вршат дејности што се независен услов за живот и работа на работните луѓе и граѓаните или за работа на други организации на здружен труд и заедници, односно што се неопходни за задоволување на заедничките потреби на општеството, а во кои условите за стекнување на доход се такви што работниците во нив не можат да го остваруваат делот од личниот доход врз основа на минатиот труд, според придонесот што го дале за порастот на производноста на вкупниот општествен труд, односно за развојот на општеството.

Со самоуправната спогодба од став 1 на овој член може дел од средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд да се здружи и во самоуправните фондови или другите самоуправни форми на здружување на средства за остварување на личните права врз основа на минатиот труд.

Член 69

Дел од здружените средства може, во смисла на чл. 67 и 68 од овој закон, да се користи и за остварување на личните материјални права врз основа на минатиот труд со кои се обезбедува работната и социјалната сигурност на работниците, односно за преквалификација и вработување, под условите и на начинот што се утврдени со самоуправната спогодба.

2. Распределба на средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд

Член 70

Дел од личниот доход врз основа на минатиот труд остварува секој работник во основната организација кој со својот труд и управување придонел кон резултатите во стопанисувањето со општествените средства.

Придонесот на работникот во основната организација од материјалното производство во смисла на став 1 од овој член се утврдува според придонесот што:

— со управување заедно со другите работници го дал за успешноста на работењето на основната организација и на друга организација на здружен труд во чиј состав е основната организација, со одлучување особено за реконструкцијата, модернизацијата и друго техничко унапредување, за програмите за производството и поделбата на трудот и за примената на научните, техничките и технолошките достигања и стручните искуства во процесот на трудот во основната организација; за успешноста на приспособувањето на дејноста на основната организација кон условите на пазарот, односно кон општествено договорената поделба на трудот и кон општествено и економски поцелесобразното и порационално користење на природните и другите услови за работа (член 62 алинеи 1, 2 и 5);

— со својот труд го дал за користењето на средствата на трудот и за остварувањето на заштеди во материјал, сировини, енергија и на други заштеди (член 62 алинеи 3 и 4);

— со управување заедно со другите работници го дал за издвојувањето на средства за унапредување и проширување на материјалната основа на трудот во определен обем при распоредувањето на чистиот доход на основната организација и со управување и работа заедно со другите работници го дал за резултатите остварени во стопанисувањето со инвестиционите средства (член 62 алинеја 6).

Придонесот на работникот во основната организација што врши општествена дејност, како и придонесот на работникот во работната заедница, во смисла на став 1 од овој член, се утврдува според придонесот што со својот труд и управување заедно со другите работници го дал за успешното вршење на услугите односно на работите или дејностите во односите на слободната размена на трудот и, со тоа, за зголемувањето на доходот на основните организации од материјалното производство, особено со проширување на материјалната основа на трудот и поефикасно стопанисување со општествените средства, за порастот на општествената производност на трудот, односно за зголемувањето на општествениот доход (член 63).

Член 71

Придонесот на одделен работник во основната организација од материјалното производство во смисла на член 70 став 1 од овој закон, се утврдува:

— со мерилата според кои се вреднува заедничкиот придонес на работниците во основната организација, кога тој придонес се вреднува според основните од алинеите 1 и 3 на став 2 на член 70 од овој закон;

— со мерилата според кои се вреднува придонесот на секој работник поединечно во основната организација, кога тој придонес се вреднува според основните од алинеја 2 на став 2 на член 70 од овој закон.

При утврдувањето на мерилата што се применуваат врз сите работници во основната организација може, покрај другите мерила утврдени со самоуправниот општ акт на основната организација, да се утврди-износот на личните доходи што ги ос-

тварил работникот во периодот во кој придонесувал кон резултатите во стопанисувањето со општествените средства.

Член 72

Придонесот на одделен работник во основната организација која врши општествена дејност, како и придонесот на одделен работник во работната заедница, во смисла на член 70 став 2 од овој закон, се утврдува со мерилата според кои се вреднува придонесот кон резултатите во стопанисувањето со општествените средства, во периодот во кој учествувал во стопанисувањето со тие средства, утврдени со самоуправниот општ акт, во согласност со заедничките мерила утврдени со општествениот договор и со самоуправната спогодба што ја склучила или кон која пристапила неговата основна организација, односно работна заедница.

Член 73

Работниците во основната организација, при утврдувањето на основите и мерилата од чл. 70, 71 и 72 на овој закон, се должни да го вреднуваат придонесот на работникот чијашто работна способност за времето на траењето на работниот однос е намалена поради зголемената интензивност на работата што ја бараат постројките, технологијата и организацијата на работата или поради другите услови за работа што суштествено влијаеле врз намалувањето на неговата работна способност, во согласност со критериумите утврдени со општествениот договор и со самоуправната спогодба што ја склучила или кон која пристапила нивната основна организација.

Член 74

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд се утврдува и зависно од придонесот што одделен работник во стопанисувањето со општествените средства го дал за зголемувањето на доходот на основната организација со пронаоѓаштво, иновација, рационализација и со друг вид творештво.

Под друг вид творештво, во смисла на став 1 од овој член, се подразбира и творечкиот труд на одделни работници во основната организација, изразен во елаборати, проекти и во други предлози што служеле како основа за стопанисување со општествените средства, а што позначајно придонеле за резултатите од стопанисувањето со тие средства.

Со остварувањето на делот од личниот доход врз основа на минатиот труд во смисла на став 1 од овој член не се засега во правото на посебен надомест од член 130 од Законот за здружениот труд, како ни во другите права на авторство уредени со сојузен закон.

Член 75

Кога во стопанисувањето со општествените средства ќе ја унапредат техничката и технолошката основа на својот заеднички или на вкупниот општествен труд и со тоа ќе создадат услови за порационално користење на природните, пазарните или на други исклучителни погодности, работниците во основната организација имаат право, во мерата во која придонеле во создавањето на тие услови за општествено и економски порационално користење на тие погодности, делот од зголемениот доход на основната организација, што е резултат од исклучителните погодности, да го користат за работување, преквалификација и за стручно усовршување на работниците.

Член 76

Средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд се распоредуваат според основите и мерилата утврдени со самоуправниот општ акт на основната организација, во согласност со одредбите на член 128 од Законот на здружениот труд.

Основите и мерилата од став 1 на овој член се уредуваат со самоуправниот општ акт со кој се уредуваат и основите и мерилата за распределба на средствата за лични доходи врз основа на тековниот труд.

Член 77

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд го остварува работникот во основната организација кој придонел за резултатите од стопанисувањето со општествените средства во годината во која се распоредуваат средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд.

Член 78

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд остварен во смисла на член 70 став 2 алинеи 1 и 2 од овој закон работникот го остварува во основната организација во која работи.

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд остварен во смисла на член 70 став 2 алинеја 3 од овој закон работникот го остварува и по престанувањето на работниот однос во основната организација, во согласност со нејзиниот самоуправни општ акт, тргнувајќи од критериумите утврдени со општествениот договор што го склучила, односно кон кој пристапила неговата основна организација.

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд од став 2 на овој член работникот го остварува зависно од придонесот што во времето кога учествувал во стопанисувањето со инвестиционите средства го дал за остварувањето на резултатите од стопанисувањето со тие средства во основната организација во која му престанал работниот однос, во согласност со самоуправниот општ акт.

Делот од личниот доход врз основа на минатиот труд од став 2 на овој член работникот го остварува зависно од времето во кое се остварува зголемен доходот на основната организација со инвестиционите вложувања, а до истекот на рокот утврден со самоуправниот општ акт.

Во конечната пресметка на личниот доход на работникот од став 2 на овој член се искажуваат за неостварениот дел од личниот доход врз основа на минатиот труд, основите и мерилата според кои ќе се остварува тој дел на личниот доход во основната организација во која му престанал работниот однос како и времето до кога ќе го остварува тоа право.

Член 79

Средствата за лични доходи врз основа на минатиот труд се распоредуваат на работниците во основната организација во текот на годината привремено, при утврдувањето на периодичната пресметка, и конечно кон крајот од годината — при утврдувањето на завршната сметка на основната организација.

Член 80

Работниците во работната заедница од член 95 на Законот на здружениот труд остваруваат дел од личниот доход врз основа на минатиот труд според придонесот што го дале за резултатите во стопанисувањето со општествените средства во организациите и заедниците за кои вршат работи од заеднички интерес.

Придонесот од став 1 на овој член се утврдува особено според видот, обемот и квалитетот на стручниот и друг труд со кој работниците во работната заедница придонеле за создавањето услови за успешно одлучување во стопанисувањето со општествените средства.

Работниците во работната заедница од член 95 на Законот за здружениот труд стекнуваат и ос-

тваруваат дел од личниот доход врз основа на минатиот труд во согласност со основите и мерилата утврдени со самоуправната спогодба што ќе ја склучат со организациите и заедниците за кои вршат работи од заеднички интерес.

Работниците во работните заедници од член 95 на Законот за здружениот труд што располагаат со средствата на трудот во смисла на член 98 од Законот за здружениот труд, делот од личниот доход врз основ на минатиот труд го остваруваат во согласност со одредбите на овој закон според кои тој дел од личниот доход го остваруваат работниците во основните организации.

Член 81

Работниците во работната заедница од член 96 на Законот за здружениот труд дел од личниот доход врз основа на минатиот труд остваруваат според придонесот што го дале за порастот на производноста на заедничкиот труд, односно на вкупниот општествен труд, според основите и мерилата утврдени со самоуправната спогодба со која се уредуваат односите на слободна размена на трудот.

Работниците во работната заедница од член 97 на Законот за здружениот труд дел од личниот доход врз основа на минатиот труд остваруваат според придонесот што го дале за порастот на производноста на вкупниот општествен труд, според основите и мерилата уредени со самоуправната спогодба, односно со договорот, во согласност со законот.

Основите и мерилата од ст. 1 и 2 на овој член се утврдуваат сообразно со одредбите на овој закон, според кои тие основи и мерила се утврдуваат за работниците во основната организација што врши општествена дејност.

Член 82

Работните луѓе кои со личен труд самостојно во вид на занимање вршат професионална дејност имаат право на дел од средствата врз основа на минатиот труд, во согласност со самоуправната спогодба што ќе ја склучат во својата привремена или трајна работна заедница, односно со самоуправната спогодба што ќе ја склучат со работниците во основната организација со кои остваруваат потрајна соработка, непосредно или преку своите организации или здруженија, во согласност со законот.

Член 83

Работните луѓе што личен труд и средства на трудот или други средства врз кои имаат право на сопственост ги поврзуваат во системот на самоуправни здружениот труд, освен работните луѓе од член 8 на овој закон, ги остваруваат правата врз основа на минатиот труд, под условите и на начинот што се утврдени со законот.

Работниците чијшто труд како дополнителен го користат работните луѓе кои самостојно вршат дејност со личен труд со средства на трудот во сопственост на граѓаните, односно работниците чијшто труд како дополнителен го користат други лица, ги остваруваат правата сообразно со правата врз основа на минатиот труд, под условите и на начинот што се утврдени со законот.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 84

Работниците во основните организации и во работните заедници и работните луѓе во другите основни самоуправни организации и заедници се должни самоуправните општи акти со кои се уредуваат односите во стопанисувањето со инвестиционите средства и остварувањето на правото на работникот на дел од личниот доход врз основа на минатиот труд што не се во согласност со одредбите на овој закон да ги усогласат со тие одредби најдоцна до 31 декември 1983 година.

Член 85

Со самоуправниот општ акт со кој се уредуваат основите и мерилата за распоредување на чистиот доход на основната организација и за распределба на средствата за лични доходи и за заедничка потрошувачка се уредуваат и условите и начинот на преминување кон остварување на правата на работникот врз основа на минатиот труд според одредбите на овој закон.

Придонесот на работникот во основната организација за резултатите во стопанисувањето со општествените средства ќе се утврдува, во согласност со одредбите на овој закон, за периодот пред донесувањето на овој закон, само ако е тоа уредено со самоуправниот општ акт.

Член 86

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

284.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВИТЕ НА СИСТЕМОТ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА И ЗА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ И СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

Се прогласува Законот за измени и дополне- нија на Законот за основите на системот на држав- ната управа и за Сојузниот извршен совет и сојуз- ните органи на управата, што го усвои Собранието на СФРЈ, на седницата на Сојузниот собор од 21 април 1982 година.

П. бр. 181
22 април 1982 година
Белград

Претседател
на Претседателството
на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОСНОВИТЕ НА СИСТЕМОТ НА ДРЖАВНАТА УПРАВА И ЗА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ И СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА

Член 1

Во Законот за основите на системот на држав- ната управа и за Сојузниот извршен совет и сојуз- ните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78), член 5 се менува и гласи:

„Заради остварување на организирано општествено влијание врз обезбедувањето на демо- кратско самоуправно општествено одлучување со доследно применување на делегатскиот систем, заради организирано творечко поттикнување на

развојот на социјалистичките самоуправни опште- ствено-економски и политички односи, како и за- ради што пошироко општествено влијание врз ос- тварувањето на функциите на органите на управа- та, можат со закон односно со одлука на собрани- ето на општината или на друга општествено-поли- тичка заедница, врз основа на претходен договор на учесниците во работата, да се формираат опште- ствени совети на управата за одделни управни об- ласти или за одделни органи на управата.

Општествените совети на управата за одделни управни области или за одделни органи на упра- вата им даваат мислења и предлози на органите на управата во областите за кои се формирани сове- тите. Органите на управата се должни да ги раз- гледуваат предлозите и мислењата на советите.“

Член 2

Во член 133 став 1 по зборовите: „програмата за работа“ зборовите: „на работната заедница“ се бришат.

Член 3

Член 137 се менува и гласи:

„Заседничките основи и мерила за усогласување на височината на личните доходи на работниците и на раководните работници во сојузните, републи- чките и покраинските органи на управата на функци- онерите кои раководат со тие органи и на нивните заменици, ако за нивното поставување е надлежен извршниот орган за општествено-политичката за- едница, договорно ги утврдуваат Сојузниот извр- шен совет и надлежните републички и покраин- ски органи во согласност со општественото значење на задачите и работите што тие органи ги вршат во остварувањето на правата, должностите и од- говорностите на органите на односните општестве- но-политички заедници.“

Член 4

Во член 172 став 1 по зборовите: „јавните об- винителства“ се додаваат зборовите: „јавните пра- вобранителства“.

Член 5

Член 193 се брише.

Член 6

Во член 236 став 3 се менува и гласи:

„Функционерите од ст. 1 и 2 на овој член се поставуваат на четири години и на истата фун- кција можат да бидат поставени најмногу двапати последовно.“

Член 7

Во член 238 став 3 се менува и гласи:

„Замениците на функционерите кои раководат со сојузни органи на управата и со сојузни органи- зации од став 1 на овој член се поставуваат на че- тири години и на истата функција можат да бидат поставени најмногу двапати последовно.“

Член 8

Во член 268 по зборовите: „на меѓурепублички- те комитети“ запираката и зборовите: „со учество на општествените совети на републиките и на авто- номните покраини во работата на општествените со- вети во федерацијата“ се бришат.

Член 9

Член 283 се брише.

Член 10

Во член 311 став 2 зборовите: „Синдикатот на сојузните органи“ се заменува со зборот: „синди- катот“.

Член 11

Во член 316 став 1 по зборот: „непосредно“ се додава записка, а зборот: „или“ се заменува со зборот: „и“.

Член 12

Во член 390 по став 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Работникот — жена може, врз основа на писмено барање, да остане во работен однос и по исполнувањето на условите од став 1 на овој член, но најдолго до наполнетите 60 години возраст и 40 години стаж на осигурување, односно најмногу 65 години возраст и најмалку 15 години стаж на осигурување.“

Досегашниот став 2 станува став 3.

Во досегашниот став 3, кој станува став 4, зборовите: „1 и 2“ се заменуваат со зборовите: „1 до 3“.

Член 13

Одредбите на член 12 од овој закон се применуваат и на работникот — жена за која е поведена постапка за престанување на работниот однос врз основа на член 390 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78), ако со денот на влегувањето на овој закон во сила одлуката за престанување на работниот однос не станала правосилна.

Член 14

Во член 393 став 5 се менува и гласи:

„Работниците од став 2 на овој член имаат право на надомест на личниот доход во височина на нивниот просечен личен доход остварен во календарската година во која останале нераспоредени, на зголемување на личниот доход сразмерно со зголемувањето што важи за работниците распоредени на задачи и работи, како и на други лични примања утврдени за работниците во сојузните органи на управата односно во сојузните организации.“

Член 15

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

285.

Врз основа на член 315 точка 3 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Претседателството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија издава

УКАЗ

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИЈИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ТРУДОТ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за евиденциите во областа на трудот, што го усвои Собранието на СФРЈ на седницата на Сојузниот собор од 22 април 1982 година.

П бр. 182
22 април 1982 година
Белград

Претседател
на Претседателството на СФРЈ,
Sergej Kraigher, с. р.

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЕВИДЕНЦИЈИТЕ ВО ОБЛАСТА НА ТРУДОТ

Член 1

Во Законот за евиденциите во областа на трудот („Службен лист на СФРЈ, бр. 2/77) во член 1 став 1 точка 3 зборовите: „несреќите при работата“ се заменуваат со зборовите: „повредите при работата“.

Во точка 6 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Во точка 7 зборовите: „југословенски граѓани“ се заменуваат со зборовите: „граѓани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Во точка 10 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Во став 2 зборовите: „матичната евиденција за осигурениците и уживателите на пензија“ се заменуваат со зборовите: „матичната евиденција за осигурениците и уживателите на правата од пензиското и инвалидското осигурување“.

Член 2

Во член 2 став 1 зборовите: „несреќите при работата“ се заменуваат со зборовите: „повредите при работата“.

Во ст. 2 и 3 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Во став 4 зборовите: „југословенските граѓани во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Член 3

Во одделот II — називот на пододелот 3 се менува и гласи:

„3. Евиденција за повредите при работата“.

Член 4

Во чл. 15 и 16 зборовите: „несреќите при работата“ се заменуваат со зборовите: „повредите при работата“.

Член 5

Во член 17 на повеќе места зборовите: „несреќата при работата“ се заменуваат со зборовите: „повредата при работата“.

Член 6

Во член 18 по зборот: „вработување“ точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „кое има живеалиште или му престанал работниот однос на подрачјето на самоуправната интересна заедница за вработување на која ѝ се пријавува“.

Член 7

Називот на одделот 6 над членот 27 се менува и гласи:

„6. Евиденција за граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Член 8

Во член 27 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“, а зборовите: „југословенските граѓани“ — со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 9

Во член 28, во уводната реченица, зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Одделот под а) се менува и гласи:

„а) податоци за работник на привремена работа во странство:

- 1) презиме и име;
- 2) пол;
- 3) ден, месец и година на раѓање;
- 4) место на раѓањето (место, општина, република односно автономна покраина);
- 5) училишна подготовка;
- 6) занимање;
- 7) дали је регулирал воената обврска;
- 8) дали има и странско државјанство и од кога;
- 9) последно живеалиште во Социјалистичка Федеративна Република Југославија (улица и број, место, општина, република односно автономна покраина);
- 10) живеалиште односно престојувалиште во странство (улица и број, место, држава);
- 11) датум на заминувањето на привремена работа во странство;
- 12) датум на враќањето од привремена работа во странство;
- 13) време поминато на привремена работа во странство;“.

Член 10

Во член 29 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“, зборовите: „односно со денот на приемот на писмената пријава за привременото вработување во странство од член 30 под а) точка 2 на овој закон“ се заменуваат со зборовите: „односно со денот на приемот на примерокот од барањето за издавање односно за продолжување на рокот на важењето на патната исправа или за издавање виза (во натамошниот текст: примерок од барањето) од член 30 став 2 на овој закон“, а зборовите: „државјанството на СФРЈ“ — со зборовите: „државјанството на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 11

Во член 30 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат

со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Во одделот под а), точка 2 се брише, а досегашните точ. 3 и 4 стануваат точ. 2 и 3.

По став 1 се додава нов став 2 кој гласи:

„Органот кој според одредбите на сојузниот закон со кои се уредува издавањето на патните исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија е надлежен за издавање односно за продолжување на рокот на важењето на патната исправа, е должен за граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство кои ќе поднесат барање за издавање односно за продолжување на рокот на важењето на патната исправа или за издавање виза, примерок од барањето (препис, копија или фотокопија) непосредно или со посредство на републичката односно на покраинската заедница во областа на вработувањето да и достави на самоуправната интересна заедница за вработување на чие подрачје се наоѓа последното живеалиште на граѓанинот во Социјалистичка Федеративна Република Југославија.“

Член 12

Член 31 се менува и гласи:

„Дипломатското или конзуларното претставништво на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странство до кое граѓанинот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство ќе поднесе барање, примерок од барањето и доставува, во рок од 15 дена од денот на приемот, на соодветната републичка односно покраинска заедница во областа на вработувањето, а републичката односно покраинската заедница во областа на вработувањето примерок од барањето и доставува на самоуправната интересна заедница за вработување од член 30 став 2 на овој закон, во рок од 15 дена од денот на приемот.“

Органот во републиката односно во автономната покраина надлежен за издавање односно за продолжување на рокот на важењето на патната исправа до кој граѓанинот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство ќе поднесе барање, примерок од барањето и доставува, во рок од 15 дена од денот на приемот, на самоуправната интересна заедница за вработување од член 30 став 2 на овој закон.

Самоуправните интересни заедници за вработување се должни примероките на барањето од ст. 1 и 2 на овој член да им ги стават на увид на органите што се овластени за тоа односно на самоуправните интересни заедници во областа на здравственото осигурување, на нивно барање.“

Член 13

Член 32 се менува и гласи:

„Пријавата за посредување при вработувањето во Социјалистичка Федеративна Република Југославија (член 30 оддел под а) точка 3) ги содржи податоците од член 28 оддел под а) точ. 1 до 11 и оддел под б) точ. 1 до 7 на овој закон.“

Член 14

Во член 33 став 2 зборовите: „и пријава за привременото вработување во странство од член 30 под а) точка 2 на овој закон, со запишани податоци од

член 28 под а) точ. 1 до 17 на овој закон“ се заменуваат со зборовите: „и податоци од член 28 оддел под а) точ. 1 до 11 на овој закон“.

Член 15

Во член 34 зборовите: „југословенските граѓани“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 16

Во член 35 зборовите: „југословенски граѓани“ се заменуваат со зборовите: „граѓани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 17

Во член 42 став 2 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Член 18

Во називот на одделот 10 на член 45 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Во член 45 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Член 19

Текстот на овој член не се однесува на изданието на македонски јазик.

Член 20

Во член 47 ст. 1 и 2 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“.

Член 21

Во член 48 став 2 точка 3 и став 3 точка 2 зборовите: „Сојузниот комитет за труд и вработување“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита“.

Член 22

Во член 51 став 2 зборовите: „точ. 2 и 4“ се заменуваат со зборовите: „точка 3“.

Член 23

Во член 52 зборовите: „Сојузниот комитет за труд и вработување“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита“, а зборовите: „Сојузниот завод за статистика“ се заменуваат со зборовите: „сојузната организација надлежна за работите на статистиката“.

Член 24

Во член 53 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“ а зборовите: „Сојузното биро за работи на вработувањето“ се заменуваат со зборовите: „сојузната организација надлежна за работите на вработувањето“.

Член 25

Во член 54 зборовите: „југословенски граѓани“ се заменуваат со зборовите: „граѓани на Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, зборовите: „Сојузниот комитет за труд и вработување“ — со зборовите: „сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита“ а зборовите: „Сојузното биро за работи на вработувањето“ — со зборовите: „сојузната организација надлежна за работите на вработувањето“.

Член 26

Во член 55 зборовите: „југословенските граѓани привремено вработени во странство“ се заменуваат со зборовите: „граѓаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија на привремена работа во странство“, а зборовите: „Сојузниот комитет за труд и вработување“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита“.

Член 27

Во член 56 зборовите: „Сојузниот комитет за труд и вработување“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот орган на управата надлежен за труд, здравство и социјална заштита“.

Член 28

Во член 58 став 1 точка 1 зборовите: „несреќите при работата“ се заменуваат со зборовите: „повредите при работата“.

Член 29

Во член 61 став 1 точ. 4 и 5 се бришат, а досегашната точка 6 станува точка 4.

Член 30

По член 63 се додава нов член 63а кој гласи:

„Член 63а

Функционерот кој раководи со сојузниот орган на управата надлежен за внатрешни работи во рок од една година од денот на влегувањето на овој закон во сила во образецот на барањето за издавање односно за продолжување на рокот на важноста на патната исправа или за издавање виза ќе обезбеди да се внесат и податоците од член 28 оддел под а) точ. 2 и 5 на овој закон.

До рокот од став 1 на овој член, органите надлежни за издавање односно за продолжување на рокот на важноста на патната исправа или за изда-

вање виза ќе им доставуваат на самоуправните интересни заедници за вработување примерок од барањето на образецот што до тој рок бил во употреба.“

Член 31

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

286.

Врз основа на член 288 точка 2 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, а во врска со член 9 ст. 4 и 5 од Законот за Наградата на Антифашистичкото веќе на народното ослободување на Југославија, Собранието на СФРЈ, на предлог од Комисијата за избор и именувања, на седницата на Сојузниот собор од 13 април 1982 година и на седницата на Соборот на републиките и покраините од 21 април 1982 година донесе

ОДЛУКА

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА ОДБОРОТ ЗА НАГРАДАТА НА АНТИФАШИСТИЧКОТО ВЕЌЕ НА НАРОДНОТО ОСЛОБОДУВАЊЕ НА ЈУГОСЛАВИЈА И ЗА ОБЈАВУВАЊЕ НА СОСТАВОТ НА ТОЈ ОДБОР

I

За претседател на Одборот за Наградата на Антифашистичкото веќе на народното ослободување на Југославија се именува Тодо Куртовиќ, член на Претседателството на Сојузната конференција на Социјалистичкиот сојуз на работниот народ на Југославија и член на Одборот на Наградата на Антифашистичкото веќе на народното ослободување на Југославија.

II

Одборот за Наградата на Антифашистичкото веќе на народното ослободување на Југославија го сочинуваат следните членови што ги избраа собранијата на републиките односно собранијата на автономните покраини:

од Социјалистичка Република Босна и Херцеговина:

членови:

1. инж. Кажимир Јелчиќ, претседател на Работоводниот одбор на СОЗТ „Херцеговина“ Мостар;
2. Ферхат Коториќ извршен секретар на Претседателството на СКЈ;

3) Тодо Куртовиќ, член на Претседателството на Сојузната конференција на ССРН на Југославија;

заменици:

1. Иван Бригиќ, извршен секретар на Претседателството на ЦК на СК на Босна и Херцеговина;

2. д-р Кемал Капетановиќ, професор на Металуршкиот факултет во Зеница;

3. Гојко Убишариќ, потпретседател на Сојузниот извршен совет;

од Социјалистичка Република Црна Гора:

членови:

1. д-р Жарко Булаиќ, делегат на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ;

2. д-р Мирчета Ѓуровиќ, професор на Економскиот факултет во Титоград;

3. Сретен Асановиќ, писател, уредник на списанието „Стварање“ Титоград;

заменици:

1. Јован Вујошевиќ, член на Претседателството на Стопанската комора на Црна Гора;

2. Миле Краљ, републички советник на Собранието на СР Црна Гора;

3. Никола Вујошевиќ, сликар од Титоград;

од Социјалистичка Република Хрватска:

членови:

1. Иво Врховед, претседател на Соборот на општините на Соборот на СР Хрватска;

2. Ранко Маринковиќ, писател од Загреб;

3. Антун Африќ, делегат во Соборот на здружениот труд на Соборот на СР Хрватска, професор на Електротехничкиот факултет во Сплит и ректор на Универзитетот во Сплит;

заменици:

1. Гојко Слиепчевиќ, генерален директор на СОЗТ на Комбинатот „Белишќе“ во Белишќе;

2. Далибор Параќ, академски сликар од Загреб;

3. Слободан Марин, професор на Медицинскиот факултет во Ријека и ректор на Универзитетот во Ријека;

од Социјалистичка Република Македонија:

членови:

1. Веселинка Малинска, член на Претседателството на СР Македонија;

2. д-р Александар Донеv, член на Претседателството на Републиката конференција на ССРН на Македонија;

3. Томе Момировски, член на Претседателството на Сојузот на синдикатите на Македонија;

заменици:

1. д-р Славчо Вахчеванциев, редовен професор на Факултетот за физика во Скопје;

2. Иќмет Кривца, член на Извршниот одбор на Собранието на Стопанската комора на Македонија;

3. Петар Карајанов, член на ЦК на СК на Македонија, директор на „Комунист“ во Скопје;

од Социјалистичка Република Словенија:

членови:

1. дипл. инж. Марко Булц, председавач на Делегацијата на Собранието на СР Словенија во Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ;

2. д-р Иво Фабинц, ректор на Универзитетот „Едвард Кардељ“ во Љубљана;

3. д-р Јанез Милчински, претседател на Словенската академија на науките и уметностите;

заменици:

1. Антон Стипанчич, претседател на колегијалниот Работоводен орган на СОЗТ „Искра“ Љубљана;

2. д-р Мајда Шкербиц, вонреден професор на Високата економско-комерцијална школа на Универзитетот во Марибор;

3. Цирил Злобец, поет, одговорен уредник на културно-уметничката програма на Радио-Љубљана;

од Социјалистичка Република Србија:

членови:

1. д-р Љубисав Марковиќ, член на Делегацијата на Собранието на СР Србија во Соборот на републиките и покраините на Собранието на СФРЈ;

2. Миодраг Радовановиќ-Мргуд, делегат во Соборот на здружениот труд на Собранието на СР Србија;

3. Александар Митровиќ, претседател на Стопанската комора на Србија;

заменици:

1. д-р Воислав Петровиќ, ректор на Белградскиот универзитет;

2. Стеван Раичковиќ, поет од Белград;

3. Велимир Радивоевиќ, претседател на Работоводниот одбор на СОЗТ „Прва петолетка“ Трстеник;

од Социјалистичка Автономна Покраина Косово:

членови:

1. Азем Власи, претседател на Претседателството на Покраинската конференција на ССРН на Косово;

2. м-р Драгољуб Морачиќ, виш предавач на Правниот факултет во Приштина;

заменици:

1. Хамдија Сулејмани, предавач на Техничкиот факултет во Приштина;

2. м-р Фатмир Сејдиу, претседател на Претседателството на општинската конференција на ССМ Приштина;

од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина:

1. м-р Андраш Мора потпретседател на Извршниот совет на Собранието на САП Војводина;

2. д-р Светислав Стојаков, член на Извршниот совет на Собранието на САП Војводина;

заменици:

1. Витомир Сударски, директор на Новинско-издавачката печатарска работна организација „Дневник“ во Нови Сад;

2. дипл. инж. Бошко Николиќ, директор на ЗИК „Сирмиум“ во Сремска Митровица.

Собрание на СФРЈ

АС бр. 552

21 април 1982 година

Белград

Претседател
на Собранието на СФРЈ,
Драгослав Марковиќ, с. р.

Претседател
на Соборот на ре-
публиките и по-
краините,

Зоран Полић, с. р.

Претседател
на Сојузниот собор,

Стана Томашевиќ-Ариесен, с. р.

287.

Врз основа на член 25 од Законот за личните доходи на функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ и за надоместите на личните доходи на делегатите во Собранието на СФРЈ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/75, 16/77 и 62/79) и член 5 на Одлуката за надоместите на личните доходи и другите примања на делегатите во Собранието на СФРЈ („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/77 и 62/77), Административната комисија на Собранието на СФРЈ, на седницата од 13 април 1982 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ИЗНОСОТ НА НАДОМЕСТОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ НА ГОДИШНИОТ ОДМОР

1. На делегатите во Собранието на СФРЈ кои надомест на личниот доход во постојан месечен износ остваруваат во Собранието на СФРЈ и на функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ им припаѓа надомест за користење на годишниот одмор за 1982 година во износ од 5.000 динари.

2. Правото од точка 1 на оваа одлука им припаѓа и на делегатите и функционерите што остваруваат личен доход во Собранието на СФРЈ според Законот за работата и правата на делегатите во Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на функционерите во федерацијата на кои им престанала функцијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/77 и 34/77).

3. Делегатите во Собранието на СФРЈ избрани во 1982 година кои надомест на личниот доход во постојан месечен износ остваруваат во Собранието на СФРЈ и функционерите што ги избира или именува Собранието на СФРЈ го остваруваат правото од точка 1 врз основа на потврда дека тоа право не го оствариле на работното место односно на функцијата што ја вршеле пред изборот за делегати односно именувањето за функционери.

4. Исплатата на надоместот според оваа одлука паѓа на товар на наменските средства на органот кај кого корисникот остварува личен доход односно надомест на личниот доход во постојан месечен износ.

5. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 131-2/82-013

13 април 1982 година

Белград

Административна комисија на Собранието на СФРЈ

Претседател,
Рајко Гаговиќ, с. р.

288.

Врз основа на член 23 став 2 од Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените („Службен лист на СФРЈ“, бр. 1/80 и 38/80), врз основа на согласноста на надлежните републички и покраински органи, Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ЦЕНИТЕ НА ПРОИЗВОДИТЕ ОД УВОЗ НА ДОМАШНИОТ ПАЗАР

1. При формирањето на цените на производите од увоз на домашниот пазар согласно се применуваат одредбите на Законот за основите на системот на цените и за општествената контрола на цените.

2. Организациите на здружен труд што се занимаваат со увоз на стоки (во натамошниот текст: увозничките организации) ги формираат цените на производите од увоз на домашниот пазар така што на набавната цена ги засметуваат следните стапки за покривање на трошоците за увоз, и тоа:

Производи што спаѓаат во дејноста

гранка	група	подгрупа	назив	При увоз, во процент до
1	2	3	4	5
ОБЛАСТ 01 — ИНДУСТРИЈА И РУДАРСТВО				
0102	01020		Производи на јаглен: сите производи	1,5
0103	01030		Преработка на јаглен: сите производи	1,5
0104			Производство на нафта и земен гас: сите производи, освен земен гас	1,5
0105	01050	010500	Производство на деривати на нафта: сите производи	1,5
0106	01060	010600	Производство на руда на железо: сите производи	1,5
0107			Црна металургија: сите производи	1,2
0108			Производство на руди на обоени метали: сите производи	1,5
0109			Производство на обоени метали: сите производи	1,5
0110			Преработка на обоени метали: сите производи	1,5
0111			Производство на неметални минерали (без градежен материјал): сите производи	1,5
0112			Преработка на неметални минерали (без градежен материјал):	
	01121		Производство на стакло: сите производи	2,5
	01122	011220	Производство на огноотпорен материјал: сите производи	1,5
	01123		Производство на порцелан и керамика: сите производи	2,5
	01129		Преработка на други неметални минерали: сите производи	1,5
0113			Металопреработувачка дејност:	
	01131		Производство на метален репродукционен материјал:	
		011311	— леени, ковани и пресувани производи: сите производи	1
		011312	— метален инсталационен материјал: сите производи	1
		011313	— алат: сите производи	2
		011314	— метална амбалажа: сите производи	1
		011315	— клинци, заковки, винтови и други жичени стоки: сите производи	2
		011316	— тркалави лежишта: сите производи	1,5
		011319	— друг метален репродукционен материјал: сите производи	1
	01132	011320	— метални градежни и други конструкции: сите производи	1
	01139	011390	— стоки за широка потрошувачка и други метални производи: сите производи	1,2

1	2	3	4	5
0114		Машиноградба:		
	01141	Производство на машини и уреди (без електрични и земјоделски): сите производи		1
	01142	011420 Производство на земјоделски машини: сите производи		1
	01143	011430 Производство на опрема за професионални и научни цели, мерни и контролни инструменти и уреди за автоматизација на управувањето (освен оние од гранката 0117): сите производи		1
		— резервни делови и прибор за сите машини и уреди од гранката 0114		2
0115		Производство на сообраќајни средства (без бродоградба):		
	01151	Производство и поправка на шински возила:		
		011511 Производство на шински возила: сите производи		1
	01152	Производство на друмски возила:		
		011521 — мотори: сите производи		1
		011522 — камиони и специјални возила: сите производи		1
		011523 — патнички автомобили		1
		011524 — трактори: сите производи		1
		011525 — мотоцикли и мопеди		1,5
		011526 — велосипеди: сите производи		1,5
		011527 — резервни делови и прибор за моторни возила: сите производи		3
	01159	011590 — други сообраќајни средства: сите производи		1
0116	01160	Бродоградба:		
		011601 Поморска бродоградба:		
		— поморски бродови, багери		0,5
		— чамци (освен гумени)		1
		011602 Речна бродоградба:		
		— речни бродови, багери, шлепови и баржи		0,5
		— чамци (освен гумени)		1
		— резервни делови и прибор за производи од гранката 0116		2
0117		Производство на електрични машини и апарати:		
	01171	011710 Електрични машини и уреди: сите производи		1
	01172	Електронски и телекомуникациони уреди: сите производи		1,5
	01173	011730 Кабли и спроводници: сите производи		1,5
	01174	Електрични апарати за домаќинството: сите производи		1,5
	01179	Други електротехнички производи: сите производи		1,5
		— резервни делови и прибор за производи од гранката 0117		2
0118		Производство на базни хемиски производи		
	01181	011810 Хемикалии (освен за земјоделството): сите производи		2
	01182	011820 Хемикалии за земјоделството: сите производи		1,5
	01183	Хемиски влакна и пластични маси: сите производи		2
0119		Преработка на хемиски производи:		

1	2	3	4	5
	01191	011910	Лекови и фармацевтски хемикалии: сите производи	2
	01192	011920	Средства за миене и козметички препарати	1,5
	01193	011930	Бои и лакови	1,5
	01194		Преработка на пластични маси: сите производи	1,5
	01199	011990	— други хемиски производи	1,5
	0120	01200	Производство на камен, чакал и песок: сите производи	1,5
0121			Производство на градежен материјал: сите производи	1
0122		01220	Производство на режана граѓа и плочи: сите производи	1
0123			Производство на финални производи од дрво: сите производи	1,5
0124			Производство и преработка на хартија: сите производи	1,5
0125			Производство на текстилни предива и ткаенини: сите производи	2
0126			Производство на готови текстилни производи: сите производи	2
0127	01270		Производство на кожа и крзна (суроа и преработена кожа): сите производи	2
0128			Производство на кожени обувки и галантерија: сите производи	2
0129	01290		Преработка на каучук: сите производи	1,5
0130			Производство на прехранбени производи: сите производи освен колење на добиток и пакување на месо	2
		013041	— колење на добиток и пакување на месо	1,5
0131			Производство на пијалаци: сите производи	2
0132	01320	013200	Производство на добиточна храна: сите производи	2
0133			Производство и преработка на тутун: сите производи	1,5
0134	01340	013400	Графичка дејност: сите производи	1,5
0139	01390		Производство на разновидни производи:	2
			Отпаден материјал од сите видови	1,5
			Други и резервни делови што не се посебно назначени	2
ОБЛАСТ 02 — ЗЕМЈОДЕЛСТВО И РИБАРСТВО				
0201			Земјоделско производство:	
	02011	020110	Полјоделство: сите производи освен зеленчук и семе	1,5
			— зеленчук: сите производи	5
			— семе	3
	02012	020120	Овощтарство: сите производи	3
	02013	020130	Лозарство: сите производи	3
	02014	020140	Сточарство:	
			— сите видови добиток	1,5
			— млеко	2
			— свежи јајца	4
			— живина	2
0203	02030		Рибарство	
			(свежа, сува и смрзната риба): сите производи	2
ОБЛАСТ 03 — ШУМАРСТВО				
0300	03000		Шумарство: сите производи	1

Цените на производите од увоз што не се произведуваат во земјата, односно што се произведуваат во помали количества, организациите на здружен труд ги формираат така што на набавната цена ги засметуваат стапките за покрите на трошоците за увоз, за покрите на трошоците за промет на големо, односно за покрите на трошоците на мало.

Назив на производот	Во проценти до		
	при увоз	на големо	на мало
1	2	3	4
— лимон, портокали и мандарини, грејпфрут, банани, ананас, друго свежо и суво овошје и зеленчук	5	7	16
— сурово кафе, чај, мируди, какаоцев и други производи што не се произведуваат во земјата	3	4	15

Другите трошоци (зависните и другите) се засметуваат според прописите, со тоа што во рамките на тие трошоци кај бананите за дозревање извршено во специјални простории опремени за дозревање можат да се засметаат трошоците за дозревање до 1,80 дин/kg а за складирање и чување на лимони, портокали и мандарини вкупно до 1 динар за килограм.

3. Под набавна цена во смисла на точка 2 од оваа одлука се подразбира цената на увезни стоки франко југословенска граница зголемена за износот на царината и другите увозни давачки.

Во набавната цена од став 1 на оваа точка можат да се засметаат и зависните трошоци до местото каде што се врши царинење на стоките, како и стварните трошоци настанати при увозот на стоките, со примена на прописите на општествено-политичките заедници (задолжителни прегледи на стоките при увоз, атести, задолжителни анализи), износите на банкарските провизии, трошоците за акредитивите и каматите на кредитите за увоз на стоките.

4. Формирањето на цените на производите од точка 2 став 1 на оваа одлука во прометот на домашниот пазар на големо, односно на мало се врши на начинот и со примена на стапките за покрите на трошоците на прометот како за домашните стоки во согласност со прописите, а за производите од точка 2 став 2 на оваа одлука — со примена на стапките утврдени со одредбите на тој став.

5. Увозничката организација која врши увоз на сировини, полупроизводи, опрема и други слични производи, во свое име и за сметка на купувачот како непосреден потрошувач на тие производи, непосредно со тој купувач ги утврдува стапките за покрите на своите трошоци, како и другите трошоци при увозот на тие производи, а најмногу до износите утврдени со примената на одредбите од точ. 2 и 3 на оваа одлука.

6. Организациите на здружен труд — застапници на странски претпријатија, кои продаваат стоки од увоз од консигнациони склади, на набавната

цена на тие производи можат да засметуваат стапка за покрите на своите трошоци, и тоа:

- 1) за средства за транспорт и врски, машини, уреди, инсталации, опрема и крупен алат до — — — — — 0,75%
- 2) за сировини и друг репродукционен материјал до — — — — — 1%
- 3) за резервни делови и гуми за моторни возила, како и за други производи од увоз што не се опфатени со одредбите под 1 и 2 на оваа точка до — — — — — 1,25%

7. Се овластува претседателот на Сојузната заедница за работите на цените, по потреба, да дава упатства за распоредување на производите во границите и групациите од оваа одлука, а во согласност со Одлуката за единствена класификација на дејностите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/76).

8. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 133

15 април 1982 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,

д-р Иво Марган, с. р.

289.

Врз снова на член 33 став 2 од Царинскиот закон („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/76, 36/79, 52/79 и 12/82), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ОСЛОБОДУВАЊЕ ОД ПЛАЌАЊЕ ДАВАЧКА ЗА ЦАРИНСКО ЕВИДЕНТИРАЊЕ НА УВОЗОТ НА АВИОН ШТО Е ЗАМЕНА ЗА АВИОНОТ УНИШТЕН ВО НЕСРЕКАТА НА КОРЗИКА

1. На увозот на авионот што е замена за авионот уништен во несреката на Корзика, нема да се плати давачка за царинско евидентирање пропишана со Одлуката за височината на давачката за царинско евидентирање („Службен лист на СФРЈ“, бр. 35/76).

2. Оваа одлука се применува на увозот што ќе се изврши во 1982 година.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 130

15 април 1982 година

Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,

д-р Иво Марган, с. р.

290.

Врз основа на член 9 став 2 од Општествениот договор за основите и мерилата за утврдување на личните доходи и другите примања на функционерите во федерацијата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 58/76), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ОСНОВИЦАТА ЗА УСОГЛАСУВАЊЕ НА ЛИЧНИТЕ ДОХОДИ НА ФУНКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДНИТЕ РАБОТНИЦИ ШТО ГИ НАЗНАЧУВА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ ВО СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИ НА УПРАВАТА, СОЈУЗНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И СТРУЧНИТЕ СЛУЖБИ НА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ

1. Основицата за усогласување на личните доходи на функционерите и раководните работници што ги назначува Сојузниот извршен совет во сојузните органи на управата, сојузните организации и стручните служби на Сојузниот извршен совет се определува во износ од 8.219 со важност од 1 јануари 1982 година.

2. Право на усогласување на личните доходи од точка 1 на оваа одлука имаат и функционерите и раководните работници на располагање што користат права од работен однос врз основа на одредбата на член 249 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата.

3. Оваа одлука влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 118
15 април 1982 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
д-р **Иво Марган**, с. р.

291.

Врз основа на член 295 од Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 23/78) и член 13 од Општествениот договор за заедничките основи и мерила за стекнување и распоредување на доходот, за распределба на средствата за лични доходи и за формирање и користење на средствата за заедничка потрошувачка на работниците во работните заедници на сојузните органи и на сојузните организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 25/80), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ИЗМЕНА И ДОПОЛНЕНИЕ НА ОДЛУКАТА ЗА ПОСЕБЕН ДОДАТОК

1. Во Одлуката за посебен додаток („Службен лист на СФРЈ“, бр. 55/80) во точка 2 одредбата под 1 се менува и гласи:

„1) што се вршат во Генералниот секретаријат на Сојузниот извршен совет, а што се однесуваат на: собирање на податоци и информации за значајните

и вонредните настани во земјата и во странство; ракување со телефонски и радиоуреди; извршување на оперативни работи во врска со подготовка и предавање на разни известувања, податоци и информации; воведување и оспособување на системи за врска, посебно на КБ и УКБ радиоврска; монтирање на најсложени системи за врска и биротехника и одржување на уреди за тие намени; озвучување и тонско снимање на седници и состаноци;“.

Одредбата под 3 се менува и гласи:

„3) непосреден инспекциски надзор со кој се остварува непосреден увид во работењето и постапувањето на организациите на здружен труд и на други самоуправни организации и заедници, граѓани и граѓански правни лица;“.

Во одредбата под 4 на крајот точката и запирката се заменуваат со точка, и се додава нов став 2, кој гласи:

„По исклучок од одредбата на став 1 од оваа одредба, средствата за посебен додаток се стекнуваат и за задачите и работите што се вршат во печатницата на Собранието на СФРЈ и во Сервисот за биротехнички работи на сојузните органи на управата и на сојузните организации и на други сојузни органи на управата и сојузни организации под посебни работни услови опасни за животот и здравјето на работниците, додека тоа штетно дејство или опасност не се отстрани;“.

2. Во точка 3 по став 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„Основица за пресметување на средствата за посебен додаток е и делот од средствата за лични доходи кој, по еден извршител кој има право на посебен додаток без средствата за минат труд, се стекнува според член 11 од Општествениот договор за заедничките основи и мерила за стекнување и распоредување на доходот, за распределба на средствата за лични доходи и за формирање и користење на средствата за заедничка потрошувачка на работниците во работните заедници на сојузните органи и сојузните организации со тоа што вкупно одобрените средства за лични доходи не можат да бидат поголеми од износот на средствата за лични доходи што, по еден извршител на тие задачи и работи, се стекнуваат во соодветните организации на здружен труд на територијата на град Белград.“

Во десетгашниот став 2, кој станува став 3, зборовите: „став 1“ се заменуваат со зборовите: „ст. 1 и 2“, а одредбите под 1 и 2 се заменуваат со три нови одредби, кои гласат:

„1) до 20% — за задачите и работите од точка 2 одредби под 4 и 5 на оваа одлука;

2) до 15% — за задачите и работите од точка 2 одредби под 2 и 3 на оваа одлука;

3) до 10% — за задачите и работите од точка 2 одредба под 1 на оваа одлука.“

3. Оваа одлука се применува од 1 мај 1982 година.

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 131
15 април 1982 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
д-р **Иво Марган**, с. р.

292.

Врз основа на член 10 став 1 од Законот за преминување на државната граница и за движење во граничниот појас („Службен лист на СФРЈ“, бр. 34/79), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА СЕЗОНСКИ ГРАНИЧНИ ПРЕМИНИ ЗА МЕЃУНАРОДНИОТ ПОМОРСКИ СООБРАКАЈ

1. За преминување на државната граница се определуваат следните сезонски гранични премини за меѓународниот поморски сообраќај: Изола, Раб, Новиград, Опатија, Котор, Будва и Тиват.

2. Граничниот премин Изола ќе работи од 24 април до 31 октомври 1982 година, а другите гранични премини од точка 1 на ова решение ќе работат од 1 мај до 31 октомври 1982 година.

3. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Е. п. бр. 132
15 април 1982 година
Белград

Сојузен извршен совет

Потпретседател,
д-р Иво Марган, с. р.

293.

Врз основа на член 30 став 2 од Законот за патните исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/79) и член 99 точка 5 од Законот за движењето и престојот на странците („Службен лист на СФРЈ“, бр. 56/80), сојузниот секретар за внатрешни работи донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ЦЕНИТЕ НА ОБРАСЦИТЕ ЗА ПАТНИ И ДРУГИ ИСПРАВИ НА ДРЖАВЈАНИТЕ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА И НА СТРАНЦИ

1. Надлежните органи што, според одредбите на Законот за патните исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на Законот за движењето и престојот на странците, им издаваат патни и други исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на странци, ќе ги наплатуваат обрасците на тие исправи по следните цени, и тоа образецот на:

	Динари
1) пасош (личен и семеен) — — — — —	80,00
2) дипломатски пасош — — — — —	90,00
3) службен пасош — — — — —	90,00
4) заеднички пасош — — — — —	140,00
5) детски пасош — — — — —	80,00
6) патен лист — — — — —	80,00
7) патен лист за странци — — — — —	100,00
8) патни исправи за бегалци — — — — —	70,00
9) патни исправи за лица без државјанство — — — — —	70,00
10) лични карти за странци — — — — —	60,00
11) туристички пропусници — — — — —	10,00

2. Со денот на влегувањето на ова решение во сила престанува да важи Решението за определување на цените на обрасците за патни и други исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на странци („Службен лист на СФРЈ“, бр. 10/81).

3. Ова решение влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

П. бр. 270-3-1/42
12 април 1982 година
Белград

Сојузен секретар
за внатрешни работи,
Франо Херлевиќ, с. р.

294.

Врз основа на член 5 став 1 од Законот за Царинската тарифа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/78), на предлог од директорот на Сојузната управа за царини, сојузниот секретар за финансии пропишува

УПАТСТВО

ЗА РАСПОРЕДУВАЊЕ НА ОБРТНИ РЕЗНИ ПЛОЧКИ ОД КЕРАМИКА ВО ЦАРИНСКАТА ТАРИФА

1. Обртни резни плочки од керамика се распоредуваат во тар. број 69.09/16 на Царинската тарифа.

2. Ова упатство влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3-3203/1
19 април 1982 година
Белград

Сојузен секретар за
финансии,
Петар Костиќ, с. р.

295.

Врз основа на точка 35 од третиот дел на Општествениот план на Југославија за периодот од 1981 до 1985 година, Сојузниот извршен совет, Извршниот совет на Собранието на СР Босна и Херцеговина, Извршниот совет на Собранието на СР Македонија, Извршниот совет на Собранието на СР Словенија, Извршниот совет на Собранието на СР Србија, Извршниот совет на Саборот на СР Хрватска, Извршниот совет на Собранието на СР Црна Гора, Извршниот совет на Собранието на САП Војводина, Извршниот совет на Собранието на САП Косово и Стопанската комора на Југославија, склучуваат

ДОГОВОР

ЗА ПОСЕБНИТЕ МЕРКИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОЛИТИКАТА НА НАЈБРЗ РАЗВОЈ НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА АВТОНОМНА ПОКРАИНА КОСОВО ВО ПЕРИОДОТ ОД 1981 ДО 1985 ГОДИНА

I. Општи одредби

Член 1

Учесниците на овој договор се согласни, покрај мерките и активностите утврдени во договорите за основите на Општествениот план на Југославија за периодот од 1981 до 1985 година и во Општествениот план на Југославија за периодот од 1981 до 1985

година, со овој договор да се утврдат и посебните активности и мерки што ќе ги преземаат федерацијата, републиките, автономните покраини и Стопанската комора на Југославија, со кои ќе се создаваат материјални и други услови за најбрз развој на Социјалистичка Автономна Покраина Косово (во натамошниот текст: САП Косово).

Член 2

Учесниците на овој договор (во натамошниот текст: учесници на договорот) се согласни дека, тргнувајќи од заедничките интереси, а во рамките на своите права и одговорности, ќе го поттикнуваат остварувањето на целите и задачите на политиката на најбрз развој на САП Косово, утврдени во општествениот план на таа покраина за периодот од 1981 до 1985 година, а особено:

- натамошно развивање на самоуправните социјалистички општествено-економски односи со овладување на работниците во здружениот труд со средствата за општествената репродукција и, врз таа основа, пошироко вклучување на стопанството на САП Косово во единствениот југословенски пазар;

- консолидирање и целосно активирање на сите можности за зголемување на производството во постојното стопанство на САП Косово, со поцелосно користење на стопанските, човечките и другите расположиви ресурси и капацитети, со зголемување на продуктивноста на трудот, со подобро работење воопшто и со поодговорен однос кон општествените средства и трудот;

- ставање тежиште врз модернизацијата, проширувањето и изградбата на капацитети што најмногу придонесуваат за решавање на проблемите на вработувањето, на се поголемиот прилив на работно способно население и врз зголемувањето на доходот;

- пренасочување на инвестициите во правецот на создавање поразгранета структура на стопанството со побрз развој на преработувачката индустрија, земјоделството, занаетлиството, туризмот, услугите и малото стопанство, што ќе придонесе кон зголемување на производството и побрзо вработување на работно-способното население;

- побрзо активирање на крупните објекти во изградба во енергетиката, обоената металургија и водостопанството, кои се врз основните долгорочни правци на развојот на Југославија и придонесуваат кон подобрување на стопанската структура на земјата;

- јакнење на извозната ориентација и зголемување на извозот на стопанството на САП Косово;

- поцелосно и покомплексно вклучување на стопанството на САП Косово во вкупните текови на стопанството на СР Србија и Југославија со доходно поврзување на организациите на здружен труд од САП Косово со организации на здружен труд од републиките и од Социјалистичка Автономна Покраина Војводина (во натамошниот текст: САП Војводина), со поуспешно користење на современа технологија, организација на трудот и работни искуства и со пошироко вклучување во прометните системи и во другите механизми на југословенскиот пазар.

Член 3

Учесниците на договорот се обврзуваат дека ќе преземаат активности и мерки за остварување на заедничките интереси, цели и задачи од член 2 на овој договор и ќе го поттикнуваат здружувањето на труд и средства и поврзувањето на организациите на здружен труд од територијата на САП Косово и од други подрачја на земјата врз база на заеднички вложувања и обострон економски интерес и одговорност за реализација на проектите.

За таа цел учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина се обврзуваат дека, во рамките на своите права и одговорности, ќе ги поттикнуваат организациите на здружен труд од својата територија и ќе создаваат услови за деловно поврзување, здружување на труд и средства и развивање на доходовни односи со организациите на здружен труд во САП Косово.

Извршниот совет на Собранието на САП Косово, како учесник на договорот, се обврзува дека ќе презема активности и мерки во смисла на став 2 од овој член заради создавање услови за поврзување на организациите на здружен труд во САП Косово со организациите на здружен труд на републиките и од САП Војводина.

II. Активности и мерки за поттикнување на здружувањето на труд и средства

Член 4

Учесниците на договорот се согласни дека поттикнувањето на најбрзиот развој на САП Косово во периодот од 1981 до 1985 година треба да се заснова, пред се, врз здружување на трудот и средствата во целост, а посебно во рамките на средствата на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини (во натамошниот текст: Фонд на федерацијата) и дека ќе преземаат активности и мерки процесот на здружување на трудот и средствата да се оствари.

Најбрзиот развој на САП Косово во периодот од 1981 до 1985 година ќе се поттикнува и со посебни мерки утврдени со овој договор.

Член 5

Учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина што се дефицитари во електрична енергија, а имаат интерес за обезбедување електрична енергија од САП Косово, ќе иницираат склучување на самоуправни спогодби за здружување на трудот и средствата на самоуправните интересовни заедници и на големите потрошувачи на електрична енергија со организациите и со самоуправната интересовна заедница од областа на енергетиката на САП Косово, заради завршување на изградбата на две термоелектрани „Косово Б“ од по 339 MW, со соодветни придружни објекти (јаглен, преносна мрежа и др.), со кои ќе се утврдат обостраните обврски за изградба на капацитети и за испорака на електрична енергија.

Учесникот на договорот од САП Косово се обврзува дека ќе презема активности и мерки самоуправната интересовна заедница од областа на енергетиката на САП Косово да подготви и да предложи самоуправни спогодби, со сите неопходни елементи и услови, во смисла на став 1 од овој член, до крајот на март 1982 година, а учесниците на договорот од заинтересираните републики и од САП Војводина преземаат обврска нивните самоуправни интересовни заедници во областа на енергетиката и големите потрошувачи на електрична енергија да ги регулираат меѓусебните права и обврски во рок од 60 дена од денот на нивното предлагање.

Член 6

Учесниците на договорот се согласни во рамките на вкупната долгорочна политика за развој на енергетиката на Југославија до 2000 година, посебно да се договорат услови за максимална валоризација на енергетските ресурси во САП Косово заради задоволување на енергетските потреби на земјата.

Учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина што се дефицитарни во електрична енергија, а имаат интерес за обезбедување електрична енергија од САП Косово, се согласни да ги утврдат своите потреби и програма за изградба на нови термоелектрани, рудници да јаглен и др. на територијата на САП Косово до 2000 година, со кое ќе преземат соодветни обврски за развој и подигање на капацитети за своите потреби и за стабилно снабдување со електрична енергија, како на потрошувачите во САП Косово, така и на заинтересираните потрошувачи во републиките и во САП Војводина.

Стопанската комора на Југославија, како учесник на договорот, се обврзува во соработка со стопанските комори на републиките и со стопанските комори на автономните покраини да подготви програма за долгорочно самоуправно регулирање на односите меѓу заинтересираните организации на здружен труд во смисла на став 2 од овој член, до 30 јуни 1982 година.

Член 7

Учесниците на договорот се обврзуваат дека, во рамките на своите права и одговорности, ќе иницираат мерки со заедничко ангажирање и насочување на средствата за научноистражувачка работа, користејќи ги досегашните сознанија и научни دستигања во светот, да се разработат долгорочни програми и политика на развој на производството и најрационално користење на резервите на јаглен со кои располага САП Косово, пред се во хемиската преработка на јаглен, производството на синтетички горива, развојот на карбохемијата и др.

Стопанската комора на Југославија, како учесник на договорот, во соработка со стопанските комори на републиките и со стопанските комори на автономните покраини, ќе иницира активности за изработка и реализација на програмите од став 1 на овој член.

Учесниците на договорот се согласни програмите од став 2 на овој член да се донесат најдоцна до крајот на 1982 година.

Член 8

Учесниците на договорот се обврзуваат дека, во рамките на своите права и одговорности за заеднички развој и производство на сировини и репродуктивен материјал, ќе ги поттикнуваат заинтересираните организации на здружен труд да состават програми и со самоуправно спогодување да изнаоѓаат решенија за здружување на трудот и средствата и други прашања за успешно завршување на започнатите работи врз проширување на капацитетите за зголемување на производството на оловна руда и цинк, топилници на олово и електролиза на цинк во рамките на Комбинатот „Трепча“ да преземат довршување на изградбата на рудниците и флотацијата на фероникел во Глоговац и со спогодби да ги регулираат своите меѓусебни односи.

Учесникот на договорот од САП Косово се обврзува дека ќе преземе активности и мерки организациите на здружен труд од САП Косово од став 1 на овој член да подготват и до крајот на март 1982 година да предложат самоуправни спогодби, со сите неопходни елементи и услови, а учесниците на договорот од заинтересираните републики и од САП Војводина преземаат обврска заинтересираните организации на здружен труд од нивната територија да ги регулираат меѓусебните права и обврски во рок од 60 дена од денот на нивното предлагање.

Стопанската комора на Југославија, како учесник на договорот, во соработка со стопанските комори на републиките и со стопанските комори на автономните покраини, ќе преземе активности заради склучување самоуправни спогодби во смисла на став 2 од овој член.

Член 9

Учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина се согласни дека во согласност со Договорот за заедничката политика на истражувањата на минерални сировини („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/82) ќе ги поттикнуваат самоуправните организации на здружен труд од својата територија, заедно со соодветните организации од САП Косово, да го интензивираат здружувањето на труд и средства за истражување на резервите на енергетски и минерални сировини во САП Косово заради обезбедување билансни резерви и изградба на капацитети на примарните фази на преработка, во прв ред рударски, заради максимално и економски рационално користење на домашни сировини.

Стопанската комора на Југославија, како учесник на договорот ќе иницира програмите за истражувањата од став 1 на овој член да се изработат во стопанските комори до средината на 1982 година.

Член 10

Учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина се согласни дека ќе ги поттикнуваат здружувањето на труд и средства и поврзувањето на организациите на здружен труд од својата територија со соодветни организации на здружен труд од САП Косово во секторите на стопанството што не се наведени во чл. 5 до 9 од овој договор, заради оспособување и целосно активирање и користење на расположивите можности за зголемување на производството и доходот во постојното стопанство на таа покраина.

Оспособувањето на постојното стопанство на САП Косово за порационално стопанисување, во смисла на став 1 од овој член, треба да придонесе кон поцелосно користење на расположивите капацитети, зголемување на производството, доходот и вработеноста, подобрување на асортиманот и квалитетот на производите, јакнење на акумулативната и репродуктивната способност на стопанството и поефикасно решавање на проблемите на вработеноста, загубите и др.

Заради реализација на задачите од став 1 на овој член, учесниците на договорот од републиките и од САП Војводина ќе ги поттикнуваат организациите на здружен труд, пред се големите сложени системи и банките од својата територија, во својата деловна политика и во плановите за развој да го вклучат решавањето на проблемите на развојот на постојното стопанство на САП Косово врз база на заеднички интереси, пред се со давање разни видови техничка помош, размена и усовршување на кадри, примена на современи دستигања на науката и технологијата, пренесување на искуства во организацијата на трудот и работењето, со маркетинг и др.

Член 11

Заради создавање на поразгранета структура на стопанството, заради динамизирање на производството и заради решавање на проблемите за вработување на работноспособното население, учесниците на договорот од републиките и САП Војводина се согласни дека ќе преземаат активности и мерки за поттикнување на здружувањето на трудот и средствата и за поврзување на организациите на здружен труд од својата територија со соодветни организации од САП Косово, заради проширување на постојните и за изградба на нови капацитети во преработувачките гранки на индустријата и во услужните дејности.

Основен критериум во проширувањето на постојните објекти и во изградбата на нови, во овие дејности, треба да биде зголемувањето на вработеноста и поголемиот доход, заради остварување поголем доход на еден вработен и на вложените средства.

Стопанската комора на Југославија — како учесник на договорот, во соработка со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, и со општите здруженија и други асоцијации на здружениот труд, се обврзува да преземе активности, до крајот на март 1982 година, да се утврдат програмите за поврзување на заинтересираните организации на здружен труд од републиките и САП Војводина со организациите на здружен труд од САП Косово, заради изградба на преработувачки капацитети и да предложи конкретни мерки и активности за поврзување и изградба.

Член 12

Учесниците на договорот од републиките и САП Војводина се согласни да ги поттикнуваат организациите на здружен труд од областа на производството на храна од својата територија да го здружуваат трудот и средствата со соодветни организации на здружен труд во САП Косово заради побрз развој на сите гранки на земјоделството, посебно во поглед на оспособувањето на земјоделството на САП Косово за зголемување на производството, со употреба на квалитетно сортно семе и семе на хибриди, со измена на расниот состав на добитокот, со поголемо користење на современата технологија и со унапредување на организацијата на работата, со што ќе се создадат услови за создавање на поголем доход, што ќе овозможи поголемо вработување во стопанството, односно забаване одливот на работната сила од село и намалување на притисокот на вработувањето во индустријата и во другите дејности, понаполно користење на капацитетите за преработка на земјоделски производи и обезбедување доволна количина на храна за потребите на населението и за извоз.

Учесниците на договорот се согласни дека ќе преземаат активности и мерки соодветни организации на здружен труд да се ангажираат врз поинтензивното вклучување на стопанството на САП Косово во меѓународната поделба на трудот и врз зголемувањето на нејзината извозна способност, за да може, врз таа основа, понаполно да се валоризираат расположивите основни фондови на општественото стопанство на САП Косово и, посебно, за да се оспособува нејзиното стопанство за извоз на производи од повисок степен на преработка.

Учесниците на договорот се согласни дека јакнењето на извозната способност на стопанството на САП Косово и подобрувањето на нејзината платно-билансна позиција е битен услов за развојот на таа покраина.

Стопанската комора на Југославија — како учесник на договорот, во соработка со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, ќе иницира склучување на самоуправни спогодби до крајот на првото полугодие на 1982 година за поврзување на организациите на здружен труд од САП Косово со организациите на здружен труд од републиките и од САП Војводина што пошироко се вклучени во странскиот пазар.

Член 13

Учесниците на договорот оценуваат дека целите и задачите на развојот на САП Косово треба да се усогласат со заедничките интереси и цели на општествениот и економскиот развој на СР Србија и дека склучувањето на договор за развој на енергетиката, агроиндустрискиот комплекс, производството на сировини и репродукционен материјал, металопреработувачкиот комплекс, сообраќајот и на водостопанството е значаен услов за поттикнување на здружувањето на трудот и средствата и за преземање на соодветни дополнителни мерки во СР

Србија и Југославија за остварување на политиката на најбрзиот развој на САП Косово.

Член 14

Учесниците на договорот се согласни дека, во согласност со Општествениот договор за основите на заедничката политика на вработувањето („Службен лист на СФРЈ“, бр. 56/77), ќе преземаат активности и мерки заради што поголемо и организирано вработување на лицата што бараат вработување од САП Косово во дејностите, гранките и групациите со дефицитарна работна сила во републиките и САП Војводина.

За таа цел, заеднички ќе се организира школување на стручни работници или нивно преквалификување и доквалификување во согласност со потребите на здружениот труд од заинтересираните републики и автономни покраини.

Учесниците на договорот се согласни да иницираат изработка на оперативна програма за стручно усовршување и вработување врз основа на потребите на соодветни организации на здружен труд, во смисла на одредбите од ст. 1 и 2 на овој член, до крајот на март 1982 година.

Извршниот совет на Собранието на САП Косово, како учесник на договорот, се обврзува дека ќе преземе активности и мерки во поглед на усогласувањето на програмата за образование на кадри во САП Косово со вистинските потреби и можности на здружениот труд на таа покраина.

Член 15

Учесниците на договорот се согласни Сојузниот извршен совет — како учесник на договорот, во согласност со член 6 од Договорот за основите на Општествениот план на Југославија за политиката на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и САП Косово во периодот од 1981 до 1985 година, да предложи донесување на прописи со кои ќе се предвидат — како исклучок, земајќи ги предвид посебностите на развојот на САП Косово, можности за утврдување на царински олесненија за увозот на специфична опрема што не се произведува во земјата под најповолни услови за објектите што се градат со здружување на труд и средства во целост и во рамките на Фондот на федерацијата во САП Косово, како и по исклучок, согласно со одредбата на член 27 став 9 од Законот за прометот на стоки и услуги со странство да го утврди стоковниот, односно девизниот контингент за увозот на опрема што не се произведува во земјата за објектите што се градат со здружување на труд и средства.

Член 16

Учесниците на договорот од републиките и автономните покраини се согласни дека, во согласност со Договорот за здружување на дел од средствата на Фондот на федерацијата за кредитирање на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и автономни покраини во периодот од 1981 до 1985 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/82), ќе обезбедат поповолни услови за работење на новоизградените објекти со здружување на трудот и средствата во периодот на пробното производство, како и да предложат донесување на прописи со кои ќе им се намали данокот на доход на организациите на здружен труд што го здружуваат трудот и средствата во смисла на чл. 4 до 12 од овој договор.

Учесниците на договорот од републиките и автономните покраини ќе им препорачат на банките и на други финансиски организации, во согласност со Договорот за здружување на дел од средствата на Фондот на федерацијата, да ги насочуваат располо-

живите средства под поповолни услови за поттикнување на здружувањето на трудот и средствата за вложување во развојната програма во САП Косово.

Член 17

Извршниот совет на Собранието на САП Косово, како учесник на договорот, е согласен со општините на својата територија да склучи посебен договор тие, во рамките на своите права и одговорности, да преземат мерки со кои, во границите на нивните материјални можности, се создаваат соодветни погодности за реализација на здружувањето на трудот и средства, пред сè со: уредување и отстапување на земјиште, изградба на пристапни патишта, водоводна и електрична мрежа и на други објекти на комуналната инфраструктура, со ослободување од плаќање на одделни придонеси и др.

Член 18

Учесниците на договорот се согласни средствата на Фондот на федерацијата да ги насочуваат првенствено кон изградбата на стопански објекти со кои се обезбедува побрз пораст на вработеноста и придонесува за побрзиот растеж на доходот и за измена на стопанската структура во согласност со општествениот план на САП Косово, со општествениот план на СР Србија и општествениот план на Југославија, односно општествените планови на другите републики и на САП Војводина.

Учесниците на договорот се согласни средствата од Фондот на федерацијата што се формираат со здружување на труд и средства, а што — согласно со законот и се распределени на САП Косово, да се насочуваат во согласност со критериумите утврдени во Општествениот план на САП Косово.

Учесниците на договорот се согласни дека средствата од Фондот на федерацијата што, согласно со законот, и се распределени на САП Косово, нема да се користат за изградба на објекти за производство и пренос на електрична енергија, освен за потреби на САП Косово.

Член 19

Учесниците на договорот се согласни Стопанската комора на Југославија — како учесник на договорот, во соработка со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини, во согласност со своите општествени функции и задачи, да ги согледува можностите за поврзување на организациите на здружен труд врз програмите за нивниот развој и да иницира активности за здружување на трудот и средствата на заинтересираните организации на здружен труд, и за таа цел:

— покренува иницијативи и преку општите здруженија и преку своите општествени тела ја координира активноста на организациите на здружен труд и дава стручна помош во усогласувањето на нивните развојни програми, заради здружување на трудот и средствата на организациите на здружен труд од републиките и САП Војводина со организациите на здружен труд во САП Косово;

— ги собира и преку општите здруженија ги координира сите инвестициони намери на организациите на здружен труд за кои постојат можности да се реализираат во САП Косово;

— им укажува помош на организациите на здружен труд и учествува во изборот на стопанските објекти што ќе се градат со здружување на трудот и средствата;

— во постапката за самоуправно спогодување за здружување на трудот и средствата ги информира заинтересираните учесници за своите факти од значење за успешното спогодување и укажува соодветна стручна помош во изработката на конкретни самоуправни спогодби помеѓу организациите на здружен труд од САП Косово и републиките и САП

Војводина, врз доходовни основи и врз база на заеднички интереси и ризици, заради остварување на соодветни вложувања што ќе придонесат за порастот на производството во САП Косово и што ќе обезбедат пошироко поврзување на организациите на здружен труд на таа покраина со организациите на здружен труд од републиките и САП Војводина.

Стопанската комора на Југославија, како учесник на договорот, е согласна во соработка со стопанските комори на републиките и стопанските комори на автономните покраини да состави, до крајот на март 1982 година, оперативни програми за активностите врз спроведувањето на сите одредби од овој договор, а посебно да ги конкретизира и прецизира обврските, по носители и рокови, што произлегуваат од чл. 4 до 19 на овој договор.

III. Разработка на мерките утврдени со закони, со договорот за основите на планот и со други акти

Член 20

Учесниците на договорот се согласни, во согласност со член 2 од Законот за распределба на средствата на Фондот на федерацијата, републиките и автономните покраини да и ја обезбедат на САП Косово разликата на средствата што настанува по основ на учеството на таа покраина од 42,6% во вкупните средства на Фондот што се формираат според стапка од 1,83% и по основ на учеството од 45% во вкупните средства на Фондот, ако тие средства би се формирале според стапка од 1,80% од општествениот производ на општественото стопанство на Југославија.

Учесниците на договорот од републиките и автономните покраини ќе предложат донесување на прописи со кои средствата од став 1 на овој член ќе се обезбедат со издвојување на средства во височина од 0,03% од општествениот производ на општественото стопанство на својата република, односно автономна покраина.

Учесниците на договорот се согласни средствата од став 2 на овој член да се формираат и пласираат на територијата на САП Косово, и тоа:

1) 50% со здружување на труд и средства под условите што договорно ќе ги утврдат заинтересираните организации на здружен труд;

2) 50% под условите што важат за задолжителниот заем на Фондот на федерацијата.

Член 21

Учесниците на договорот се согласни, во согласност со член 6 од Законот за дополнителните средства на републиките и автономните покраини во периодот од 1981 до 1985 година, на САП Косово да и се обезбедат во буџетот на федерацијата средства за разликата што настанува со намалување на стапката за издвојување на средства според член 3 од тој закон во периодот од 1982 до 1985 година.

Височината на средствата од став 1 на овој член се утврдува секоја година во буџетот на федерацијата.

Член 22

Учесниците на договорот се согласни, во согласност со член 22 став 2 од Договорот за основите на Општествениот план на Југославија за политиката на побрзиот развој на стопански недоволно развиените републики и на САП Косово за периодот од 1981 до 1985 година, од кредитот на Меѓународната банка за обнова и развој и на Меѓународната корпорација за инвестиции на САП Косово да и се обезбеди разликата што настанува меѓу утврденото учество од 42,6% и учеството од 45%.

Додатните средства од став 1 на овој член ќе се обезбедат така што од вкупните средства на Меѓународната банка за обнова и развој, намалени за

износот на претходното издвојување од 15% за СР Србија надвор од териториите на социјалистичките автономни покраини, ќе се издвојат, 2,4% и за САП Косово.

Член 23

Учесниците на договорот се согласни да предложат, односно да донесат мерки и да ги интензивираат активностите заради извршување на обврските преземени со Договорот на републиките и автономните покраини за преземање на обврски и донесување на мерки со кои ќе се создаваат услови и ќе се поттикнуваат организациите на здружен труд и други самоуправни организации и заедници за изградба на стопански објекти по пат на здружување на труд и средства, заради забрзување на развојот на Социјалистичка Автономна Покраина Косово, („Сл. лист на СФРЈ“, бр. 65/80) а заради склучување на самоуправни спогодби помеѓу заинтересираните организации на здружен труд и изградба на тие објекти најдоцна до крајот на 1982 година.

IV. Посебни мерки за поттикнување на најбрз развој на САП Косово

Член 24

Учесниците на договорот се согласни да предложат донесување на прописи со кои САП Косово трајно ќе се ослободи од намирање на обврските спрема републиките и автономните покраини за преземените ануитети од член 2 на Законот за преземање обврски на републиките и автономните покраини за враќање на ануитетите по кредитите дадени на Социјалистичка Автономна Покраина Косово од средствата на Фондот на федерацијата што се пресметани до крајот на 1979 година, а втасале на 1 јануари 1980 година и што се пресметани до крајот на 1980 година, а втасале во јануари 1981 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 36/79).

Член 25

Учесниците на договорот се согласни да предложат донесување на прописи со кои ќе се предвидат:

1) одлагање на враќањето на ануитетите до крајот на 1985 година на организациите на здружен труд од територијата на САП Косово што се пресметани до крајот на 1981 година, а втасале на 1 јануари 1982 година и што ќе бидат пресметани до крајот на 1982 година, а втасуваат на 1 јануари 1983 година;

2) обврски на републиките и автономните покраини да преземат мерки со кои на Фондот на федерацијата ќе му се обезбеди бескаматен заем за извршување на обврските од точка 1 на овој член спрема уплатувачите на заемот, во височината и во роковите на втасаноста на одложените ануитети на организациите на здружен труд иматели на обврзници на задолжителен заем во републиката, односно во автономната покраина;

3) обврска на САП Косово да обезбеди средства од точка 1 на овој член на Фондот на федерацијата во пет еднакви рати во периодот од 1986 до 1990 година, како и обврска на Фондот на федерацијата овие средства да им ги врати на давателите на бескаматниот заем од точка 2 на овој член.

Член 26

Учесниците на договорот се согласни да се разгледа можноста да му се обезбеди на стопанството на САП Косово износ до пет милијарди динари за трајни обртни средства во периодот од 1981 до 1985 година и, за таа цел, Сојузниот извршен совет да ѝ предложи на Народната банка на Југославија, секоја година, во соработка со народните банки на републиките, народните банки на автономните покраини и Здружението на банките на Југославија, да ја

согледа можноста за обезбедување кредити на стопанството на САП Косово за трајни обртни средства под условите под кои банките одобруваат кредити за приоритетни намени.

Член 27

Учесниците на договорот се согласни Сојузниот извршен совет да предложи донесување на пропис со кој ќе се предвиди во буџетот на федерацијата да се обезбедат средства во износ од 450 милиони динари во периодот од 1985 година (по 90 милиони динари годишно) за покрите на разликата во каматната стапка за кредитите за обртните средства што основните банки ѝ ги обезбедиле на САП Косово во 1979 година.

V. Завршни одредби

Член 28

Секој учесник на договорот ќе може да даде иницијатива за повторно разгледување на прашањата што се предмет на овој договор, како и за неговите измени и дополненија.

Измените и дополненијата на овој договор се вршат на начинот и по постапката што се предвидени за неговото донесување.

Член 29

Овој договор се смета склучен кога ќе го прифатат и потпишат Сојузниот извршен совет, извршните совети на собранијата на републиките, извршните совети на собранијата на автономните покраини и Стопанската комора на Југославија.

Член 30

Овој договор се објавува во „Службен лист на СФРЈ“.

Белград, 2 март 1982 година

За Сојузниот извршен совет,

Шукрија Узуновиќ, с. р.

член на Сојузниот извршен совет

За Извршниот совет на Собранието на СР Босна и Херцеговина,

Лука Релиќ, с. р.

член на Советот

За Извршниот совет на Собранието на СР Македонија,

Павле Тасевски, с. р.

член на Советот

За Извршниот совет на Собранието на СР Словенија,

Миљивој Самар, с. р.

член на Советот

За Извршниот совет на Собранието на СР Србија,

Крста Јовановиќ, с. р.

член на Советот и републички секретар за стопанство

За Извршниот совет на Саборот на СР Хрватска,

Никола Обрадовиќ, с. р.

заменик на генералниот директор на Републичкиот завод за општествено планирање

За Извршниот совет на Собранието на СР Црна Гора,
Авдула Курпејовиќ, с. р.
 член на Советот и директор на Републичкиот завод за општествено планирање

За Извршниот совет на Собранието на САП Војводина,
Добринос Радик, с. р.
 потпретседател на Извршниот совет на САП Војводина

За Извршниот совет на Собранието на САП Косово,
Мурис Хацибулиќ, с. р.
 член на Советот и директор на Покраинскиот завод за општествено планирање

За Стопанската комора на Југославија,
Емин Добарџиќ, с. р.
 член на Претседателството на Стопанската комора на Југославија

296.

Врз основа на член 124 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Собранието на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Собранието на Социјалистичка Република Босна и Херцеговина, Собранието на Социјалистичка Република Македонија, Собранието на Социјалистичка Република Словенија, Собранието на Социјалистичка Република Србија, Соборот на Социјалистичка Република Хрватска, Собранието на Социјалистичка Република Црна Гора, Собранието на Социјалистичка Автономна Покраина Војводина, Собранието на Социјалистичка Автономна Покраина Косово и Југословенскиот лексикографски завод склучуваат

ОПШТЕСТВЕН ДОГОВОР ЗА МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ НА ЛЕКСИКОГРАФИЈАТА

Член 1

Трѓнувајќи од тоа дека прикажувањето на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во странските лексикографии е од траен општествен интерес на народите и народностите на Југославија, учесниците на овој општествен договор се согласија заеднички да ја утврдуваат програмата за меѓународна соработка во научната област на лексикографијата и начинот на обезбедување средства за финансирање на таа соработка.

Член 2

Учесниците на овој општествен договор (во натамошниот текст: Договорот) се согласни со програмата за меѓународна соработка во научната област на лексикографијата да се предвиди континуирана соработка со лексикографски установи на странски земји.

Програмата опфаќа:

- 1) размена на лексикографски едичии;
- 2) преведување и научни анализи на објавени текстови на Југославија во едичии на странски издавачи и предлагање на странските издавачи исправки на неговите податоци за Југославија во странските енциклопедии и во слични едичии;

3) пишување и доставување на текстови и прилози за Социјалистичка Федеративна Република Југославија на барање од странските издавачи и пишување на текстови и прилози по сопствена иницијатива, заради објавување во странски едичии;

4) пишување и објавување на потесни тематски прикази за значајни прашања што се однесуваат на народите и народностите на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, или за општи теми за Социјалистичка Федеративна Република Југославија;

5) поединечна размена и специјализација на лексикографските кадри;

6) организирање на повремени научни собори за одделни потесни или општи прашања во научната област на лексикографијата.

Соработката од точ. 3, 4 и 6 од став 1 на овој член може, по потреба, да се прошири и на соодветните органи, организации и установи на кои лексикографијата на им е основна дејност.

Член 3

Учесниците на Договорот се согласни остварувањето на програмата од член 2 на договорот да му се довери на Југословенскиот лексикографски завод во Загреб, како на специјализирана и единствена научна установа во областа на лексикографијата во Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Југословенскиот лексикографски завод, како учесник на Договорот, е согласен за успешно извршување на задачите што произлегуваат од меѓународната соработка во научната област на лексикографијата да основа посебна специјализирана редакција со потребните кадри, ангажирајќи, по потреба, стручњаци од републиките и покраините.

Член 4

Учесниците на Договорот се согласни дека треба, тргнувајќи од значењето и поширокиот општествен интерес за сите народи и народности на Југославија, во меѓународната соработка во научната област на лексикографијата активно и континуирано да учествуваат сите субјекти што остваруваат, односно придонесуваат кон остварување на одделни форми на меѓународната соработка, како што се: Сојузниот секретаријат за надворешни работи, Сојузниот секретаријат за информации, Сојузниот завод за меѓународна научна, културно-просветна и техничка соработка, соодветните органи на републиките и покраините, Советот на академиите на науките и уметностите на СФРЈ, Зданицата на југословенските университети и општествени субјекти чија дејност може да биде од општествена корист во остварувањето на таа соработка.

Член 5

Учесниците на Договорот се согласни за координација и следење на остварувањето на програмата од член 2 на Договорот да се формира совет како општествен орган на претставници од учесниците на Договорот.

Советот од став 1 на овој член има 12 чланови.

По еден претставник во Советот именуваат Собранието на СФРЈ, собранијата на социјалистичките републики и собранијата на социјалистичките автономни покраини. По еден претставник делегираат: Југословенскиот лексикографски завод, Советот на академиите на науките и уметностите на Југославија и Зданицата на југословенските университети.

Мандатот на членовите на Советот трае четири години.

Советот донесува деловник за својата работа.

Стручните и административно-техничките работи за потребите на Советот ги врши Југословенскиот лексикографски завод.

Член 6

Заради координација на работите и задачите за остварување на програмата за меѓународна соработка во научната област на лексикографијата, Советот од член 5 на Договорот особено: предлага и презема мерки потребни за остварување на таа соработка, донесува годишни и повеќегодишни програми за работа; утврдува теми и начин на организирање на меѓународни научни собири и програми за специјализација на кадри; утврдува попис на лексикографските установи во другите земји со кои соработува Југословенскиот лексикографски завод и попис на установите во земјата и странство на кои им се доставуваат анализи на текстовите и други материјали; утврдува план на соработка на потесни или општи теми за Социјалистичка Федеративна Република Југославија. Советот го следи извршувањето на програмата, како и реализацијата на претсметката на потребните финансиски средства.

Советот редовно им поднесува извештај на учесниците на Договорот за извршувањето на програмата за работа.

Член 7

Учесниците на Договорот се согласни текстовите што се работат на барање од странски лексикографски установи да се преведуваат на службениот јазик на земјата од која е доставено барањето, а другите текстови — на еден или на повеќе светски јазици.

Член 8

Учесниците на Договорот се согласни средствата за остварување на програмата од член 2 на Договорот, коишто за 1982 година изнесуваат 7.356.960 динари, да се валоризираат секоја година врз основа на програмата, а најмногу до стапката на порастот на средствата за општи општествени потреби определена со Резолуцијата на Собранието на СФРЈ.

Средствата за остварување на програмата од член 2 на Договорот, што нема да се потрошат во една година, се пренесуваат на следната година за истата намена.

Член 9

Социјалистичките републики и социјалистичките автономни покраини, како учесници на Договорот, се согласни средствата од член 8 на Договорот да ги обезбедуваат сразмерно со својот придонес во буџетот на федерацијата за текуштата година.

Член 10

Републиките и автономните покраини, како учесници на Договорот, се согласни средствата од член 8 на Договорот да му ги обезбедуваат на Југословенскиот лексикографски завод секоја година во четири рати, почнувајќи од 1982 година.

Член 11

Предлог за измени и дополненија на Договорот може да поднесе секој учесник на Договорот. Барањето им се поднесува на другите учесници на Договорот во писмена форма, со образложение.

Член 12

Југословенскиот лексикографски завод, како учесник на Договорот, е согласен да води посебно книговодство за материјално — финансиското работење во врска со остварувањето на програмата од член 2 на Договорот.

Член 13

Секој учесник на Договорот може да го откаже своето учество во Договорот.

Отказниот рок почнува да тече од денот кога отказот му е доставен на последниот учесник на Договорот.

Отказниот рок изнесува две години.

Член 14

Општествениот договор престанува да важи со денот што согласно ќе го утврдат сите учесници.

Член 15

Овој договор ќе биде објавен во „Службен лист на СФРЈ.“

Член 16

Овој договор влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СРЈ.“

Загреб, 5 март 1982 година

За Собранието на СФРЈ,

Срета Ковачевиќ, с. р.

потпретседател на Собранието на СФРЈ

Михајло Јаворски, с. р.

потпретседател на Сојузниот собор на Собранието на СФРЈ

За Собранието на СР Босна и Херцеговина,

Есад Хорозиќ, с. р.

претседател на Републичкиот комитет за наука и образование

За собранието на СР Македонија,

Јелена Јурковиќ, с. р.

републички потсекретар за наука и образование

За Собранието на СР Словенија,

д-р **Iztok Winkler**, с. р.

претседател на Републичкиот комитет за култура и наука

За Собранието на СР Србија,

Бождар Маниќ, с. р.

републички секретар за култура

За Саборот на СР Хрватска,

Ema Derossi Bjelajac, с. р.

потпретседател на Саборот на СРХ

За Собранието на СР Црна Гора,

д-р **Божина Ивановиќ**, с. р.

републички секретар за образование, култура и наука

За Собранието на САП Војводина,

д-р **Бранка Лазиќ**, с. р.

потпретседател на Собранието на САП Војводина

За Собранието на САП Косово,

Салих Нуши, с. р.

покраински секретар за образование, наука и култура

За Југословенски лексикографски завод,

д-р **Иво Пециќ**, с. р.

в. д. директор

По извршеното срамнување со изворниот текст е утврдено дека во текстот на Одлуката за формирање на продажните цени на мало односно на големо на производите од надлежноста на федерацијата, објавена во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 20/82), се поткрале долунаведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОДЛУКАТА ЗА ФОРМИРАЊЕ НА ПРОДАЖНИТЕ ЦЕНИ НА МАЛО ОДНОСНО НА ГОЛЕМО НА ПРОИЗВОДИТЕ ОД НАДЛЕЖНОСТА НА ФЕДЕРАЦИЈАТА

Во точка 1 наместо текстот:

»0107	Црна металургија:
01071	Производство на железо и челик:
010711	— производство на сурово железо
010712	— производство на суров челик
010713	— производство на валан, влечен и кован челик:
	— обичен челик
	— благородни и поквалитетни челици»

треба да стои:

»0107	Црна металургија:		
01071	Производство на железо и челик:		
010711	— производство на сурово железо	4	5
010712	— производство на суров челик	5	6
010713	— производство на валан, влечен и кован челик:		
	— обичен челик	5	6
	— благородни и поквалитетни челици	8	7«.

Од Сојузниот извршен совет, Белград, 20 април 1982 година.

ОДЛИКУВАЊА

УКАЗ

ПРЕТСЕДАТЕЛСТВОТО НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

врз основа на член 315 точка 8 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија одлучува да се одликуваат:

— за особени заслуги на делото ширење на братството меѓу нашите народи и народности во создавањето и развивањето на политичкото и моралното единство на народите и народностите

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

полковник Вековиќ Ђоке Бошко;

— за особени заслуги во изградбата и јакнењето на Вооружените сили и за особени успеси во раководење со единиците на Вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија во нивното зацврстување и оспособување за одбрана и независност на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛАТНА СВЕЗДА

полковник Станковиќ Милана Живан;

потполковник Човичковиќ Стеве Живко;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

потполковници: Басара Петра Бранко, Лучић Марка Максим, Реџепагић Махмута Бајрам, Сотиров Мануле Соте;

мајори: Алексов Лазара Александар, Благојевић Војина Драгољуб, Бузук Анте Анте, Хрушевар Фрање Алојзије, Кубур Рашида Хуснија, Манојловић Вукашина Тадија, Милојевић Вукашина Миливоје, Мирковић Радована Душан, Нешић Властимира Мирослав, Перушек Јакоба Драгутин, Ранковић Цветка Мирослав, Стојановић Радомира Радуле, Стошић Стојадина Миодраг, Вулеић Ристе Ранко;

капетани I класа: Андрејић Радослава Радивоје, Арнаутовић Миладина Миленко, Босанац Ђуре Вељко, Божовић Љубе Миломир, Ђукановић Милана Ратко, Хаџић Мехмеда Ђазим, Хрвачић Мехмеда Мустафа, Јакуповић Арифа Сејфија, Јаредић Милоша Мирко, Маљковић Стојана Милан, Машуловић Вукоја Миливоје, Милић Петронија Живојин, Петковић Петра Слободан, Петрушић Фрање Иван, Ристић Петра Здравко, Стојковић Боривоја Милован, Стрбад Ловре Стјепан;

капетани: Банђур Владе Мирослав, Кучековић Милана Бранко;

заставници I класа: Бјеловук Петра Милорад, Чајић Але Смаил, Ђинђовски Имера Неџиб, Гојак Јанка Никола, Ивановић Симе Љубомир, Милашевић Марка Мило, Орешчанин Илије Стево, Стапић Анте Петар, Стојадиновић Игњата Александар, Шормаз Луке Славко, Шврака Ибрахима Сулејман;

воени службеници V класа: Карапетровић Јована Милош, Зајец Ладислава Милан;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

полковници: Ахиџ Пере Драго, Хаџиахметовиќ Дуата Исмет, Љумовиќ Василија Никола, Мулалиќ Галиба Алија, Томановиќ Блаже Михајло, Савиќ Бошка Петар, Штегиќ Раде Славољуб;

потполковници: Белошевиќ Арсенија Славољуб, Благочанин Владе Бошко, Богдановиќ Момчила Тихомир, Делиќ Ђуре Богдан, Ђурѓаковиќ Павла Мирослав, Герзиќ Адема Фуад, Јанковиќ Александар Радован, Кнежевиќ Јакова Јосип, Луковац Ратка Миленко, Мандрапа Данила Јово, Павловиќ Јаћима Драгољуб, Пилиповиќ Николе Вид, Радловиќ Николе Цветко, Смаиљбеговиќ Мехе Мустафа, Урбанчиќ Франца Владимир;

воен службеник II класа Ничетиќ Влаха Луко;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

потполковници: Кркиќ Јове Милан, Марјановиќ Радоја Радомир, Пукшиќ Ивана Славко, Стокиќ Сретена Живота;

мајори: Ђошиќ Ђорѓа Милан, Хаџиефендиќ Мује Асим, Касалица Новице Вељко, Крсмановиќ Илије Алекса, Марсениќ Алексије Мијат, Милошевиќ Букадина Петар, Нешов Лазара Борис, Парезановиќ Предрата Јован, Пашиќ Боже Бошко, Ранѓеловиќ Станимира Радослав, Тановиќ Дервиша Мухарем, Тодоровиќ Богољуба Велизар, Златковиќ Грује Велисар;

капетани I класа: Агановиќ Ферхата Зијад, Арамбашиќ Зоран Драгомир, Божиновиќ Миладина Миодраг, Чекиќ Живка Мирко, Девиќ Нике Живко, Дондиќ Војина Недељко, Филиповиќ Живорада Живота, Ханџиќ Авде Муниб, Илиќ Ђорѓа Стаменко, Јанковиќ Трифуна Веселин, Јовиќ Чедомира Владимир, Ковачевиќ Бранка Добрислав, Мариќ Алексе Јубиша, Марковиќ Јована Никола, Марковиќ Добривоја Слободан, Марковиќ Витомира Стојан, Милосављевиќ Љубомира Слободан, Мишковиќ Милорада Светозар, Младеновиќ Војислава Тихомир, Мојсиловиќ Станка Душан, Недељковиќ Станимира Зоран, Ного Данила Ратомир, Паравина Миле Миленко, Павловиќ Павла Вуко, Прелиќ Љубомира Сократ, Рајковиќ Букадина Милорад, Раногајец Виктор Фрањо, Синадиновиќ Чедомира Ненад, Софтиќ Смаила Суад, Томаниќ Михаила Радивоје, Туран Неџиба Ахмет, Валпотиќ Ивице Ивица, Варелија Ивана Милорад, Жариќ Момчила Вјекослав;

капетани: Кизиќ Милорада Крсто, Лончар Милоша Милојко, Марковиќ Станка Ристо, Мушија Бега Авдија, Николиќ Милана Стојан, Савићевиќ Милоја Свето, Шпириќ Мила Милан, Тошиќ Радомира Драгојле;

поручници: Фалетиќ Мирка Златибор, Кулиќ Стјепана Мијо;

заставници I класа: Арсиќ Ниче Ђорѓе, Буриќ Захира Исмет, Чинчурак Јанка Данко, Драгомановиќ Стјепана Станислав, Ђекиќ Томе Драгољуб, Ђокиќ Милутина Милентије, Џекулиќ Гвоздена Момир, Фуртула Ристе Јован, Грбиќ Љубомира Петар, Илиќ Тодора Јован, Јовановиќ Трајка Стојадин, Јовановиќ Бранка Томислав, Карабашиќ Хашима Хасан, Кнежевиќ Светислава Миленко, Косановиќ Мила Ђуро, Ковачиќ Јожефа Иван, Лесковец Франца Јожеф, Лузар Антона Антон, Мариќ Радомира Тадија, Миљевиќ Тодора Тодор, Нешиќ Благоја Душан, Николиќ Живадина Божидар, Николиќ Бранка Никола, Перван Џафера Решко, Пешиќ Јордана Бора, Петковиќ Саве Милош, Петковиќ Добривоја Вујица, Радека Миланка Никола, Рецовиќ Таиба Сафет,

Релиќ Ристе Никола, Станковиќ Косте Јосиф, Стојиљковиќ Николе Добривоје, Тривиќ Душана Миланко, Видиќ Стојана Вид, Вуковиќ Радојка Златомир, Зеќ Илије Мирко;

заставници: Баго Пашке Јулијан, Балатон Људевита Иван, Булатовиќ Саве Радослав, Џвјетићанин Рада Ђорѓе, Чеифовиќ Мухамеда Енвер, Чепски Живка Радован, Ѓирковиќ Светолика Југослав, Ѓикиќ Ибрахима Мехмед, Ѓуровиќ Јакова Милутин, Џешина Ђуре Петар, Георѓијевиќ Стојана Страшко, Гојковиќ Симеуна Здравко, Јанковиќ Владимира Павла, Јовановиќ Ратомира Векослав, Јурчевиќ Николе Петар, Кесериќ Видоја Борис, Кнежевиќ Ѓире Раденко, Којиќ Меде Шабо, Марковиќ Петра Александар, Марковиќ Срѓана Милорад, Матовиќ Војислава Милета, Микиќ Миливоја Драгољуб, Мишиќ Крунослава Иван, Мургулов Иштвана Иштван, Недељковиќ Борислава Живадин, Пејиќ Миодрага Радомир, Петровиќ Сретена Момчило, Пољашевиќ Саве Мирко, Степиќ Мате Анте, Трифуновски Милана Димитрије, Васовиќ Радована Божа, Велиновиќ Веселина Алекса, Вијатовиќ Ђорѓа Ратомир, Вуковановиќ Божица Радосав, Злоковица Славка Светозар;

постари водници I класа: Арлов Душана Миљкан, Горановиќ Луке Рајко, Јах Агрезе Мирко, Јазаревиќ Алексе Милан, Намталија Смаила Фадиќ, Петронијевиќ Љубише Слободан, Прпош Пере Саво, Жигеровиќ Обрада Ратко;

постар водник Отовиќ Јефте Милорад; воени службеници III класа Димиќ-Томчиќ Антуна Злата, Крањец Боже Десанка, Марјановиќ Јакоба Роза, Павловиќ-Галиќ Николе Аница, Самарџиќ-Липовац Јожега Филипа;

воени службеници IV класа: Ѓурасек Владимир, Георѓијевиќ Симе Михајло, Градишка Звонка Иван, Павловиќ Илије Славко, Шошиќ Данила Радмила, Вукманиќ Алберта Стјепан;

воени службеници V класа: Штруцин Андреја Роберт, Варга Владе Вилко;

воен службеник VI класа Кајфеш Антона Звонимир;

граѓански лица на служба во ЈНА: Митровиќ Милана Милена, Ѓајиќ Светолика Раде, Кулчински Велеријана Јосип, Круниќ Илије Недељко;

— за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководаат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

полковници: Хоџиќ Мехмеда Ахмет, Поломик Јосипа Фрањо;

потполковници: Антуновиќ Дане Вељко, Бениќ Тодора Неѓељко, Бешевиќ Томе Светислав, Благочанин Владе Славко, Бобиќ Дане Данило, Ѓожаниќ Милутина Радосав, Дробиќ Симе Југослав, Ѓишиќ Мухамеда Мирза, Фетахагиќ Мурата Мухарем, Ѓичевиќ Веѓира Есад, Гвозденовиќ Спасоја Крстивоје, Јанковиќ Вукоте Петар, Костиќ Велимира Никола, Краљ Вида Иван, Лазиќ Бошка Ристо, Мартиновиќ Воје Страхиња, Матиќ Недељка Миодраг, Милошевиќ Ранисава Јован, Мутавиќ Војислава Хранислав, Обрадовиќ Милоша Обрад, Пантелиќ Живоје Мило, Поповиќ Јагоша Обрад, Радужиќ Илије Миле, Роган Глигора Владо, Симов Ивана Стојан, Станојковски Стојанча Кузман, Старчевиќ Момира Страхиња, Стојановиќ Живојина Драгољуб, Суѓи Павла Јарослав, Томашевиќ Миливоја Томислав, Вајзовиќ Сулејмана Абдулах, Влаовиќ Гавре Благоје, Вујковиќ Милана Душан, Вујовиќ Маркиша Владимир, Вуковиќ Стјепана Драган, Станковиќ Саве Драгољуб;

мајори: Бакић Милоша Бранко, Божиновић Живојина Драгољуб, Турлиќ Ђурђа Спасоје, Денчић Гојка Никола, Дрљача Илије Рајко, Ѓиндић Ђуре Божићар, Јанковић Стевана Зоран, Карић Нурије Вехбија, Ковачевић Радомира Благоје, Меданхоић Мухамеда Митхад, Миличевић Милована Михајило, Милошевић Милорада Драгомир, Милошевић Славка Новица, Мирошљевић Васкрсије Урош, Омерагић Бекташа Шефкет, Петрић Андрије Андрија, Поповић Милорада Миодраг, Станковић Радивоја Крста;

заставници I класа: Стевић Стеве Бранко, Властојић Радован Јаосип;

воен службеник II класа Петричевић Саве Перо;

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕЧЕВИ

мајори: Бамбур Муле Ибрахим, Дикић Николе Бранко;

капетани I класа: Бркић Меке Мушир, Грујић Драгојла Душан, Ињац Душана Мирко, Иванић Марка Стеван, Јандрић Момчила Јадранко, Којић Славка Здравко, Козарски Светолика Ратислав, Матовић Станоја Војмир, Михајловић Душана Благоје, Миленковић Љубодрага Милан, Обрадовић Николе Петар, Петровић Петра Мирко, Тинтор Николе Васо, Угрешић Саве Милан, Зухрић Хусе Ибро;

капетани: Бабовић Јоке Михаило, Џибула Ђуре Влатко, Дебић Драгана Славко, Горановић Вељка Радомир, Хиндић Ибре Кемал, Јовановић Антонија Миле, Каески Јосифа Владимир, Кркљеш Велимира Велимир, Мандић Петра Гојко, Мушинбековић Зихнија Хасив, Насић Рада Милан, Павловић Салка Авдија, Пилица Заима Шућро, Ристевски Ристе Јован, Сајловић Ђорђа Перо, Савић Маријана Јовика, Селимбековић Мехмеда Мирсад, Сировица Пере Никола, Стојановић Косте Вељко, Штампар Јосе Милан;

поручници: Цупара Рада Милутин, Карзић Расима Салем, Видовић Ивана Анте;

потпоручник Ивановић Паве Милан;

заставници I класа: Граховац Рада Душан, Јанковски Илије Коста, Прокић Милорада Светолик, Ристић Џвијетина Будимко, Шимић Ивана Веселко, Васојевић Недељка Миломир, Вукашиновић Чедомира Драгић;

заставници: Бањац Ђуре Лазар, Божић Илије Тодор, Ђирица Драгомира Стаменко, Дујановић Ђуре Ђорђе, Ђорђевић Петра Јован, Ђуровић Петра Пантелија, Гал Ђуре Мирко, Гаширић Стјепана Иван, Игњатовић Триве Бранислав, Јојић Марка Павле, Луковић Марка Петко, Мургуз Сабита Шућрија, Ракић Ивана Димитрије, Саздовски Александар, Стојановски Гвоздена Борис, Стојковић Јована Захарије, Стојсављевић Ђуре Мирко, Стошић Јосипа Владимир, Вукајловић Љубомира Небојша, Вукушић Анте Иван;

постари водници I класа: Бојић Војина Радуле, Цветковић Милана Слободан, Чечар Стевана Никола, Илић Љубомира Драгољуб, Љубетић Марка Љубо, Матић Дане Драган, Миклош Силвестера Данијел, Миљковић Војислава Србијан, Пекушић Ибре Хаџе, Петровић Маријана Миомир, Петровић Божићар Светислав, Раденковић Божићара Свето, Сакрадија Боре Милорад, Спасојевић Драге Миодраг, Стаменковић Властимира Света, Станимировић Чедомира Радисав, Шпаравало Новака Александар, Теоановић Новака Драгослав, Томић Андрије Спасе, Видинлић Хакије Шефкић;

постари водници: Бура Симе Миливој, Чебохин Франца Изток, Каравелић Суље Рамиз, Марјановић Николе Милан, Милошевић Драгољуба Владислав, Николић Бранка Предраг, Османовић Суље Адил, Перезановић Периче Слободан, Пуљиз Ивана Марко, Ристић Властимира Живадин, Сејдулаховић Му-

харема Фарук, Стевановић Дејана Тихомир, Штрбац Мила Гојко, Темелков Митра Благо, Живанић Миљинка Миодраг;

воени службеници IV класа: Кузевски Ангеле Душан, Макојловић Саве Јелена, Сабљић Петра Мика, Шврака Ибрахима Муниб;

воени службеници V класа: Мусагић Хасана Имшир, Муселин Јове Стево, Врбанић Јураја Алојзије;

граѓански лица на служба во ЈНА: Билић Стипе Владимир, Казизић Осмаха Тамил, Ковачевић Гојка Лазо, Ступић Мије Анђелко, Вујаклија Драгана Славко;

— за особени заслуги стечени во борбата против непријателот за ослободување на нашата земја и за заслуги на организирањето и зацврстувањето на Вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југославија

СО ОРДЕН ЗАСЛУГИ ЗА НАРОД СО СРЕБРЕНА СВЕЗДА

потполковник Бићанин Милутина Радун;

мајор Јакшић Милана Љубомир;

капетани I класа: Нишавић Миломира Милинко, Турунџић Милоша Милан;

заставници I класа: Анастасовић Васка Богољуб, Бојичић Ахмета Муслија, Ђукић Обрада Илија, Мишовић Недељка Стојадин, Николић Божићара Љубивоје, Ружић Николе Миле, Стојичић Стевана Душан, Васић Милорада Живорад;

— за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

поручник Лончаревић Слободана Милоје;

постари водници I класа: Арсић Милана Зоран, Ђорђевић Радомира Зоран, Штрбац Јакова Јован;

постари водници: Бугарић Витомира Радомир, Петровић Радојка Љубомир, Стаматовић Љубодрага Светислав;

граѓански лица на служба во ЈНА: Ахмедспахић Шаџира Јусо, Андрић Ђоке Милорад, Анђелић Јована Љубинка, Ангиревић Милана Мирко, Божић Ристе Петар, Ѓамјановић Јанка Никола, Данчевић Симе Олга, Данчић Алексе Вид, Ђурић Младена Момчило, Ђурковић Вељка Милорад, Џонлагин Хамдије Рација, Елез Недељка Тодор, Филиповић Стипе Франо, Фишић Јусуфа Шефкић, Галић Ђуре Драган, Грета Тошана Даница, Иглић Жике Никола, Илић Виктор Мирјана, Кантар Стеве Перо, Казизић Дервиша Ислам, Клочар Андрије Љубо, Кочо Мурата Хивзија, Лукач Ратибора Златан, Лукић Милана Славко, Мандић Фаика Мухарем, Михајловић Стјепана Весна, Миковић Славка Ђорђе, Миливојевић Илије Марија, Минић Томе Богдан, Мишков Тодора Омер, Нинчић Николе Михајло, Пајевић Петра Симо, Пашалић Ахмета Шемсудин, Перић Васе Миланко, Петковић Стојана Мара, Пезер Милана Саво, Пурришић Халида Бедрија, Редић Мује Хусеин, Салановић Хасана Рабија, Станић Нике Петар, Суботић Бранка Зора, Шаин Ристе Госпава, Шимић Фране Финка, Шпољарић Игњана Анка, Турунташ Ђорђа Сладо, Велички Ивана Иван, Врачар Мате Иван, Врљић Мате Иван, Вучина Јозе Марко Живковић Лазара Бранко;

— за примерна работа на развивањето на полето за остварување на поставените задачи, како и за покажување старешински и војнички особини што им служат за пример на другите

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

капетан I класа Томановић Милоша Владимир;
капетани: Берберљан Слободана Љубомир, Горичан Виктор Артур, Милошевић Душана Радивоје, Миолић Мате Андрија, Обрадовић Вука Радован, Пауновић Стојадина Звонимир, Поцић Мушана Селман, Пуповац Воје Милорад, Радоњић Вукашина Славиша, Радовановић Косте Маринко, Ратковић Зарија Милија, Војиновић Милорада Србољуб;
поручници: Глушица Михајла Бранислав, Лепир Реџе Касим, Мрђа Боже Марко;
потпоручник Газдић Богдана Миомир;
заставници: Мраковић Јована Петар, Обрадовић Милорада Слободан, Сињановски Наума Божин, Вајдец Александар Милан;

постари водници I класа: Цветковски Гроздана Борис, Ђурић Мије Анто, Комленовић Драгана Симиша, Крајновић Саве Лука, Перић Радисава Радомир, Смиљанић Божицара Драгомир, Станковић Ђе-надија Недељко;

постари водници: Бабић Марка Велимир, Челебић Јусуфа Јусо, Човић Миле Рајко, Јелчић Томи-слава Мирослав, Ковачевић Стојана Драженко, Ми-ћић Петра Новак, Ристић Владете Лаза, Станојев Радисава Мита, Тодоровић Владимира Иван, Виду-лин Антона Драган, Закић Здравка Бранко;

водници I класа: Фунарић Ивана Владо, Јовано-вић Обрена Миле, Лачић Мустафе Мехмед, Мата-шин Ђуре Мато, Њежић Недељка Јово, Пеневски Илије Иван, Поповић Тихомира Радомир, Симњано-ски Миливоја Бошко, Станојевић Бошка Бранко, Стојановић Миладина Тајо;

воен службеник VI класа Радуловић Војина Слободан;

воен службеник VII класа Јефремовић Тодора Стеван;

граѓански лица на служба во ЈНА: Аксентије-вић Јакова Мирјана, Бабић Рајка Милена, Благоје-вић Михајла Добринка, Боројевић Мила Здравка, Вука Аћима Раде, Булајић Саве Ранко, Буразор-Станковић Пана Милка, Цековић Александра Ду-шанка, Чатовић Сафета Решад, Ђарић Смајила Ах-мет, Давидовић Бранка Драгутин, Фајфер Готвера Валтер, Феризовић Петра Софија, Гласовац Ивана Евица, Грубешић Јуре Ружа, Илић Тихомира Дра-гиња, Илић Милоша Вера, Илић Стеве Владо, Јер-ковић Јуре Нада, Јовановић Алије Исмета, Канурић Косте Александар, Касагић Јована Саво, Комнен Ристе Ђуро, Кудра Омера Јусуф, Лукић Пере Ни-кола, Мамеледија Мустафе Хасан, Михаљевић Вељ-ка Милорад, Милачић Комнена Даринка, Милуно-вић Воје Драган, Миоч Хасиба Исмета, Мирић Саве Лука, Мирковић Јове Милојка, Низић Мила Стана, Огњеновић Николе Дева, Омерагић Хасана Узеир, Паровић Милана Алекса, Пејић Мартина Перица, Петровић Мирка Неђелко, Прусина Пере Жељка, Пушара Сретка Момчило, Радић Емила Марица, Салчин Ибре Осман, Сефић Асима Екзем, Смаиш Ибрахима Фајик, Стајић Обрена Даринка, Стојако-вић Душана Вида, Шеховић Заима Хајрудин, Табак Џафера Сатка, Трифковић Крсте Максим, Вањо Ах-меда Хамдија, Здравковић Благоја Весела, Зељко-вић Драгомира Марко, Змијанац Ђуре Бошко, Ждрале Пере Слободан;

— за заслуги во развивањето и зацврстувањето на мирољубивата соработка и пријателските односи помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Ју-гославија и другите држави, како и за особени зас-луги во работата на развивањето на свеста на гра-ѓаните во борбата за независност на земјата

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

полковник Суботић Симе Драго;

— за особени заслуги на делото ширење на братството меѓу нашите народи и народности во создавањето и развивањето на политичкото и мо-ралното единство на народите и народностите

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕ-БРЕН ВЕНЕЦ

полковници: Ивошевић Вјекслава Жарко, Ку-лић Анте Марко, Павлић Лазара Ратомир;

потполковници: Деовић Мухамеда Мујо, Нико-лић Петра Богдан, Стајић Милоша Александар;

— за особени заслуги во изградбата и јакнење-то на Вооружените сили и за особени успеси во раководењето со единиците на Вооружените сили на Социјалистичка Федеративна Република Југос-лавија, во нивното зацврстување и оспособување за одбрана на независноста на Социјалистичка Феде-ративна Република Југославија

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛА-ТНА СВЕЗДА

полковници: Благојевић Реље Урош, Божић Мане Милорад, Калић Васа Живан, Поповић Мом-чила Милосав, Ракић Алексе Радиша, Рот Карола Карол, Садиковић Абдурахмана Мухамед, Велаше-вић Радула Олга, Вуковић Павла Павле, Зупани Рудолфа Среќко;

потполковници: Божић Драгољуба Витомир, Џрковић Ивана Славко, Цветковић Стојана До-бривоје, Дугалић Тамиле Есад, Ѓрковић Гене Јован, Хромин Мате Бруно, Јанкијевић Богдана Иван, Клџечки Јосипа Младен, Марасовић Николе Иван, Маринковић Светислава Момчило, Марковић Во-ривоја Александар, Марковић Момчила Војислав, Милић Мирка Лазар, Миклоучић Стјепана Иван, Ненезић Драге Стево, Шамо Јосипа Иван, Шиши-начки Ивана Владимир, Вуксановић Ђуре Нино;

мајор Станковић Драгослава Веселин;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕ-БРЕНА СВЕЗДА

потполковници: Бајић Гордислава Борислав, Чефарин Антона Иван, Драгун Фрање Стипо, Гли-гор Флоре Франчиско, Спасић Драгољуба Томис-лав;

мајори: Бошковић Павла Радослав, Ђуричић Милана Радомир, Грујић Слободана Љубинко, Ив-ковић Миливоја Драган, Марић Марка Марко, Мар-тић Жарка Светозар, Николић Боровоја Драгољуб, Палић Бранислава Павле, Петронијевић Љубисава Драгомир, Зоговић Јована Миодраг;

капетани I класа: Антић Видка Жарко, Дангу-зов Милана Немања, Драгољевић Тривуна Марко, Ђорѓић Боровоја Иван, Филиповић Милана Мио-драг, Катанић Живана Радован, Марковић Чедоми-ра Живота, Матуловић Марина Милан, Младено-вић Најдана Добрен, Рачић Милутина Милован, Радуловић Милана Милан, Скадрак Хајрудина Ма-хмут, Тршавец Франца Бранко, Удович Антона Јоже, Угреновић Јанка Мирко, Веселиновић Жи-вана Раденко, Живанов Живе Радивој;

капетани: Филиповић Вукашина Векослав, Рачић Војислава Јован;

заставници I класа: Арсенијевић Уроша Недељ-ко, Аврамовски Милана Секула, Васта Петра Миле, Ђрљач Милана Вид, Бурзановић Михаила Ђорѓи-ја, Ђенић Љубомира Драгомир, Елезовић Василија Душан, Јелић Ранислава Радисав, Јоветић Илије Милорад, Качић Бошка Златко, Љубац Јосипа Звонко, Мартић Обрада Обрад, Мештровић Давида

Петар, Михолич Мартина Мартин, Мијовић Милорада Миливоје, Ракас Мирка Милан, Рудељ Видка Јуре, Стојановић Михајла Александар, Сушић Смаила Вахид, Штиковац Николе Буро, Троје Јакоба Иван, Видовић Милана Остоја, Винкешевећ Петра Иван, Влаховић Николе Милорад;

заставници: Јарић Дмитра Илија, Матковић Иве Анте, Мијић Михајла Сретко, Паветић Александра Вјекослав, Петровић Борисава Радивоје, Ристић Станоја Душан, Шћепановић Душана Миленко, Тимић Драгомира Саво, Вујисић Новака Милутин;

постари водници I класа: Главан Марка Лука, Кочет Мија Иван, Миловић Марка Радован, Пантелић Видоја Златомир;

воен службеник V класа Илић Радована Олга; граѓански лица на служба во ЈНА: Ђук Миле Младен, Сабовљевић Панте Илија;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

полковници: Мандарић Марка Јован, Стојановић Будимира Љубомир;

потполковник Софранић Тоше Слободан;

мајор: Бадалић Ладислава Душан;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

капетани I класа: Ђорђевић Миодрага Ђорђе, Ђурка Флоре Јован, Михајловић Велимира Јован; капетан Ђебо Мушана Вахид;

заставници I класа: Бамбур Муле Шевкија, Бурић Радована Вукашин, Бошнаковски Петра Благој, Давидовски Стојана Александар, Ђорђевић Добривоја Сава, Холод Андрије Илија, Ивковић Ранка Боривоје, Петрановић Миле Иван, Родић Бранка Душан, Видимлић Касима Маумер;

постар водник I класа Бранковић Милана Жељко;

граѓански лица на служба во ЈНА: Анђелић Илије Стјепан, Атлић Василија Милун, Брагић Јована Јеленко, Буловић Косте Михаило, Богосављевић Богосава Вера, Бошњак Ристе Славко, Дукуновић Милића Јанко, Дулх Јове Никола, Ђоровић Тодора Светозар, Чучак Милана Никола, Илић Илије Љубиша, Иванчевић Стјепана Зоран, Иванковић Љубисава Милић, Јахић Атифа Ђемко, Јандрић Рајка Сава, Јеврослмов Аце Душан, Јовановић Милана Драгић, Каракаш Јосипа Душан, Кљајић Раде Лука, Месаров Ивана Иван, Нешић Душана Миодраг, Петровић Драгослава Миодраг, Радисављевић Василија Милорад, Рајић Младена Зорка, Станојевић Александра Слободан, Стојић Душана Боримир, Шипрак Мије Ивица, Влаховић Антуна Иван, Зорић Симеуна Добривоје;

— за примерни заслуги и умешност во работата на развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

потполковници, Басарић Михаила Добривоје, Благојевић Михајла Бранко, Главаш Јосипа Антун, Грбић Милана Илија, Грбић Луке Лазар, Хансман Јана Јарослав, Костовски Косте Стефан, Мацић Радомира Момир, Марковић Миливоја Мило, Мар-

тиновић Љубисава Мирослав, Миличевић Ђорѓа Милибор, Моличник Алеша Алојзиј, Николић Радоја Ђорђе, Павковић Добривоја Живота, Павловић Будимира Живорад, Раковић Милуна Јован, Ставров Рашка Ангел, Трифуновић Радоње Милутин, Влатковић Петра Милан;

мајори: Благојевић Миленка Ђорђе, Бранковић Вукадина Радослав, Дравичанин Велимира Драган, Фабијанец Алојза Фрањо, Јовчић Радојка Живорад, Митић Мите Владислав, Пешић Витомира Вукашин, Поповић Јелене Ђорђе, Прловић Радослава Василије, Стојановски Серафима Иван;

капетани I класа: Бегећ Рагиба Муше, Грахован Ђорѓа Благоје, Хрњић Хусе Адем, Шормаз Милана Владо;

заставници I класа: Антић Раде Милован, Џирковски Ђорѓа Митре, Дедијер Обрена Вељко, Митић Ранка Будимир, Митровић Живојина Драгослав, Терзић Милоша Драгоје;

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО СРЕБРЕНИ МЕЧЕВИ

капетани I класа: Бартулов Винка Винко, Цветиновић Војислава Цветин, Драгаш Милана Гураћ, Ђокић Душана Иван, Јовић Добривоја Ивица, Лазич Радосава Првослав, Петровић Божицара Михаило, Поповић Милутина Драгољуб, Стојановић Владимира Љубисав, Тишма Стевана Живко, Томасовић Душана Бранислав, Туторов Ивана Бранислав, Врсаловић Анте Захарије;

капетани: Ђурковић Владе Владимир, Финц Антона Борис, Игњатовић Милинка Зоран, Илић Василија Зоран, Ивановић Милисава Златан, Јеленић Мате Жељко, Карановић Миће Милорад, Јубеј Винка Винко, Љубисављевић Живана Зоран, Мандић Вељке Радиша, Маран Драгана Душан, Маринковић Данила Зоран, Марковић Богдана Данило, Мијушковић Раше Драгиша, Пантовић Добросава Мирослав, Ракић Душана Љубо, Станчуловић Милана Славољуб, Стевановић Мирослава Жарко, Ступар Мирка Миленко, Шимрак Јована Драгомир, Васиљевић Радомира Драган, Вукушин Ивана Желимир;

поручници: Менђан Бранка Миша, Николић Бошка Миливоје, Петренел Вилема Марко, Полчић Драгана Драган, Радовић Драже Миланко, Ворински Павла Петар, Вујковић Милана Радомир;

заставници I класа: Ђорђевић Стојана Миодраг, Џекулић Растка Радомир, Јаношевић Пауна Велимир, Куљух Шемсе Ферид, Недевски Стојана Симо, Пејић Букана Ђуро, Шкарић Антуна Дарко;

заставници: Чича Ђуре Милош, Гајић Мирка Душан, Ковачки Димитра Борис, Рагуж Видоја Винко, Штрбац Илије Владимир, Вујачић Ђорѓа Слободан, Живковић Боговида Милутин;

постари водници I класа: Душанић Илије Душко, Филиповић Душана Бранко, Јовановић Јордана Саво, Меметај Арифа Петар, Роквић Марка Милан, Витановић Мате Иван, Жарић Николе Титослав;

постари водници: Качавенда Илије Душан, Кларић Јосипа Славко, Лазаревски Цветана Мирко, Милетић Душана Саво, Митровић Живојина Драган, Прижмић Петра Винко, Витез Павела Павел;

граѓански лица на служба во ЈНА: Бјелић Остоје Недељко, Булајић Стевана Вукоје, Цветичанин Светозара Саво, Џеба Мирка Драго, Ковачевић Радета Бранко, Ковач Ибре Ибрахим, Кацман Богдана Теодосије, Мавреновић Светозара Драгица, Милановић Животе Слободан, Павлић Јахима Душан, Попадић Вуколе Лазар, Поткоњак Воже Буро, Радоњић Стојана Јован, Шурмановић Стјепана Стјепан;

— за залагање и постигнати успеси во работата

СО МЕДАЛ НА ТРУДОТ

капетан Јаничевиќ Душана Слободан;

граѓански лица на служба во ЈНА: Арсиќ Вла-
димира Петар, Анастасијевиќ Стојана Зоран, Бле-
сиќ Косаре Борислав, Ђурђевиќ Благоја Зорка, Гра-
бовац Миленка Ранко, Ивковиќ Ђуре Милан, Јара-
новиќ Боривоја Слободан, Јоловиќ Живорада Љу-
бинка, Каралиќ Петра Стеван, Кричак Трајка Све-
тислав, Кивиќ Ђураѓа Марко, Колашинац Бранка
Радомир, Ковачевиќ Душана Ратко, Крајишник И-
лије Славко, Кос Јосипа Жељко, Јаловиќ Дими-
трија Гордана, Маџар Ђорѓа Филипп, Марковиќ Мио-
драга Љубивоје, Мркиќ Пере Ђура, Маринковиќ
Светомира Загорка, Милићевиќ Будимира Огњен,
Мишановиќ Симе Божо, Милидраг Милоша Ковиљ-
ка, Миличевиќ Фране Невенка, Недељковиќ Саве
Вуксан, Оплакан Павла Божо, Османовиќ Алије
Иршад, Петровиќ Косте Ђуро, Петровиќ Павла
Ђурѓа, Петричевиќ Ђорѓа Мирко, Радуловиќ Нове
Јагош, Ролих Вјекослава Звонимир, Скоко Мирка
Радиојоје, Спичиќ Адама Давор, Стојановиќ Вуче
Радојица, Шарац Паје Радмила, Штековиќ Славка
Слободан, Шаула Милана Душан, Шуца Илије Ми-
рослав, Штркиќ Пантелије Стеван, Тичиќ Залма
Рамо, Тривиќ Милоша Саван, Трслиќ Стјепана Фра-
њо, Варешановиќ Авде Ахмед, Војводиќ Ристе Ра-
дивој, Војновиќ Мирка Петар;

— за примерна работа на развивањето на полет-
от за остварување на поставените задачи, како и за
покажување старешински и војнички особини што
им служат за пример на другите

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

капетани: Бирач Ђуре Илија, Јаносевиќ Мо-
мира Гордан, Јоксиќ Живана Миодраг, Јовановски
Васила Роберт, Куртешевиќ Ризе Жива;

поручници: Башевиќ Момира Томислав, Блан-
уша Петра Ненад, Брќљач Стеве Ђуро, Буцало Ни-
коле Здравко, Церовшек Максе Милан, Добрила
Душана Душан, Дрнотз Ивана Славољуб, Иванчиќ
Ивана Душан, Јајиќ Лазара Богољуб, Јелиќ Бо-
жидара Драган, Јовановиќ Лазара Василије, Кучу-
биќ Живојина Зоран, Лединшћак Људевита Дамир,
Лесковар Ивана Бранко, Липовац Цветка Бранко,
Мајкиќ Костадиана Бране, Матовиќ Милојка Добри-
ца, Микац Марка Славко, Милетиќ Томислава Топ-
лица, Мажина Матије Габријел, Николиќ Николе
Маринко, Нишиќ Салка Фикрет, Павловиќ Мило-
ша Душан, Пејовиќ Ђураѓа Слободан, Перне Анто-
на Горан, Пешиќ Миленка Верослав, Почуча Богда-
на Никола, Рашковиќ Вукоја Александар, Репајиќ
Раде Љубиша, Савиќ Божидара Славина, Седиќ
Фране Михајло, Симиќ Душана Зоран, Синановиќ
Сафета Есад, Смајиќ Исмета Азур, Софрониќ Ми-
линка Милорад, Солдо Марка Драго, Станиќ Ми-
лана Раде, Судар Ђуре Мића, Шегерец Фране То-
мислав, Штрбац Јове Ђуро, Шутановац Стојмена
Светомир, Тасиќ Милутина Радослав, Тица Миле
Родољуб, Вишл Јожефа Иштван, Војиновиќ Димка
Слободан, Закшек Ивана Давор;

потпоручници: Чимбур Стевана Драган, Имамо-
виќ Хамида Хусо, Ковачек Драге Иван;

постар водник I класа Задралец Антона Јосип;

постари водници: Чолиќ Илије Иван, Ђорђевиќ
Јосифа Димче, Клицов Јована Боро, Мркоњиќ Фра-
ње Маријан, Пенезиќ Спасоја Драган, Ранковиќ
Миладина Влада, Стаменовиќ Павка Петар, Стоја-
нов Митка Томче, Вуковиќ Милорада Славко;

водници I класа: Арнаутовиќ Цевада Шаћир,
Блашко Валентина Игор, Бојковски Томе Драге,

Црнобрња Драгана Млаѓен, Иванчевиќ Богољуба
Џвијетин, Јоргановиќ Љубинка Драган, Керкеш Ју-
лишке Петер, Лаличиќ Џафера Изет, Манојловиќ
Саве Милош, Маричиќ Миодрага Момир, Орозовиќ
Марка Стево Шкафар Штефана Душан Трзин Ни-
коле Душан, Врцо Раме Рахмија, Вулановиќ Мило-
рада Радомир, Зариќ Миливоја Љубиша;

граѓански лица на служба во ЈНА: Борошак
Јосипа Ивица, Ковачевиќ Николе Мирјана, Крава-
риќ Драгана Сретен, Кнеживиќ Ђуре Јован, Јурин
Јосипа Гордана, Брцковиќ Јураја Стјепан, Чанко-
виќ Милета Драгомир, Чанковиќ Србољуба Јелена,
Ќукиќ Борислава Миомир, Хренчевиќ Николе Вје-
кослав, Кантар Миле Мирослав, Ковачевиќ Косте
Олга, Крстиќ Мирка Верка, Лопчиќ Саве Жарко,
Маслеша Николе Милован, Обад Станка Владимир,
Перковиќ Душана Драго, Радишиќ Богољуба Дар-
инка Ристиќ Љубомира Радован, Рудан Лазара Сер,
гиќ, Секулиќ Филипа Мира, Смоде Јосипа Роберт,
Стојановиќ Илије Јованка, Шефер Јосипа Драгос-
лав, Шипушиќ Николе Иван, Танков Јакова Нико-
ла, Вујаклија Ђуре Бранко, Вукиќ Јована Власти-
мир, Загајски Фране Стјепан, Животиќ Живка Ми-
лева, Жупетиќ Мије Фране;

— за заслуги во развивањето и зацврстувањето
на мирољубивата соработка и пријателските односи
помеѓу Социјалистичка Федеративна Република Ју-
гославија и другите држави, како и за особени за-
слуги во работата на развивањето на свеста на гра-
ѓаните во борбата за независност на земјата

СО ОРДЕН НА ЈУГОСЛОВЕНСКОТО ЗНАМЕ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

полковник Петровиќ Обрена Богдан;

— за особени заслуги на делото ширење на
братството меѓу нашите народи и народности во
создавањето и развивањето на политичкото и морал-
ното единство на народите и народностите

СО ОРДЕН БРАТСТВО И ЕДИНСТВО СО СРЕБ- РЕН ВЕНЕЦ

полковник Стојковиќ Бранислава Живко;
воен службеник III класа Павловиќ Свети-
слава Милован;

— за особени заслуги во изградбата и јакнењето
на Вооружените сили и за особени успеси во рако-
водењето со единиците на Вооружените сили на
Социјалистичка Федеративна Република Југосла-
вија, во нивното зацврстување и оспособување за
одбрана на независноста на Социјалистичка Феде-
ративна Република Југославија

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО ЗЛАТ- НА СВЕЗДА

полковници: Белиќ Михаила Александар, Ла-
зиќ Лазара Драгољуб, Милутиновиќ Василија Ра-
дош, Петрушевски Николе Јордан, Протиќ Средоја
Богдан, Радуловиќ Раке Душан, Салзбергер Хер-
мана Владимир, Шавчиќ Петка Радомир, Тешиќ Ни-
коле Миливоје;

потполковници: Бурсаћ Јове Душан, Бутуровиќ
Ибрахима Халид, Ѓалиќ Павла Бранко, Јалиќ Ми-
ливоја Александар, Петровиќ Митра Иван;

СО ОРДЕН НА НАРОДНАТА АРМИЈА СО СРЕБ- РЕНА СВЕЗДА

потполковници: Крга Миле Буда, Поповиќ Дра-
гослава Милентије, Рајевиќ Војмира Радош, Савиќ
Ненада Станиша, Станиќ Саве Петар;

мајори: Бајалица Пере Никола, Филиповић Јефте Саво;

капетани I класа: Вокулић Фрање Ивица, Јосиповић Милоша Боро, Максимовић Радослава Љубиша, Марић Николе Живко, Поврженић Јураја Златко, Ратковић Живка Радивоје, Ристевски Ристе Јован, Урошевић Животе Мијаило;

поручник Орозовић Миле Милош;
заставник Ахимовић Николе Бошко;

воен службеник VIII класа Андрић Ранка Родољуб;

— за особени заслуги и постигнати успеси во работата од значење за напредокот на земјата

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО ЗЛАТЕН ВЕНЕЦ

полковници: Крка Јозе Мартин, Зорић Марка Јован;

потполковници: Бундало Спасоја Стојан, Фрицешаф Антона Антон, Марковић Обрена Јован, Обрадовић Милана Душан, Сретеновић Милоша Андрија;

СО ОРДЕН НА ТРУДОТ СО СРЕБРЕН ВЕНЕЦ

капетани I класа: Јанковић Радивоја Влада, Миклош Јакима Јанко, Селаковић Радојка Милан, Вујичић Васе Мирко;

— за примерни заслуги и уметност во работата на развивањето на постојан полет заради остварување на поставените задачи во единиците со кои раководат, како и за создавање услови за постигање на исклучително добри успеси во своите единици и установи

СО ОРДЕН ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ СО ЗЛАТНИ МЕЧЕВИ

полковници: Јерков Новака Драгомир, Вукотић Бранка Милош;

потполковници: Бојанић Вилотија Јанићије, Драгић Божицара Милан, Кариќ Благоја Јован, Никитин Тимотија Борисав, Нупахић Шерифа Сакиб, Ступар Петра Драган;

мајори: Дражић Томе Иван, Јурјевић Драгутин Иван, Наумовић Спасоја Стеван, Николић Илије Богољуб, Стефановић Љубисава Радослав, Утроша Антона Јожеф;

капетани I класа: Павловић Душана Бранислав, Симић Стевана Славољуб;

— за примерна работа на развивањето на полетот за остварување на поставените задачи, како и за покажување старешински и војнички особини што им служат за пример на другите

СО МЕДАЛ ЗА ВОЕНИ ЗАСЛУГИ

капетани I класа: Антонијевић Александра Светолик, Балорда Неђе Слободан, Јовановић Мирка Милан, Пучијашевић Мирка Миладин;

капетани: Бабић Бранка Ранко, Богуновић Данила Драгољуб, Тук Николе Милорад, Ђимовић Илије Радомир, Јусуповић Беге Нурија, Капор Саве Владимир, Килибарда Крсте Станоје, Костадиновић Јанка Драган, Козличић Теофица Фикрет, Марковић Андрије Слободан, Марковић Војислава

Душко, Најдановић Милана Миодраг, Палија Јове Станко, Роквић Борка Јадранко, Сесартић Витомира Горијан, Ступар Бранка Здравко.

Бр. 116
22 декември 1981 година
Белград

Претседател
на Претседателството на
СФРЈ,

Sergej Kraigher, c. p.

СОДРЖИНА:

	Страна
282. Закон о општонародната одбрана — — — — —	577
283. Закон за проширената репродукција и минатиот труд — — — — —	612
284. Закон за измени и дополненија на Законот за основите на системот на државната управа и за Сојузниот извршен совет и сојузните органи на управата — — — — —	627
285. Закон за измени и дополненија на Законот за евиденциите во областа на трудот — — — — —	628
286. Одлука за именување претседател на Одборот за Наградата на Антифашистичкото веќе на народното ослободување на Југославији и за објавување на составот на тој Одбор — — — — —	631
287. Одлука за износот на надоместот за користење на годишниот одмор — — — — —	632
288. Одлука за формирање на цените на производите од увоз на домашниот пазар — — — — —	633
289. Одлука за ослободување од плаќање давачка за царинско евидентирање на увозот на авион што е замена за авионот уништен во несреќата на Корзика — — — — —	636
290. Одлука за определување на основицата за усогласување на личните доходи на функционерите и раководните работници што ги назначува Сојузниот извршен совет во сојузните органи на управата, сојузните организации и стручните служби на Сојузниот извршен совет — — — — —	637
291. Одлука за измена и дополнително на Одлуката за посебен додаток — — — — —	637
292. Решение за определување на сезонски гранични премини за меѓународниот поморски сообраќај — — — — —	638
293. Решение за определување на цените на обрасците за патни и други исправи на државјаните на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и на странци — — — — —	638
294. Упатство за распоредување на обртни резни плочки од керамика во Царинската тарифа — — — — —	633
295. Договор за посебните мерки за остварување на политиката на најбрз развој на Социјалистичка Автономна Покраина Косово во периодот од 1981 до 1985 година — — — — —	638
296. Општествен договор за меѓународна соработка во научната област на лексикографијата — — — — —	644
Исправка на Одлуката за формирање на продажните цени на мало односно на големо на производите од надлежноста на федерацијата — — — — —	646
Одликувања — — — — —	646

Издавач: Новинско-издавачка установа Службен лист на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, Белград, Јована Ристиќа бр. 1. Пошт. факс 226. — Директор и главен и одговорен уредник Вељко Тариќ. — Печати Београдски издавачко-графички завод, Белград, Будевар војводе Мишиќа бр. 17.